

ΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΤΡΙΜΗΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΝΗ'

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1987

ΤΕΥΧΟΣ Γ'

ΑΙ ΑΜΒΛΩΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ*

ΘΕΣΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΘΕΣΙΣ

ΥΠΟ

Μητροπολίτου Περιστερίου
Χρυσοστόμου - Γερασίμου ΖΑΦΕΙΡΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΦΥΣΙΣ ΚΑΙ ΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΕΜΒΡΥΟΥ

1. Τὸ ἔμβρυον ὡς πρόσωπον (αὐτόνομος ὑπαρξίς).

Τὸ ἔμβρυον, κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον θεολογίαν καὶ ἀνθρωπολογίαν⁹⁷, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἤδη τοῦ ἐξ ἄκρας συλλήψεως ἀπαρτισμοῦ αὐτοῦ εἶναι μία ὀλοκληρωμένη ἀνθρωπίνη ὑπαρξίς, ἡ ὁποία δὲν διαφέρει ἐκείνης τῆς μητρός⁹⁸. Ὡς τοιαύτη δὲ ἔχει πλὴν τοῦ σώματος καὶ ψυχὴν καὶ νοῦν καὶ καρδίαν, εἶναι μία αὐτόνομος καὶ αὐθύπαρκτος ζωή, μία ἔμψυχος εἰκὼν τοῦ Θεοῦ, μία ἐντὸς τῶν μητρικῶν κόλπων ἐν τῷ γίγνεσθαι ὑπαρξίς, τηρουμένης τῆς σαφοῦς διακρίσεως μεταξύ δυνητικοῦ καὶ πραγματικοῦ, ἐν ἐνδυνάμει πρόσωπον, τὸ ὅποῖον ἔχει ἀνάγκη μιᾶς καθωρισμένης διαδικασίας καὶ ἐνδὸς ὀρισμένου χρονικοῦ διαστήματος, ἔτι δὲ καὶ ὀρισμένου περιβάλλοντος διὰ τὴν ἀναπτυχθῆ καταλλήλως καὶ φυσιολογικῶς, διὰ τὴν ὀριμᾶσιν πάντοτε ὡς ἀνθρώ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 232 τοῦ προηγούμενου τεύχους.

97. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Πρβλ. J. P. KENNY, Principles of Medical Ethics, Westminster, 1952, σ. 131. G. BOSIO, Animazione, ἐν Enciclopedia Catholica, Roma, 1948, 1352-54. H. NOLDIN et al., Summa Theologica Moralis, τ. II, Innsbruck, 1963, σ. 313. R. J. GERBER, When is the Human Soul Infused?, ἐν Laval Théologique et Philosophique (Québec), τ. XXII, 1966, σσ. 234-47.

98. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου συμφωνεῖ ἀπολύτως καὶ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία διὰ στόματος τοῦ Πάπᾶ Πίου XII διακηρύσσει, ὅτι «even the child, even the unborn child, is a human being in the same degree and by the same title as its mother». Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, τούναντιον, δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία μεταξύ τῶν θεολόγων τῶν διαφόρων προτεσταντικῶν ὁμολογιῶν.

πινον ὄν, ὡς τέλειος ἄνθρωπος, ὡς π ρ ὁ σ ω π ο ν, τὸ ὅποῖον, ὡς λέγει ὁ Κλήμης Ἀλεξανδρεὺς⁹⁹, ἔχει τὸ ἡγεμονικὸν (τὴν ψυχὴν) αὐτοῦ: «Καὶ γὰρ καὶ τὸ εἶδος τοῦ μέλλοντος συνίστασθαι ἀνθρώπου ἐν ἐκείνῳ ἐστὶ τῇ δυνάμει, λαμβάνει δὲ διὰ τὸ μὴ εἶναι δυνατὸν πρὸς τῆς ἀναγκαίας ἀκολουθίας ἀναφανῆναι»¹⁰⁰. Ἐκαστον σωματικὸν κύτταρον τοῦ προσώπου-ἐμβρύου ἔχει τὸν ἰδικὸν του γενετικὸν κώδικα ἢ, διὰ τὸ νὰ ἐκφρασθῶμεν μετὰ τὴν ἱατρικὴν γλῶσσαν, τὸ ἰδικὸν του *deoxyribonucleic acid* (DNA). Μόλις καὶ μετὰ βίας εἶναι ἀναγκαῖον ἐνταῦθα νὰ εἴπωμεν, ἐν παρόδῳ βεβαίως, ὅτι τὴν ἀποψιν τῆς Ἐκκλησίας περὶ ὑπάρξεως τῆς ψυχῆς ἅμα τῷ ἀπαρτισμῷ τοῦ ἐμβρίου ἀποδέχονται σήμερον ἡ Ψυχολογία γενικῶς καὶ ἡ Ψυχιατρική. Πρόκειται κατ' οὐσίαν περὶ ἐνὸς νέου ἀνθρώπου, τοῦ ὁποῦ ἡ ζωὴ ἄρχεται, ὡς ἤδη ἐτονίσθη καὶ ἀλλαχοῦ, οὐχὶ ἀπὸ τῆς δωδεκάτης ἐβδομάδος, ὡς ἀναληθῶς καὶ ἀντιεπιστημονικῶς διατείνονται τὰ μέλη τῶν ὑπὲρ τῶν ἀμβλώσεων σωματείων, ἀλλὰ ἀπὸ αὐτῆς ταύτης τῆς «ἐξ ἄκρας συλλήψεως» του, τ.ἔ. ἀπὸ τῆς πρωταρχικῆς στιγμῆς τῆς συλλήψεως του, διὸ καὶ οἱ Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας, βλέποντες ἐν αὐτῷ καὶ δι' αὐτοῦ οὐχὶ ἀπλῶς μίαν ζωὴν ἀλλ' ἅπασαν, ἐν ὑπολανθανούσῃ βεβαίως καταστάσει, τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν, χαρακτηρίζουν τὸ ἐμβρυον διὰ τοῦ ὀνόματος «ἄ ν θ ρ ω π ο ς». Ὁ νέος οὗτος ἐν τῷ γίγνεσθαι ἀνθρώπινος ὄργανισμός, ὁ ὁποῖος εἰς οὐδὲν διαφέρει τοῦ ἤδη γεννηθέντος¹⁰¹, δεόν ἀπαραιτήτως νὰ διέλθῃ δι' ὀρισμένων ἀναγκαίων ἐξελικτικῶν σταδίων ἕως ὅτου φθάσῃ εἰς τὴν τελείαν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν, χωρὶς ὅμως νὰ ὑπάρχῃ διάκρισις, ἐξ ἐπόψεως μεταδόσεως τῆς ψυχῆς μεταξὺ τῆς μὴ ἐξελικτικῆς καὶ τῆς μετέπειτα ἐξελικτικῆς αὐτοῦ μορφῆς, ἢ, διὰ τὸ νὰ ἐκφρασθῶμεν ἐπὶ τὸ βιβλικώτερον, μεταξὺ «ἐ ξ ε ι κ ο ν ι σ μ ἔ ν ο υ» καὶ «ἀ ν ε ξ ε ι κ ο ν ἰ σ τ ο υ» ἐμβρίου¹⁰² «the formed and the unformed fetus». Καὶ δὲν ὑπάρχει τοιαύτης

99. ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ, μνημ. ἔργ., (ἐνθ' ἄνωτ., ὑποσ. 89).

100. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ, Περὶ κατασκευῆς ἀνθρώπου, XXIX (PG, 44, 236C).

Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι καὶ πολλοὶ σύγχρονοι ἠθικολόγοι, φιλόσοφοι καὶ κοινωνιολόγοι ταυτίζουν τὸ ἀνθρώπινον εἶναι (being human) ἢ ὀρθότερον τὴν ψυχὴν μετὰ τῆς προσωπικότητος (Personhood). Κατ' ἄλλους ἡ ψυχὴ, τ.ἔ. ἡ προσωπικότης τοῦ ἀτόμου ἔρχεται εἰς τὸ εἶναι διὰ μιᾶς πορείας ἐνανθρωπήσεως (humanization) καὶ κοινωνικοποιήσεως (socialization) ἐν ἀλληλεπιδράσει μεθ' ἑτέρων προσώπων περὶ αὐτῆς.

101. Ὁ Ch. Hartshorne εἶναι τῆς γνώμης ὅτι «an embryo is not a person but the possibility or the probability of there being a person many months or even years in the future... obviously possibilities are important, but to blur the distinction between them and actualities is to darken counsel» (Ch. HARTSHORNE, *Ethics and the Process of Living*, Conference on Religion, Ethics and the Life Process, Institute of Religion and Human Development, Texas Medical Center, March 18-19, 1974).

102. Ὁ Μέγας Βασίλειος ἀναφερόμενος εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο καὶ λαμβάνων σαφῆ θέσιν

μορφῆς διάκρισις διότι ἡ ἐξέλιξις αὐτῆ δὲν ἀφορᾷ εἰς τὴν ὄντολογικὴν ὑπόστασιν τοῦ ἐν τῷ γίνεσθαι εὐρισκομένου καὶ ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς ἀποτελουμένου ἀνθρώπου, ἀλλ' ἀπλῶς καὶ μόνον εἰς τὴν ψυχοσωματικὴν αὐτοῦ διαμόρφωσιν καὶ ὠρίμανσιν, ἡ ὁποία, ἐπαναλαμβάνομεν διὰ μίαν εἰσέτι φοράν, δὲν εἶναι ὄντολογικὴ - ὑποστατικὴ. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς σωματικῆς ἀναπτύξεως ἡ ψυχὴ, ἡ ὁποία, κατὰ τὸν Γρηγόριον Νύσσης, ὑπάρχει «δυναμειῶν εἰς τὸ εἶδος τοῦ μέλλοντος συνίστασθαι ἀνθρώπου», ἀποκαλύπτει, βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον, τὰς ἰδικὰς τῆς ἐνεργείας¹⁰³. Ἐκαστος, εὐθύς ἀπὸ τῆν ὥραν τῆς συλλήψεώς του, ἔχει τὸν ἰδιαιτέρων του γενότυπον, ὁ ὁποῖος οὐδέποτε συμπίπτει μὲ τὸν γενότυπον ἑτέρου ἀτόμου. Ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς συλλήψεώς του εἶναι ἐν τῷ κυττάρῳ ὅ,τι θὰ γίνῃ ἐν τῷ μέλλοντι, διὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία, οὐδεμίαν ποιοῦσα διάκρισιν μεταξὺ «ἐξεικονισμένου» καὶ «ἀνεξεικονίστου» ἐμβρύου, καταδικάζει τὴν ἀμβλωσιν, ἀνεξαρτήτως τοῦ χρόνου διενεργείας αὐτῆς, καὶ θεωρεῖ αὐτὴν γενικῶς εἰδεχθὲς ἔγκλημα, φόνον ἐκ προμελέτης.

Τὸ ἐκ τῆς συνενώσεως τοῦ ὠαρίου καὶ τοῦ σπερματοζωαρίου προκί-

ῆναντι τῆς ὑπὸ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ γενομένης διακρίσεως θέτει εὐθέως τὴν ὅλην προβληματολογίαν ἐπὶ καθαρῶς κανονικῆς βάσεως καὶ διατυποῦ σαφῶς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ ὑπὸ τῆς Πενθέκτης Συνόδου ἐπικυρωθέντι αὐτοῦ Β' Κανόνι λέγων: «Ἡ φθειράσα (sc. τὸ ἔμβρυον) κατ' ἐπιτήδευσιν, φόνου δικὴν ὑπέχει· ἀκριβολογία δὲ ἐκ μεμορφωμένου καὶ ἀνεξεικονίστου παρ' ἡμῖν οὐκ ἔστιν· ἐνταῦθα γὰρ ἐκδικεῖται οὐ μόνον τὸ γεννηθησόμενον, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἑαυτῆ ἐπιβουλεύσασα, διότι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐναποθήσκουσι ταῖς τοιαύταις ἐπιχειρήσεσιν αἱ γυναῖκες. Προσέτι δὲ τούτῳ (sc. τῷ κινδύνῳ θανάτου τῆς μητρὸς ἐκ τῆς ἀμβλώσεως) καὶ ἡ φθορὰ τοῦ ἐμβρύου, ἕτερος φόνος, κατὰ γε τὴν ἐπίνοιαν τῶν ταῦτα τολμώντων...» (Α. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΥ, Οἱ Ἰεροὶ κανόνες καὶ οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ Νόμοι, Ἀθήναι, 1949², σ. 357). Ὁ ἐν λόγῳ Κανὼν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας ἀναφέρεται εἰς τὴν περίπτωσιν ἐκουσίας ἀμβλώσεως καὶ οὐχὶ εἰς τὴν περίπτωσιν, λόγῳ συμπλοκῆς, ἀκουσίου φόνου περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖ ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος ("Ἐξοδ. 21,21-23).

103. Ἰδὲ ἐπομένῃν ὑποσημειώσιν. Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι καίτοι ἡ ψυχὴ ἐξ ἀρχῆς εἶναι τελεία ἐν τῷ ἐμψυχωμένῳ δι' αὐτῆς ἐμβρύῳ ἐν τούτοις δὲν δύναται νὰ ἀποκαλύψῃ τὰς ἑαυτῆς τεραστίας ἐνεργείας. Καὶ δὲν δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο διότι, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κων/λεως Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὅπως ὁ ἄριστος μουσικὸς δὲν δύναται νὰ ἀποδώσῃ εὐστόχως τὰ διάφορα μουσικὰ μέλη ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον δώσωμεν εἰς αὐτὸν μίαν ἄχρηστον φλογέραν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν συμβαίνει ἐὰν δοθῇ εἰς αὐτὸν μία καλὴ φλογέρα διὰ τῆς ὁποίας δύναται νὰ δεῖξῃ τὰς μουσικὰς αὐτοῦ ἱκανότητας καὶ νὰ προσφέρῃ μίαν θαυμασίαν μουσικὴν ἀρμονίαν, οὕτω πως συμβαίνει καὶ μὲ τὴν ψυχὴν. Ὅταν αὐτὴ εὐρίσκειται εἰς τὰ πρῶτα αὐτῆς στάδια σιωπᾶς, ἐν συνεχείᾳ ὅταν τὸ ἔμβρυον γίνεται νήπιον ἐκπέμπει τὴν ἄτονον αὐτῆς φωνὴν διὰ νὰ καταλήξῃ τελικῶς μὲ τὴν αὐξήσιν καὶ ὠρίμανσιν τοῦ σώματος, ἡ ὁποία ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν τελειοποίησιν τῆς φλογέρας, εἰς τὴν ἐκχύλιν τῶν τεραστίων αὐτῆς ἐνεργειῶν (πρβλ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, Ἐπιθ. Α' * Ἐπιθ. Δογματικά, PG, 37, 453-454).

ψαν πρῶτον γονιμοποιηθὲν κύτταρον, τ.ξ. τὸ ζυγωτὸν (μεθ' ἀπάντων τῶν ζευγῶν τῶν χρωμοσωμάτων) εἶναι πρόσωπον, ἐν εὐρείᾳ βεβαίως ἐννοία τῆς λέξεως ταύτης, δεδομένου ὅτι τὸ πρόσωπον εἶναι αὐστηρῶς συνδεδεμένον μετὰ τὴν δυνατότητα τῆς ἐκλογῆς, τῆς σκέψεως καὶ ἀποφάσεως, τῆς κοινωνικῆς ἐμπειρίας, τῆς ἠθικῆς ἀντιλήψεως καὶ τῆς αὐτογνωσίας. Τὸ ἐμβρυον-ἄνθρωπος ἢ τὸ πρόσωπον τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸ Homo Sapiens καὶ δὲν ἔχει, ἀκριβῶς εἰπεῖν, ἅπαντα γενικῶς τὰ χαρακτηριστικὰ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια προσδιορίζουν, ἐν στενῇ ἐννοίᾳ, τὸ ἀπληρισμένον πρόσωπον ἢ γενικώτερον τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου. Παρὰ ταῦτα ὅμως διαθέτει τεράστιον βιολογικὸν δυναμισμόν καὶ περιέχει ἐν αὐτῷ ἅπαντα ἀνεξαιρέτως τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα, τὰ ὅποια θὰ ἀναπτυχθοῦν σὺν τῷ χρόνῳ διὰ τῆς ὀριμάνσεως καὶ γεννήσεως τοῦ ἐμβρύου ἄνθρωπος. Τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἀποτελοῦν τὸν οὕτως ἀποκαλούμενον βιολογικο-ψυχολογικο-προγραμματισμόν τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὅποιος, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐτονίσσαμεν, δημιουργεῖται «κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ» καὶ ὡς τοιοῦτος ἀκριβῶς ἀποτελεῖ τὴν καθαρωτέραν ἀντανάκλασιν τῆς ζωσῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ ἐν μέσῳ ἡμῶν. Εὐθὺς ὡς σχηματισθῆ ὁ γενότυπος κατὰ τὴν σύλληψιν πᾶσαι ἀνεξαιρέτως αἱ δυνατότητες τῆς προσωπικῆς ὑπάρξεως ἐνυπάρχουν.

Τὴν θεμελιώδη ταύτην διδασκαλίαν ὅλως ἰδιαιτέρως ὑπογραμμίζουν οἱ Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας. Οὕτως, ἐπὶ παραδείγματι, ὁ μέγας Καππαδόκης θεολόγος καὶ φιλόσοφος Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἐν τῷ «Περὶ κατασκευῆς ἀνθρώπου» λίαν γνωστῷ ἔργῳ του ὅλως ἰδιαιτέρως ἐνδιατρίβει ἐπὶ τοῦ ἀπασχολοῦντος ἡμᾶς θέματος, μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων δίδει ἰδιαιτέραν ἔμφασιν εἰς τὸ γεγονός, ὅτι «ὡσπερ ἐν τῷ σίτῳ φαμέν ἢ ἐν ἑτέρῳ τινὶ τῶν σπερμάτων, ἅπαν ἐμπεριελήφθαι τῇ δυνάμει τὸ κατὰ τὸν στάχυν εἶδος, τὸν χόρτον, τὴν καλάμην, τὰς διὰ μέσου ζώνας, τὸν καρπὸν, τοὺς ἀνθήρικας, καὶ οὐδὲν τούτων ἐν τῷ τῆς φύσεως λόγῳ προϋπάρχειν, ἢ προγίνεσθαι φαμέν τῇ φύσει τοῦ σπέρματος, ἀλλὰ τάξει μὲν τινι φυσικῇ τὴν ἐγκειμένην τῷ σπέρματι δύναμιν φανεροῦσθαι, οὐ μὴν ἑτέραν ἐπεισκρίνεσθαι φύσιν κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τὴν ἀνθρωπίνην σπορὰν ὑπειλήφαμεν ἔχειν ἐν τῇ πρώτῃ τῆς συστάσεως ἀφορμῇ συνεσπαρμένην τὴν τῆς φύσεως δύναμιν. Ἐξαπλοῦσθαι δὲ καὶ φανεροῦσθαι διὰ τινος φυσικῆς ἀκολουθίας πρὸς τὸ τέλειον προϋοῦσαν, οὐ προσλαμβάνουσαν τι τῶν ἐξωθεν εἰς ἀφορμὴν τελειώσεως· ἀλλ' ἑαυτὴν εἰς τὸ τέλειον δι' ἀκολουθίας προάγουσαν. Ὡς μὴτε ψυχὴν πρὸ τοῦ σώματος, μὴτε χωρὶς ψυχῆς τὸ σῶμα ἀληθὲς εἶναι λέγειν, ἀλλὰ μίαν ἀμφοτέρων ἀρχὴν, κατὰ μὲν τὸν ὑψηλότερον λόγον, ἐν τῷ πρώτῳ τοῦ Θεοῦ βουλήματι, καταβληθεῖσαν, κατὰ δὲ τὸν ἕτερον, ἐν ταῖς τῆς γενέσεως ἀφορμαῖς συνισταμένην. Ὡς γὰρ

οὐκ ἔστι τὴν κατὰ μέλη διάρθρωσιν ἐνιδεῖν τῷ πρὸς τὴν σύλληψιν τοῦ σώματος ἐντιθεμένῳ πρὸ τῆς διαπλάσεως· οὕτως οὐδὲ τὰς τῆς ψυχῆς ιδιότητας ἐν τῷ αὐτῷ δυνατὸν ἐστὶ κατανοῆσαι, πρὶν προελθεῖν εἰς ἐνέργειαν. Καὶ ὡσπερ οὐκ ἂν τις ἀμφιβάλῃ πρὸς τὰς τῶν ἄρθρων τε καὶ σπλάγγων διαφορὰς ἐκεῖνο τὸ ἐντεθὲν σχηματίζεσθαι, οὐκ ἄλλης τινὸς δυνάμεως ἐπεισερχομένης, ἀλλὰ τῆς ἐγκειμένης φυσικῶς πρὸς τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς μεθισταμένης, οὕτω καὶ περὶ ψυχῆς ἀναλόγως ἔστι τὸ ἴσον ὑπονοῆσαι, ὅτι καὶ μὴ διὰ τινων ἐνεργειῶν ἐν τῷ φαινομένῳ γνωρίζεται, οὐδὲν ἤττόν ἐστιν ἐν ἐκείνῳ. Καὶ γὰρ καὶ τὸ εἶδος τοῦ μέλλοντος συνίστασθαι ἀνθρώπου ἐν ἐκείνῳ ἐστὶ τῇ δυνάμει, λαμβάνει δὲ διὰ τὸ μὴ εἶναι δυνατὸν πρὸ τῆς ἀναγκαίας ἀκολουθίας ἀναφανῆναι. Οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ ἐστὶ μὲν ἐν ἐκείνῳ καὶ μὴ φαινομένη, φανήσεται δὲ διὰ τῆς οἰκειᾶς ἑαυτῆς καὶ κατὰ φύσιν ἐνεργείας, τῇ σωματικῇ αὐξήσει συμπροιοῦσα»¹⁰⁴.

Ἡ ὡς ἄνω ἱατρικῶς ἀναπόδεικτος μέχρι πρό τινας ὑπόθεσις ἦτο πολὺ συζητήσιμος εἰς τοὺς ἐπιστημονικοὺς κύκλους τοὺς μὴ ἔχοντας ἄμεσον σχέσιν μὲ τὴν Θεολογίαν καὶ γενικώτερον μὲ τὴν Χριστιανικὴν Θρησκείαν. Μετὰ παρέλευσιν ὅμως πολλῶν ἐτῶν ἔρχονται σήμερον ἡ Ἐμβρυολογία καὶ ἡ Γενετική νὰ ἀποδείξουν τοῦ λόγου τὸ ἀληθές τῆς θεολογικῆς ταύτης θέσεως. Πράγματι ἡ Ἐπιστήμη τῆς Ἱατρικῆς σήμερον ἀποδεικνύει ὅτι τὸ παιδί ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον φέρει μεθ' ἑαυτοῦ μίαν ἐλαχίστην πληροφοριακὴν κηλίδα (a minute informational Speck), ἡ ὁποία προέρχεται ἐκ τῶν πολλῶν πληροφοριακῶν κηλίδων τῶν γονέων, λαμβάνει δὲ χώραν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς γονιμοποιήσεως, τῆς ὁποίας τὸ ἀποτέλεσμα, τ.ἔ. τὸ ἔμβρυον, εἶναι ἄνθρωπος, εἶναι μία ἀναντίρρητος ψυχοβιολογικὴ ὄντοτης, ἡ ὁποία ἐπαληθεύεται ὑπὸ τῶν διαφόρων τεχνικῶν μέσων, καὶ δὴ καὶ ὑπὸ τῶν ὑπερήχων.

Ἡ μὴ εἰσέτι ψυχοσωματικῶς διαμορφωθεῖσα αὕτη «ἐξ ἄκρας σὺ λ λ ἡ ψ ε ω ς» ζωὴ ὑπὸ μορφὴν ἐμβρύου, εἴτε εὐρίσκεται εἰς τὸν πρῶτον μῆνα τῆς συλλήψεως εἴτε εἰς τὸν τελευταῖον ὡς αὐθύπαρκτος ψυχοσωματικὴ ὑπαρξίς χαρακτηρίζεται τόσον ὑπὸ τῆς Π.Δ.¹⁰⁵ ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς Κ.Δ. ἤδη πρὸ τῆς γεννήσεώς της διὰ τῶν ὄρων «βρέφος», «παιδίον»¹⁰⁶. Οὕτως, ἐπὶ παραδεί-

104. PG, 44, 236AD.

105. Ἐξ ο δ., 21,22-25.

106. Ἡ γνώμη ὀρισμένων νομικῶν κύκλων, καθ' ἣν ἡ ἀμβλωσις ὡς ἐνεργουμένη πρὸ τῆς ἐξόδου τοῦ παιδίου — ὅποτε, καθ' αὐτοὺς πάντοτε, τὸ ἔμβρυον δὲν εἶναι ἀκόμη παιδί (ἄνθρωπος) ἀλλὰ ἀπλῶς βιολογικὴ ὑπαρξίς — δὲν εἶναι φόνος (παιδοκτονία), εἶναι ὀλίγον τι γελοία. Τοῦτο δὲ διότι τὸ ἔμβρυον εἶναι αὐθύπαρκτον ὄν με προσωπικότητα, ὡς τοιοῦτον δὲ ἀκριβῶς προστατεύεται τόσον ὑπὸ τοῦ Συντάγματος (ἄρθρον 5, παρ. 2), ὅσον καὶ ὑπὸ τοῦ ἀστικοῦ κώδικος εἰς ὅ,τι κυρίως ἀφορᾷ εἰς τὰ δικαιώματά του ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἄκρας αὐτοῦ συλλήψεως (ἴδε ἄρθρον 1711 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος). Ἡ ἱερότης τῆς ζωῆς δὲν ἀναφέρεται μόνον εἰς τὸ γεννηθὲν παιδίον καὶ τὸν βιολογικῶς πλέον ἀπηρτισμένον ἄνθρωπον ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ζωὴν αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐμβρύου. Μεταξὺ τῶν δύο οὐδεμία ἀπολύτως διακρίσις ὑπάρχει ἐξ ἐπόψεως ἀξίας καὶ σημασίας τῆς ζωῆς.

γματι, τὸ ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς Ἐλισάβετ κυοφορούμενον ἔμβρυον, τὸ ὅποῖον ὁ Εὐαγγελιστῆς Λουκᾶς ἀποκαλεῖ, καίτοι εὐρίσκεται εἰς τὸν ἕκτον μῆνα, «β ρ ε φ ο ς», εἶναι τέλειος ἄνθρωπος, καὶ ὡς τοιοῦτος ἀκριβῶς δέχεται νὰ γίνῃ σκευὸς ἐκλογῆς τοῦ Θεοῦ, νὰ πλησθῆ, συμφώνως καὶ πρὸς τὴν προφητεῖαν τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ Ζαχαρίαν¹⁰⁷, πνεύματος ἁγίου καὶ νὰ προφητεύσῃ πρῶτον αὐτὸς καὶ ἔπειτα ἡ μητέρα του Ἐλισάβετ: «πρῶτον δὲ τὸ βρέφος ἐπληροῦτο πνεύματος καὶ ἐσκήρτα καὶ οὕτω τῇ μητρὶ μετεδίδου καὶ ἀνεβόα προφητικὰ ἡ Ἐλισάβετ διὰ τὸ κυοφορούμενον ἐν αὐτῇ βρέφος»¹⁰⁸. Ἐὰν τὸ βρέφος δὲν ἐσκήρτα, τότε οὐδὲ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Ἐλισάβετ θὰ προεφήτευσεν¹⁰⁹. Ὁ υἱὸς αὐτῆς, ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ὁ τελευταῖος τῶν Προφητῶν τῆς Π.Δ. καὶ ὁ πρῶτος τῆς Κ. Διαθήκης, «ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς ὧν ἠξιώθη τοῦ» προφητικοῦ «χρίσματος», ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς λοιποὺς Προφήτας, οἱ ὁποῖοι (μετὰ τὸ γεννηθῆναι προεφήτευσαν)¹¹⁰. Τὸ προφητικὸν τοῦτο χάρισμα, τὸ ὅποῖον δέχεται ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ὧν ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, τὸ δέχεται ὡς ἄνθρωπος ἔχων «συνειδησιν», νοῦν καὶ θέλησιν, ὡς πρόσωπον δὲ ἐνεργεῖ, ἐννοεῖται τῇ ἐπινεύσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, «συνειδητῶς»-ἐκουσίως καὶ οὐχὶ μηχανικῶς-ἀκουσίως, ἔτι δὲ ἐν ἐμβρύοις ὧν τελειοῦται¹¹¹.

Ἐκαστον ἀνθρώπινον ἔμβρυον ὡς μία ἐν δυνάμει προσωπικότης ἔχει ἀσφαλῶς καὶ δικαιοῦται νὰ ἔχη τὰ ἰδικά του δικαιώματα, τ.ἔ. δικαιώματα ζωῆς, διατροφῆς, ἀναπτύξεως, προστασίας, θεραπείας, σεβασμοῦ, ἀγάπης καὶ στοργῆς. Ἐπειδὴ δὲ ἔχει τοιαῦτα δικαιώματα ἔχει ὡσαύτως καὶ ἀνάγκην νομικῆς προστασίας ἀπὸ αὐτῆς ταύτης τῆς στιγμῆς τῆς συλλήψεως του. Προσέτι ἡ ἐν τῷ γίνεσθαι ἀνθρωπίνῃ αὐτῇ ζωῇ κέκτηται καὶ τὰς ἰδικὰς της ἀντιδράσεις, θετικὰς ἢ ἀρνητικὰς, τὰς ἰδικὰς της ἐπιθυμίας, τὰ συναισθήματα τῆς χαρᾶς καὶ τῆς λύπης, ἔτι δὲ καὶ τὰς ἰδικὰς της ἁμαρτίας κατὰ τινὰς θεολόγους τῆς Δύσεως¹¹². Συμμετέχει κατὰ τὸν ἰδικὸν της τρόπον καὶ μετὰ τὰς ἰδικὰς της

107. Λουκ., 1,15: καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ.

108. ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ, Ὁμιλία εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον, VII (ΒΕΠ, τ. 15, σσ. 21,29-24,28).

109. ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ, Ἐρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον, I, 39-42 (PG, 123, 708BD).

110. ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ, μνημ. ἔργ., 708BD.

111. Συμφώνως πρὸς τὴν Θεολογίαν τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ «ἡ ἐν ἐμβρύοις» αὕτη τελειότης Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου ἦτο τόσο μεγάλη καὶ βαθεῖα, ὥστε νὰ ὑπερβῆ καὶ αὐτὴν ταύτην τὴν τελειότητα τῶν προφητῶν Ἡλιοῦ καὶ Ἡσαίου (ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΛΑΜΑ, Ὁμιλία, XL, PG, 151, 497AD).

112. Οὕτως, ἐπὶ παραδείγματι, ὁ B. Waltke ἀποδεχόμενος τὴν ἔννοιαν τῆς βιολογικῆς μεταδόσεως τῆς ἁμαρτίας ὑποστηρίζει ὅτι τὸ ἔμβρυον δὲν εἶναι ἄμοιρον ἁμαρτίας, ἡ ὅποια μεταβιβάζεται διὰ τῆς συλλήψεως (B. WALTKE, Reflections from the Old Testament on Abortion, 1975, σ. 12).

δυνάμεις και ἰκανότητας εἰς τὰς περισσοτέρας ψυχικὰς και πνευματικὰς ἐκδηλώσεις τῆς κυοφοροῦσης αὐτὴν μητρός. Καίτοι δὲ εἶναι ἔμβρυον, ἐν τούτοις συμμετέχει εἰς αὐτὰς ὡς ἄνθρωπος, διότι ὡς ὀρθῶς τονίζει ὁ Τερτυλλιανὸς εἰς τὸν Ἀπολογητικὸν αὐτοῦ Κατὰ Ἑλλήνων «εἶναι ἡ δὴ ἄνθρωπος, αὐτὸ τὸ ὄποϊον θὰ γίνῃ εἰς τὸ μέλλον», διὸ και ἡ διακοπὴ αὐτοῦ θεωρεῖται ὡς πρᾶξις ἀνθρωποκτονίας¹¹³. Ὑπὸ τὸ πρῆσμα τοῦτο κατανοοῦντες τὸ ἔμβρυον, δυνάμεθα νὰ ἐρμηνεύσωμεν καλύτερον και ὀρθότερον τὴν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν διήγησιν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, καθ' ἣν «ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ...» ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τοῦ ἀσπασμοῦ τῆς Θεοτόκου Μαρίας πρὸς τὴν Ἐλισάβετ: «Ἴδου γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου»¹¹⁴. Τὸ περὶ οὗ δὲ ὁ λόγος «σκίρτημα» δὲν ἦτο ἀπλοῦν «σκίρτημα», ἀλλ' «ἐν ἀγαλλιάσει». Τὸ «βρέφος» ἀγάλλεται και σκιρτᾷ «αἰσθόμενον ἤδη τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων και ἀγαλλόμενον ἐπ' αὐτῇ»¹¹⁵.

2. Ἡ Ἱατρικὴ ἐπαληθεύουσα τὴν περὶ τοῦ ἐμβρύου διδασκαλίαν τῆς Θ. Ἀποκαλύψεως.

Τὴν ὡς ἄνω περὶ ἐμβρύου θεολογίαν τοῦ Ἀποστόλου και Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ και γενικώτερον τῆς Ἀγίας Γραφῆς και τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως ἔρχεται νὰ ἐπιβεβαιώσῃ, ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια, ἡ σύγχρονος Ἐπιστῆμὴ τῆς Ἱατρικῆς.

Πράγματι αἱ περὶ ἀντιδράσεων τοῦ ἐμβρύου παρατηρήσεις τῆς συγχρόνου Ἱατρικῆς Ἐπιστῆμης, και δὴ και τῆς Μικρο- και Μακροεμβρυολογικῆς Ἐπιστῆμης ἔρχονται νὰ ἐπαληθεύσουν, και δὴ και κατὰ τρόπον πανηγυρικόν, τὸ ἀληθὲς τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ὡς και τὴν ἀπόλυτον αὐτῆς προτεραιότητα και συμφωνίαν μετὰ τῆς Ἐπιστῆμης γενικῶς. Τὰ τελευταῖα δὲ συμπεράσματα τῆς ὡς ἄνω Ἐπιστῆμης οὐδὲν ἕτερον ἀποτελοῦν, κατὰ τὴν γνώμην ἀντικειμενικῶν κριτῶν, εἰμὴ πειραματικὴν και ἐπιστημονικὴν διακρίβωσιν τῶν περὶ τοῦ ἐμβρύου θέσεων τῆς Ἀγίας Γραφῆς γενικῶς, εἰδικώτερον δὲ τῆς Κ. Διαθήκης. Ὁ παγκοσμίου φήμης ἱατρός Β. Nathanson εἰς τὴν προκαλέσασαν παγκοσμίαν συγκίνησιν και δέος εἰδικὴν κινηματογραφικὴν ταινίαν «Ἡ σιωπηλὴ κραυγὴ» (The silent scream), ἀναφερόμενος εἰς τὸν τομέα τοῦτον τῶν

113. ΤΕΡΤΥΛΙΑΝΟΥ, *Apologeticus adversus Gentes pro christianis*, IX: Homicidii festinatio est prohibere nasci; nec refert natam quis eripiat animam, an nascentem disturbet: homo est, et qui est futurus; etiam fructus omnis jam in cemine est (PL, 1, 371-372).

114. Λουκ., 1, 41-44.

115. Ε. ΖΙΓΑΒΗΝΟΥ, Ἐρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον, I, 44 (PG, 129,872C).

ἀντιδράσεων τοῦ ἐμβρύου παρατηρεῖ, ὅτι τοῦτο ὅταν διανύη τὴν δωδεκάτην ἐβδομάδα τῆς συλλήψεώς του κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐκτρώσεως ὑπεραμύνεται τῆς ζωῆς του, ἀναίσιμι τὸ στόμα του εἰς μίαν σιωπηλὴν κραυγὴν ... ἡ καρδιά του ἐπιταχύνει τὸν ρυθμὸν τῆς, τὰ ἄκρα κινουῦνται γρηγορώτερον ... καὶ ἡ ἀναπνοὴ τοῦ αὐξάνεται».

Εἰδικώτερον μὲ τὴν ἀμέριστον βοήθειαν καὶ συμπαραστάσιν τῶν ὑπερήχων καὶ τῶν λοιπῶν θαυμασιῶν, καταπληκτικῶν καὶ ὄντως ἐπαναστατικῶν τεχνολογικῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα ἔχει εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς ἡ Ἱατρικὴ γενικῶς Ἐπιστῆμη, ἀναφορικῶς μὲ τὸ ἐμβρυον κατέληξεν εἰς τὰ ἀκόλουθα ἀξιοσημειώτα συμπεράσματα:

1. Εἰς τὸ ἐμβρυον τῶν 14 ἡμερῶν ἔχει ἤδη σχηματισθῆ ἡ ἀμνιακὴ κοιλότης καὶ διαφαίνονται τὰ ἐμβρυϊκὰ δέρματα εἰς τρόπον, ὥστε τὴν 20ὴν ἡμέραν νὰ ἔχωμεν τὸν ἀρχικὸν σχηματισμὸν τοῦ αἵματος, τῶν ἀγγείων, τὴν οὐροδόχον κύστην, τὸν σκελετόν, τοὺς μῦς καὶ τὸν πρῶτον ἐντερικὸν σωλήνα μετὰ τῶν ὑπολοίπων σπλάγγων.

2. Εἰς τὸ ἐμβρυον τῶν 18 ἡμερῶν ὁ κτύπος τῆς καρδίας του εἶναι πλέον αἰσθητὸς καὶ τὸ ἰδικὸν του κυκλοφορικὸν σύστημα ἀρχίζει πλέον νὰ λειτουργῇ.

3. Εἰς τὸ ἐμβρυον τῶν 25 ἡμερῶν ἔχομεν τὴν ἰκανότητα τοῦ μεταβολισμοῦ, ἀναβολισμοῦ καὶ καταβολισμοῦ.

4. Εἰς τὸ ἐμβρυον τῶν 35 ἡμερῶν διακρίνονται καθαρῶς ἡ μύτη, τὰ μάγουλα καὶ τὰ δάκτυλα τοῦ ἐν τῷ γίνεσθαι εὐρισκομένου ἀνθρωπίνου ὄντος.

5. Εἰς τὸ ἐμβρυον τῶν 42 ἡμερῶν τὸ κεντρικὸν σύστημα λειτουργεῖ κανονικῶς. Ὁσαύτως ἀπὸ τοῦ διαστήματος τούτου ἀρχίζουν νὰ λειτουργοῦν τὸ σηκώτι, τὸ στομάχι καὶ τὰ νεφρά τοῦ ἐμβρύου, ἐνῶ ἀρχίζει πλέον νὰ διακρίνηται καθαρὰ ὁ σκελετὸς αὐτοῦ.

6. Εἰς τὸ ἐμβρυον τῶν 50 ἡμερῶν διακρίνονται τὰ «ἐγκεφαλικά κύματα», ὡς ἐπίσης καὶ ἅπαντα τὰ ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ αὐτοῦ ὄργανα (μάτια, χεῖλη, γλῶσσα κ.λπ.).

7. Τὸ ἐμβρυον τῶν 70 ἡμερῶν ἔχει διαμεμορφωμένα ἅπαντα γενικῶς τὰ χαρακτηριστικὰ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα διακρίνομεν εἰς τὸ παιδί εὐθὺς μετὰ τὴν γέννησίν του.

8. Τὸ ἐμβρυον ἢ μᾶλλον τὸ παιδί τῶν 92 ἡμερῶν εἶναι πλέον ἐσχηματισμένον. Ἔχει τελειῶς διαμεμορφωμένα ἅπαντα αὐτοῦ τὰ ὄργανα, ἔτι δὲ καὶ αὐτὰ ταῦτα τὰ δακτυλικὰ ἀποτυπώματά του, προβαίνει εἰς διαφόρους κινήσεις καὶ μορφασμούς, σφίγγει τὴν γροθιάν του, βυζαίνει τὸ δάκτυλό του, στρέφει τὴν κεφαλὴν του, ἀντιλαμβάνεται τὰ διάφορα φιλικὰ ἢ ἐχθρικὰ ἐρεθίσματα εἰς τὰ ὁποῖα καὶ ἀντιδρᾷ ἀναλόγως¹¹⁶.

116. Πλεονα περὶ τοῦ θέματος τούτου καὶ σχετικὴν περὶ αὐτοῦ βιβλιογραφίαν ἰδὲ ἐν Ε. ΔΟΡΚΟΦΙΚΗ, μνημ. ἔργ., σσ. 62 ἐξ.

ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Θεολογίας βλέποντες τὰ ὡς ἄνω συμπεράσματα τῆς Ἱατρικῆς ἔχομεν νὰ ὑπογραμμίσωμεν δύο τινά, ἤτοι:

1. Τὸ γενικὸν συμπέρασμα τῆς Ἱατρικῆς ἐκφραζομένης διὰ τῶν ὡς ἄνω παρατηρήσεων τῶν Dr. B. Nathanson, L. Nilson, Guigoz, C. Edelmann καὶ πολλῶν ἄλλων ἐπιστημόνων¹¹⁷, καθ' ἃς τὸ ἀγέννητον βρέφος εἶναι «σαφῶς ἓνα ἄλλο ἀνθρώπινον ὄν, ἓνα ἄλλο μέλος τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας, ἀναπόσπαστον μὲ ὁποιοῦνδήποτε τρόπον ἀπὸ τὸν καθένα ἀπὸ ἡμᾶς» ἐρχεται νὰ ἐπαληθεύσῃ τοῦ λόγου τὸ ἀληθὲς τῆς πατερικῆς παραδόσεως, καὶ δὴ καὶ τὴν σαφῆ καὶ κατηγορηματικὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἡ Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὡς πρὸς τὴν ὑπὸ τινων Πατέρων τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ποιουμένην διάκρισιν μεταξύ «ἐξ εἰκονισμένου» καὶ «ἀνεξεικονίστου» ἐμβρύου¹¹⁸, τοῦ μὲν πρώτου ὄρου ἀναφερομένου εἰς τὴν πρὸ τῆς συζεύξεως

117. C. EDELMANN, μνημ. ἔργ., σ. 13. Ὁ Σύνδεσμος τῶν ΡΚαθολικῶν Νοσοκομείων τῶν Η.Π.Α. καὶ τοῦ Καναδά μεταξύ τῶν διεπιστῶν τοῦτον ἀρχῶν καθώρισεν ὅτι «every unborn child must be regarded as a human person, with all the rights of a human person, from the moment of conception» [Ethical and Religious Directives for Catholic Hospitals (St. Louis: The Catholic Hospital Association of the United States and Canada, 1965), σ. 4].

118. Πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τῆς διακρίσεως, τὴν ὁποίαν διετύπωσαν, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐρειδόμενοι ἐπὶ τοῦ κειμένου τῶν ἐβδομήκοντα τῆς Ἐξοδ., 21,22 ἐξ., ὁ Τερτυλλιανὸς καὶ ὁ ἱερός Αὔγουστινός, οἱ ὅποιοι ὁμλοῦν περὶ «ἐξ εἰκονισμένου» ἐμβρύου μετὰ ψυχῆς καὶ περὶ «ἀνεξεικονίστου» τοιοῦτου ἄνευ ψυχῆς. Πρβλ. ΤΕΡΤΥΛΛΙΑΝΟΥ, Liber de anima, XXXVII (PL, 2, 756 ἐξ.). ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ, Quaestio-num in Heptateuchum, II: Quaestiones in Exodum, 80 (PL; 34, 626 ἐξ.).

Ὁ ἔνθερμος θιασώτης τῆς ὕλομορφικῆς θεωρίας Θωμᾶς ὁ Ἀκινάτης, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐστηρίχθη ἡ διδασκαλία τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας περὶ τοῦ χρόνου μεταδόσεως τῆς ψυχῆς, ἀποδέχεται ὅτι τὸ ἐμβρυον ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς συλλήψεως αὐτοῦ δὲν ἔχει ψυχὴν, ἡ ὁποία δύναται νὰ ὑπάρχῃ μόνον ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι, διὸ καὶ πρὸ τῆς ἕκτης ἐβδομάδος ἀπὸ τῆς συλλήψεώς του τὸ ἐμβρυον δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀνθρώπινον εἶναι (ὄν), τὸ ὅποion δύναται κάλλιστα, διὰ τῆς ἐκτρώσεως, νὰ φονεuthῇ διαρκούντος τοῦ ὡς ἄνω χρονικοῦ διαστήματος χωρὶς καὶ νὰ θεωρηθῇ ἡ ἐκτρωσις ὡς φόνος ἀθώας ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Ἡ ψυχὴ, κατὰ τὸν ἡμέτερον πάντοτε συγγραφέα, εἶναι ἡ οὐσιαστικὴ μορφή τοῦ σώματος, ὡς τοιαύτη δὲ δύναται νὰ εἶναι παρούσα μόνον εἰς ὕλην οὖσαν ἱκανὴν νὰ τὴν δεχθῇ. Διὸ καὶ τὸ γονιμοποιηθὲν ὠάριον ἢ ἐμβρυον δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ψυχὴν. Κατὰ τὸν Θωμᾶν τὸν Ἀκινάτην ἡ ψυχὴ ἐκχύνεται μετὰ τῆς συλλήψεως καὶ τῆς γεννήσεως, καὶ δὴ κατὰ τὴν ἕκτην ἐβδομάδα (διὰ τὸ ἄρρεν ἐμβρυον) καὶ τοῦ τρίτου μηνὸς διὰ τὸ θῆλυ τοιοῦτον. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἐκχύσεως τῆς ψυχῆς τὸ ἔως τότε δυναμει ἀνθρώπινον σῶμα καθίσταται πραγματικὸν (ἐνεργεῖα).

Ἀναφορικῶς πρὸς τὴν διδασκαλίαν ταύτην καὶ τὴν ἐν τῷ παρελθόντι ὀλοσχερῆ αὐτῆς ἐπικράτησιν τόσον εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικὸς ὅσον καὶ εἰς τοὺς θεολογικοὺς κύκλους τῆς Δυτικῆς καὶ δὴ καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία, ἐρειδομένη ἐπὶ τῆς φιλοσοφίας τῆς ὕλομορφικῆς θεωρίας τοῦ Θωμᾶ τοῦ Ἀκινάτου, ἀπηγόρευσεν εἰς τὰ μέλη αὐτῆς νὰ βαπτίζουσι οἰοδῆποτε *fœtus abortivus*, μετὰ τῶν ἄλλων

ψυχῆς καὶ ἐμβρύου κατάστασιν αὐτοῦ, τοῦ δὲ δευτέρου εἰς τὴν σύζευξιν τούτων. Ἡ ἀρνητικὴ δὲ αὕτη θέσις, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ

ἰδὲ P. RAMSEY, *The morality of Abortion*, ἐν Ed. Batchelor Jr., *Abortion. The Moral Issues*, N. York, 1984, σ. 231, ὑποσ. 2. R.J. HUSER, *The Crime of Abortion in Canon Law*, Washington DC, 1942. E. QUAY, *Justifiable Abortion*, ἐν *Georgetown Law Journal*, vol. XLIX, No. 3, 1961. J. T. NOONAN Jr., *Abortion and the Catholic Church: A Summary History*, ἐν *Natural Law Forum*, τ. XII, 1967, σσ. 85-131. J. F. DONCEEL, *Abortion: Mediate vs. Immediate Animation*, ἐν *Continuum*, τ. V, 1967, σσ. 167-171. Τοῦ ἴδιου, *A Liberal Catholic View, Abortion in a changing World*, edit. by R.E. Hall, New York, 1970, τ. I, σσ. 39-45. Τοῦ ἴδιου, *Immediate Animation and Delayed Hominization*, ἐν *Theological Studies*, τ. XXXI, 1970, σσ. 76-105. Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΥ, Σύστημα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου κατὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἰσχὺν αὐτοῦ, τ. II: Τὸ Ποινικὸν Δίκαιον τῆς Ἐκκλησίας, Ἀθῆναι, 1962, σ. 537.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὀφείλομεν νὰ ὑπογραμμίσωμεν, ὅτι ὠρισμένοι σύγχρονοι ἠθικολόγοι τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐπεχείρησαν, ἀνεπιτυχῶς βεβαίως, νὰ ἀναβώσουν τὴν ὡς ἄνω πεπαλαιωμένην θεωρίαν τῆς διακρίσεως μεταξὺ «ἐξεικονισμένου» καὶ «ἀνεξεικονιστοῦ» ἐμβρύου «the formed and the unformed foetus» (D. CALLAHAN, *The Roman Catholic Position*, ἐν Ed. BATCHELOR, *Abortion...*, σ. 65) χωρὶς ὁμῶς νὰ τὸ ἐπιτύχουν, διότι ἤδη ἀπὸ τοῦ 17ου αἰῶνος καὶ ἐντεῦθεν ρωμαιοκαθολικοὶ θεολόγοι ἤρχισαν δειλά-δειλά νὰ ἀποδέχωνται τὴν ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἀρχιούθεν ἐπικρατήσαν θεωρίαν τῆς δημιουργίας τῆς ψυχῆς κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεως. Βεβαίως οὗτοι κατέληξαν εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῆς θεωρίας τῆς ταυτοχρόνου δημιουργίας τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς οὐχὶ τόσοσὺν διὰ τῆς ἀπ' εὐθείας ἀπαρνήσεως τοῦ ὕλομορφισμοῦ ὅσον καὶ κυρίως διὰ τῆς γνώσεως τῶν ἀδιαμφισβητήτων συμπερασμάτων τῆς Βιολογίας, ἡ ὁποία ἤδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἤρχισεν νὰ ὀμιλῇ, χωρὶς καὶ νὰ δύναιτο νὰ τὸ ἀποδείξῃ ὡς συμβαίνει σήμερον, περὶ τοῦ σπέρματος ὡς ἔντος μικροσκοπικοῦ μὲν ἀλλὰ ἀληθοῦς ἀνθρωπίνου σώματος μετὰ ἐγκεφάλου, καρδίας καὶ ἥπατος, ὡς καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν βασικῶν μερῶν καὶ δομῶν τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ, τὰ ὁποῖα, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἀναπτύσσονται βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον διὰ νὰ καταλήξουν εἰς τὴν τελικὴν τῶν διαμόρφωσιν (*Theory of preformation*). Ὁ πατὴρ Δημήτριος Σαλάχας εἶναι τῆς γνώμης, ὅτι ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία καὶ ἡ Ὁρθόδοξος «δὲν ἀποδέχτηκαν ποτὲ τὴν διδασκαλίαν αὐτήν», τ.ξ. τοῦ «ἐξεικονισμένου» καὶ τοῦ «ἀνεξεικονιστοῦ» (Δ. ΣΑΛΑΧΑΣ, *Οἱ ἀμβλώσεις*, ἐν Ἀνοιχτοὶ ὄριζόντες, τεύχος 763-64, Ἀθῆναι, 1978, σ. 41).

Ἀδιαμφισβήτητον γεγονός εἶναι ὅτι καὶ σήμερον ἀκόμη ἡ γενομένη ἄλλοτε ὑπὸ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας σαφῆς διάκρισις μεταξὺ τοῦ χρόνου τῆς συλλήψεως καὶ ἐκείνου τῆς ἐκχύσεως τῆς ψυχῆς, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐπιβάλλωνται διαφορετικαὶ ποιναὶ διὰ τὰς ἐκτρώσεις τὰς γενομένας πρὸ τῆς ἐκχύσεως τῆς ψυχῆς καὶ διὰ τὰς γενομένας μετὰ τὴν ἐκχυσιν αὐτῆς, εὐρίσκειται εἰς τὴν ἐπικαιρότητα καὶ ἔχει τοὺς θερμοὺς αὐτῆς θιασώτας μεταξὺ τῶν θεολογικῶν κύκλων τῆς ὡς ἄνω Ἐκκλησίας. Ἐνδεικτικῶς ἀρκούμεθα ἐνταῦθα νὰ παραπέμψωμεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὸν H. M. HERING, *De tempore animationis foetus humani*, ἐν *Angelicum*, τ. XXVIII, 1951, σ. 19. Οἱ κύκλοι οὗτοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον στηρίζονται ἐπὶ τῆς προσλαλιᾶς τοῦ Πάπα Πίου XII ἀπευθυνομένης πρὸς μίαν ὁμάδα ἰταλῶν γυναικῶν (ἰδὲ A. A. S. τ. XLIII, 1951, σ. 857).

Ἐκκλησία ὡς πρὸς τὴν ὡς ἄνω διάκρισιν¹¹⁹, καὶ τὴν ὁποῖαν ἔρχονται νὰ ἐπιβεβαιώσουν τὰ σύγχρονα καταπληκτικὰ ἐπιτεύγματα τῆς Ἱατρικῆς Ἐπιστήμης γενικῶς, διατυποῦνται ὑπὸ τοῦ καλάμου τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου Ἐπισκόπου Καισαρείας, ὁ ὁποῖος ἐν πλήρει τετάρτῳ αἰῶνι διεκλήρυττεν, ὅτι «ἡ φθείρασα κατ' ἐπιτήδευσιν φόνου δίκην ὑπέχει· ἀκριβολογία δὲ ἐκμεμορφωμένου καὶ ἀνεξικονίστου παρ' ἡμῖν οὐκ ἔστιν»¹²⁰.

3. Τὸ ἔμβρυον «ἐν τῷ γίνεσθαι» ἀνθρώπινον ὄν.

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν, συμφώνως πρὸς τὰ ὡς ἄνω μνημονευθέντα συμπεράσματα τῆς Ἱατρικῆς Ἐπιστήμης, τὸ ὠάριον εὐθὺς μετὰ τὴν γονιμοποίησίν του ὑπὸ τοῦ σπερματοζωαρίου ἀρχίζει νὰ ζῆ καὶ νὰ ἀποτελῆ ἓνα νέον ἐν τῷ γίγνεσθαι ἀνθρώπιν¹²¹, ὁ ὁποῖος ἐν κυοφορίᾳ εὐρισκόμενος ἀντιδρᾷ θετικῶς ἢ ἀρνητικῶς εἰς τὰς διαφόρους πράξεις-ἐνεργείας τῆς κυοφορούσης αὐτὸ μητέρα, ἔπεται ὅτι ἀπὸ τῆς στιγμῆς τοῦ σχηματισμοῦ αὐτοῦ ἡ γυναίκα δὲν ἔχει οὐδὲν ἀπολύτως δικαίωμα νὰ στερήσῃ τοῦτο (κυοφορούμενον ἔμβρυον) τοῦ ἀναφαιρέτου δικαιώματος τῆς ζωῆς, ἡ ὁποία, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, εἶναι κατ' ἔξοχὴν θεῖον δῶρον. Πρὸς τοῦτοις, ἡ κυοφοροῦσα τοῦτο μητέρα δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἀπολύτως δικαιοδοσίαν, ὡς δυστυχῶς διατείνεται βάσει τῆς προσωπικῆς αὐτῆς ἐλευθερίας, νὰ ἀποφασίσῃ μόνη τῆς, διότι προσβάλλει τὴν ἐλευθερίαν τοῦ νομίμου συζύγου αὐτῆς ἢ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμβρύου τοῦ ὁποῖου

119. Πρέπει να ὁμολογήσωμεν ὅτι καὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ, καὶ δὴ καὶ ἐν Συρίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ διευτυπώθη ὡσαύτως ἡ ὡς ἄνω διάκρισις ὑπὸ τοῦ ἀγνώστου συγγραφέως τῶν Ἀποστολικῶν Διαταγῶν (πρβλ. VII,3: Οὐ φονεύσεις τέκνον σου ἐν φθορᾷ οὐδὲ γεννηθὲν ἀποκτενεῖς· πᾶν γὰρ τὸ ἐξεικονισμένον, ψυχὴν λαβὼν παρὰ Θεοῦ, φονευθὲν ἐκδικηθήσεται ἀδίκως ἀναιρεθὲν), τοῦ Ἀναστασίου τοῦ Σιναΐτου (πρβλ. Ἐρωτήσεις, 91, PG, 89, 725A: «... καὶ γὰρ καὶ ἐκ τῶν ἐμβρύων ἢ ἐκτραυμάτων μετὰ τὸν ἐξεικονισμόν αἱ ψυχαὶ οὐ θανατοῦνται, οὐδὲ ἀπόλλυνται, ἀλλὰ σὺν ἡμῖν πρὸς τὸν Θεὸν ἐν τῇ ἀναστάσει ἐπεισάγονται...»), ἔτι δὲ καὶ ὑπὸ τινῶν ἐτέρων περὶ τῶν ὁποίων ὁμιλεῖ ὁ Θεοδώρητος Κύρου, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω. Οὐ μὴν ἀλλὰ ἡ ὑπ' αὐτῶν διατυπωθεῖσα αὕτη διάκρισις δὲν ἀπηχεῖ, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Καθηγητὴς Ν. Μητσόπουλος, «τὴν γενικωτέραν θέσιν τῆς Ἐκκλησίας» (Ν. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, μνημ. ἔργ., σ. 12).

120. Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, Β' Κανὼν.

121. Ἀκόμη καὶ αὐτοὶ οὗτοι οἱ πλέον φιλελεύθεροι ἀποδέχονται, λαμβάνοντες πάντοτε ὑπ' ὄψιν τὰ σύγχρονα ἐπιστημονικὰ δεδομένα, ὅτι «Tatsächlich ist der Embryo menschliches Leben, aber er ist noch kein Mensch... Das Kind ist se'bst, a's ungeboren, ein Futurum. Man kann es vielleicht im Futurum, nicht aber im Präsenslieben. Es ist noch kein Du, ist noch nicht ansprechbar. Das alles gibt ihm noch eine geminderte Rolle in der ganzen ethischen Überlegung. Das sollte man nicht zugunsten abstrakter Idealität unter den Tisch wischen» (G. BARCZAY, Revolution der Moral?, 1967, σ. 256). Ἰδὲ ὡσαύτως W. TRILLHAAS, Sexualethik. 1969, σ. 118 ἐξ.

(πατρός) την γνώμην, διὰ τῆς ἀπολυτοποιήσεως τῆς ἰδικῆς τῆς ἐλευθερίας, ἀρνεῖται διαρρήδην. Κατὰ ταῦτα, πᾶσα τυχὸν ἐπέμβασις ἀνακοπῆς τῆς φυσιολογικῆς ἐξελίξεως τοῦ ἐν τῷ γίνεσθαι εὐρισκομένου ἀνθρώπινου ὄντος εἶναι ἀφαίρεσις ζωῆς, εἶναι ἐκ προμελέτης θάνατος, εἶναι φόνος καὶ εἰδεχθὲς ἐγκλημα, ὡς τοιοῦτον δὲ τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ Ποινικοῦ Δικαίου, τὸ ὁποῖον, ὡς εἶναι γνωστὸν, προβλέπει βεβαίως ὀρισμένους ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν τιμωροῦνται καὶ περὶ τῶν ὁποίων θὰ ἔχωμεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὁμιλήσωμεν εὐθύς κατωτέρω. Τὸ εἰς τοὺς κόλπους τῆς γυναίκας ὀλίγον κατ' ὀλίγον ψυχοσωματικὴν καὶ οὐδόλως ὑποστατικὴν-ὄντολογικὴν ἐξέλιξιν ὑφιστάμενον ἔμβρυον δὲν ἀνήκει πλέον εἰς αὐτήν, διὸ καὶ οὐδὲν ἀπολύτως δικαίωμα ἔχει νὰ ἐπέμβῃ διὰ νὰ σταματήσῃ τὴν ἐν πορείᾳ εὐρισκομένην ἐξέλιξιν τοῦ καὶ νὰ τὸ χρησιμοποίησῃ κατὰ βούλησιν, ὡς ἀκριβῶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χρησιμοποίησῃ τὸ ἰδικόν τῆς σώμα. Εὐθύς μετὰ τὴν ἔνωσιν τῶν 23 χρωμοσωμάτων τοῦ σπερματοζωαρίου μετὰ τῶν 23 χρωμοσωμάτων τοῦ ὠαρίου ὑπάρχει, ὑπὸ φυσιολογικὴν πάντοτε ἐξέλιξιν, ἕνας ζῶν, καθωρισμένος καὶ συνεχῶς ἀναπτυσσόμενος ἀνθρώπινος ὄργανισμός, τὸν ὁποῖον δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ φονεύσῃ ἢ μητέρα, καὶ ὁ ὁποῖος «μόλις ἐκκολαφθῆ κινεῖται ἀπὸ μιᾶ ἐπιτακτικῆς», ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἀνεφέραμεν, «ἀνάγκη νὰ αὐτοοργανωθῆ καὶ νὰ ἀναπτυχθῆ». Ἀναμφιβόλως τὸ δικαίωμα τοῦτο τὸ εἶχε πρὸ τῆς συλλήψεως, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ἐπέβαλεν εἰς αὐτήν, ὅτε εἶχεν ὅλην τὴν εὐκαιρίαν νὰ θέσῃ εἰς ἑαυτὴν τὸ ἐρώτημα τοῦ ἐλέγχου τοῦ σώματος καὶ τῆς ἐλευθέρως ἐπιλογῆς, ἔτι δὲ καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ἀποφασίσῃ ἐλευθέρως, ὑπευθύνως καὶ συνειδητῶς ἐὰν καὶ κατὰ πόσον ἐπιθύμει νὰ γίνῃ μητέρα ἢ ὄχι, διαθέτουσα τὸ σῶμα αὐτῆς κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῆς πάντοτε κρίσιν-βούλησιν. Μετὰ τὴν σύλληψιν ὅμως τὸ ἔμβρυον, τὸ ὁποῖον προῆλθεν οὐχὶ διὰ τῆς βίας καὶ ἀπάτης, ἀλλὰ διὰ τῆς πλήρους αὐτῆς συγκαταθέσεως, συνειδήσεως καὶ ὑπευθυνότητος τῶν πράξεων τῆς, δὲν ἀποτελεῖ πλέον σῶμα τῆς γυναίκας (*pars ventris*), δὲν εἶναι κομμάτι τῆς σαρκὸς αὐτῆς ἢ μία ἄψυχος καὶ ἄζωος ὕλη¹²², ὡς ἰσχυρίζονται οἱ ὀπαδοὶ τοῦ κινήματος «*pro-abortionists*», ὅποτε ἢ τήρησις ἢ ἀπόρριψις αὐτοῦ ἐκ τοῦ σώματος τῆς γυναίκας εἶναι ζήτημα καθαρῶς *proσωπικὸν* αὐτῆς καὶ μόνον καὶ οὐδενὸς ἄλλου καὶ οὐδεμίαν ἀπολύτως σχέσιν ἔχει μὲ τὴν ἠθικὴν, διὸ καὶ δὲν πρέπει, κατ' αὐτοὺς πάντοτε, ἢ ἀπόρριψις αὐτοῦ νὰ θεωρῆται ἐγκλημα. Τούναντίον τοῦτο εἶναι ἐν ἰδιαιτέρον ἐν τῷ γίνεσθαι ἀνθρώπινον ὄν, τὸ ὁποῖον κατοικεῖ μὲν ἐν τῷ σώματι τῆς μητέρας, οὐ μὴν ἀλλὰ

122. Τὸ ὅτι τὸ ἔμβρυον δὲν ἀποτελεῖ ἕνα κομμάτι σάρκας τοῦ σώματος τῆς γυναίκας καὶ μίαν ἄψυχον καὶ ἄζωον ὕλην, ἀλλὰ τούναντίον εἶναι μίαν αὐτόνομος καὶ αὐθύπαρκτος, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐλέχθη, ζωὴ ἀπεδείχθη ἐσχάτως ὡσαύτως καὶ ὑπὸ τῶν πειραμάτων δημιουργίας τοῦ πρώτου παιδιοῦ τοῦ δοκιμαστικοῦ σωλήνος, μέθοδος ἢ ὁποῖα ἀρχίζει νὰ ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὴν χώρα μας διὰ τὰς εἰδικὰς περιπτώσεις.

ἔχει, συμφώνως πρὸς τὰ δεδομένα τῆς Βιολογίας, τῆς Γενετικῆς καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ Συντάγματος¹²³ δικαίωματα ζωῆς, διατροφῆς, ἀναπτύξεως, κληρονομίας, προστασίας καὶ στοργῆς. Ἀγάπη καὶ σεβασμὸς τῆς ζωῆς σημαίνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ μεταχειρίζεται ὡς ἐν δάνειον ἀμφοτέρας καὶ τὴν ζωὴν ὅλων τῶν ἀνθρώπων μετὰ τῆς ἰδικῆς του καὶ τὴν ἰδικήν του μετὰ τῆς ζωῆς ὅλων τῶν ἄλλων¹²⁴. Ἡ ζωὴ εἶναι ἀξιοσέβαστος καὶ ἱερὰ διότι εἶναι θεῖον δῶρον ἢ θεῖον δάνειον δοθὲν εἰς τὸν ἄνθρωπον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

Πρόκειται ὄντως περὶ μιᾶς ἐνδομητρίου αὐτονόμου ζωῆς καὶ ὑπάρξεως, ἡ ὁποία βεβαίως εὐρίσκεται εἰς μίαν σχέσιν ἐξαρτήσεως διατροφῆς, ψυχοσωματικῆς ἀναπτύξεως καὶ προστασίας μὲ τὸ ἐμπεριέχον αὐτὴν σῶμα τῆς μητέρας. Ἡ ἐξάρτησις αὕτη ἐκ τῆς μητρός καὶ γενικώτερον ἐκ τῶν γονέων καὶ τοῦ περιβάλλοντος θὰ συνεχισθῇ καὶ μετὰ τὴν γέννησιν αὐτοῦ ἐπὶ διαφορετικοῦ βεβαίως ἐπιπέδου. Μὲ ἄλλας λέξεις πρόκειται περὶ ἑνὸς ἐν τῷ γίγνεσθαι εὐρισκομένου προσώπου «une personne en devenir». Περιττὸν νὰ τονισθῇ ἐνταῦθα ὅτι ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος ζωὴ εἶναι θεία καὶ ἱερὰ ὡς προερχομένη ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ Θεοῦ καὶ καθαγιαζομένη ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διὸ καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται νὰ φονευθῇ. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν ζωὴν τοῦ γεννηθέντος νηπίου ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀγεννήτου τοιούτου.

Εἰς τὸ νέον τοῦτο ἐν δυνάμει ἀνθρώπινον ὄν, τὸ ὁποῖον, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, ἔχει ἀναφαίρετα ἀνθρώπινα, βιολογικά, ἰατρικά καὶ νομικά ἐνδομήτρια δικαίωματα, οὐδεμίαν ἀπολύτως νομικὴν ἐξουσίαν ἔχει ἡ γυναίκα καὶ ἐπομένως ἡ ἀμβλώσις, ἡ ὁποία, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, λαμβάνει χώραν πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῶν τριῶν μηνῶν¹²⁵ καὶ ἡ ὁποία εἰς τὰς περισσότεράς φερασ γίνεται διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ μητέρα περισσότεραν ἀνετον ζωὴν διὰ τοῦ φόνου τοῦ παιδιοῦ αὐτῆς, δὲν δύναται καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς δικαίωμα προσωπικῆς ἐπιλογῆς τῆς μητέρας, ὡς δυστυχῶς διατείνονται ὠρισμένα ἀκραῖα γυναικεῖα σωματεῖα, τὰ ὁποία ἀγωνίζονται νὰ ἐπιτύχουν, διὰ παντὸς τρόπου καὶ μέσου, τὴν ἀποποινικοποίησιν τῶν ἐμβλώσεων, προκειμένου νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὸ ἐν δυνάμει καὶ ἐνεργεῖα

123. Πρὸς πλήρη ἐνημέρωσιν τοῦ ἀναγνώστου ἡμῶν σημειοῦμεν, ὅτι ὁ Ἀστικός Κώδικς (ἄρθρον 36) ἀναγνωρίζει πλασματικὴν προσωπικότητα εἰς τὸ ἔμβρυον καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ δικαίωματα. Τὸ ἄρθρον 1594 τοῦ αὐτοῦ πάντοτε Ἀστικοῦ Κώδικος προβλέπει ὑπαρξιν βοηθοῦ τῆς νομικῆς ἱκανότητος τῆς κυοφορουμένης αὐθυπάρχτου ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Ὡς ἀποστολὴ δὲ τοῦ νομικοῦ τούτου βοηθοῦ καθορίζεται ἡ πρόσπσις τῶν συμφορόντων αὐτῆς.

124. Πρβλ. K. BARTH, *Church Dogmatics*, Edinburgh, 1961, pt. III, 4, σ. 335.

125. Οὕτως, ἐπὶ παραδειγματι, ἐν Ἀμερικῇ τὸ 91% τῶν ἐκτρώσεων πραγματοποιεῖται πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῶν τριῶν μηνῶν.

παιδί τους χάριν τῆς ἀπολαύσεως τῶν ἀγαθῶν τῆς βιομηχανικῆς ἐποχῆς μας, τῆς καταναλωτικῆς κοινωνίας μας, τῆς κοσμικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐξελίξεώς των, ἢ ἀκόμη καὶ χάριν τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς αὐτῶν σταδιοδρομίας.

4. Τὸ ἔμβρυον καὶ ἡ χρῆσις τῆς ἐλευθερίας τῆς μητέρας.

Τὰ σωματεῖα ταῦτα ἐσκεμμένως ἀγνοοῦν τὸ γενικὸν συμπέρασμα τῆς Ἰατρικῆς, ἢ ὅποια μετ' ἰδιαιτέρας ἐμφάσεως τονίζει, ὅτι ἀπὸ ἔμβρυον δὲν εἶναι μέρος τοῦ σώματος τῆς κυοφορούσης, διότι σὺν τοῖς ἄλλοις ἕκαστον κύτταρον τοῦ ἐμβρύου διαχωρίζεται σαφῶς διὰ τῆς γενετικῆς αὐτοῦ κράσεως ἐκ τῶν λοιπῶν κυττάρων τοῦ σώματος τῆς μητέρας. Καὶ συνεπῶς δὲν μπορεῖ αὐτὴ μόνη νὰ ἀποφασίσῃ γιὰ τὴν τύχην τοῦ ἐμβρύου της, ὅπως θὰ ἀπεφάσιζε γιὰ τὴν ἀφαίρεσιν ἐνὸς ὄργάνου τοῦ σώματός της, π.χ. τῆς σκωληκοειδοῦς ἀποφύσεως ἢ τῶν ἀμυγδαλῶν της»¹²⁶. Ἐὰν τὸ ἴδιον τὸ παιδί, ἀνεξαρτήτως ἡλικίας, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ αὐτοκτονήσῃ, πολλῶ μᾶλλον ἢ μητέρα τοῦ ἐμβρύου καὶ γενικώτερον οἱ δημιουργοὶ αὐτοῦ δὲν ἔχουν οὐδένα ἀπολύτως δικαίωμα νὰ ἀποφασίσουν διὰ τὴν τύχην τοῦ ἐν δυνάμει ἀνθρωπίνου ὄντος πρὶν ἢ τοῦτο ἔλθῃ εἰς τὸν κόσμον. Τὸ ἀγέννητον παιδί καίτοι εὐρίσκεται εἰσέτι εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐξελίξεως, καίτοι δὲν ἔχει ἰδίαν «ἀνεξάρτητον» ζωὴν ἐν τούτοις εἶναι ἄνθρωπος καὶ δὲν εἶναι ἀπλῶς ἐν πρᾶγμα ἢ ἀπλῶς ἐν μέρος τοῦ σώματος τῆς μητέρας, ἢ ὅποια κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐγκυμοσύνης ἔχει τὸ ἀμυντικὸν αὐτῆς σύστημα εἰς κατάστασιν συναγερμού, ἐπειδὴ ἀκριβῶς ὁ ὀργανισμὸς της θεωρεῖ τὸ ἔμβρυον ξένον σῶμα, τὸ ὁποῖον τελικῶς τὸ ἀποβάλλει μετὰ ἐννέα μῆνας διὰ τοῦ τοκετοῦ. Ἄλλὰ καὶ ἐὰν ἀκόμη πρὸς στιγμὴν ἀποδεχθῶμεν ὅτι τὸ κυοφορούμενον ἔμβρυον δὲν εἶναι αὐτοτελὴς φορέας ἀνθρωπίνου δυναμικοῦ ἀλλὰ εἶναι μέρος τοῦ σώματος τῆς μητέρας (*pars ventris* or *part of the mother's body*), ὡς βεβαίως ἰσχυρίζονται ἐσφαλμένως οἱ ὀπαδοὶ τῶν δῆθεν προοδευτικῶν γυναικείων σωματείων, καὶ πάλιν δὲν δικαιολογεῖται ὁ ἐν ψυχρῶ θάνατος τοῦ ἐμβρύου, διότι δι' αὐτοῦ καταστρέφεται ἐν πολὺ σπουδαῖον ἀγαθόν, τ.ἔ. ἡ ζωὴ, τὴν ὁποίαν ἤδη φέρει ἐν ἑαυτῷ τὸ ἔμβρυον. Ὅπως δὲ ἡ γυναίκα καὶ γενικώτερον πᾶς ἄνθρωπος οὐδὲν ἀπολύτως δικαίωμα ἔχει νὰ θέσῃ τέλος εἰς τὴν ζωὴν αὐτοῦ (*αὐτοχειρία - εὐθανασία*), οὕτω πῶς καὶ πολλῶ μᾶλλον δὲν δύναται νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς διακοπῆς τῆς ζωῆς τοῦ ἐμβρύου, τὸ ὁποῖον, ἀποτελοῦν ἅμα τῇ συλλήψει αὐτοῦ ξεχωριστὴν ἀνθρωπίνην ὑπαρξιν μὲ ἰδιαιτερόν δυναμισμόν, μὲ προσωπικὸν καθωρισμένον προσανατολισμόν καὶ μὲ ἰδικὴν του ἱστορίαν ἐπιθυμεῖ νὰ ζῆσῃ. Ἡ ἀγάπη καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν ἀγέννητον καὶ συνεχῶς ἐν τῇ κοιλίᾳ

126. Αὕτη εἶναι ἡ ὁμολογία τοῦ διεθνoῦς φήμης ἱατροῦ Καθηγητοῦ Ἀβρααμίδη.

τῆς γυναικὸς ἀναπτυσσομένην ἐμβρυακὴν ζωὴν εἶναι, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμφιβολίας, πανανθρώπινος καὶ ἀκατάλυτος αἰωνία ἠθικὴ ἀξία, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζεται μὲ «θεῖον δέος» (holy awe) ὡς γράφει ὁ προτεστάντης Θεολόγος Karl Barth εἰς τὴν δογματικὴν του¹²⁷, πᾶσα δὲ τυχὸν ἐπέμβασις πρὸς διακοπὴν αὐτῆς, ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι ἡ γυναίκα ἔχει, συμφώνως πρὸς τὸν ἰσχυρισμὸν τῶν φεμινιστικῶν σωματείων, «τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθέρως χρήσεως καὶ διαθέσεως τοῦ σώματός της, ἀφοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 5 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος ὁ καθένας δύναται νὰ ἀναπτύσῃ ἐλεύθερα τὴν προσωπικότητά του» καὶ συνεπῶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀποφασίξῃ περὶ τῆς ζωῆς τοῦ ἐν αὐτῇ καὶ ὑπ' αὐτῆς κυοφορουμένου ἐμβρύου, εἶναι καὶ ἠθικῶς καὶ κοινωνικῶς καὶ λογικῶς ἀπαράδεκτος καὶ ἀνεπίτρεπτος, ὡς τοιαύτη δὲ καθιστᾷ περισσότερο πτωχὰς καὶ ἀνισχύρους τὰς ἀνθρωπίνους ἀξίας καὶ προσβάλλει τὰ χρηστὰ ἦθη, ὡς καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ Σύνταγμα, τὸ ὁποῖον καὶ προσβάλλει, διότι τὸ ἄρθρον 5 παρ. 1, τὸ ὁποῖον αὐταὶ ἐπικαλοῦνται, ἐπιτρέπει μὲν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς προσωπικότητός των ἐλευθέρως, ὑπὸ τὸν ἀπαράβατον ὅμως ὅρον, ὅτι αὐτὴ δὲν προσβάλλει τὰ δικαιώματα τῶν τρίτων, ὅτι δὲν ἀντίκειται εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ τέλος ὅτι προστατεύονται τὰ χρηστὰ ἦθη τῶν πολιτῶν.

Εἰδικώτερον ἡ γυναίκα ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμφισβητήσεως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναπτύξῃ ἐλευθέρως τὴν ἰδικὴν τῆς προσωπικότητα, ὡς ἐπίσης ἔχει καὶ τὸ ἀναφαίρετον «δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως» τοῦ ἰδικοῦ τῆς εἶναι. Πλὴν ὅμως δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναπτύξῃ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν αὐτοδιάθεσίν τῆς εἰς βάρος μιᾶς ἄλλης — ἔστω καὶ ἐὰν αὐτὴ εὐρίσκηται ἐν τῷ γίγνεσθαι— ἀνθρωπίνης ζωῆς, διὰ τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἡ ἴδια κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον φέρει ἀκεραίαν τὴν εὐθύνην καὶ εἶναι συγκεκριμένον ἀποτέλεσμα τῆς προσωπικῆς τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς αὐτοδιαθέσεως τοῦ ἰδίου αὐτῆς σώματος. Ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ὑπεγράμμισαμεν, τόσον ἡ ἀτομικὴ ὅσον καὶ ἡ συλλογικὴ ἐλευθερία εἶναι ὄντως ἐλευθερία καὶ δὲν ἀποβαίνει βδελυρὰ καὶ στυγερὰ τυραννία ὅταν καὶ ἐφ' ὅσον δὲν περιορίζει τὴν δυνατότητα ἐλευθέρως ἀναπτύξεως καὶ χρήσεως τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἄλλου, πολλῶ δὲ μᾶλλον ὅταν αὐτὴ ἐρχεται νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν ζωὴν κάποιου συνανθρώπου — τὸ ἀγέννητον παιδί εἶναι ἤδη συνάνθρωπός μας— ἡ ὁποία ἐδόθη εἰς αὐτὸν ὅπως καὶ εἰς ἡμᾶς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν ὁποῖον, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, ἀνήκει ἀποκλειστικῶς. Ὅπως ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ σημειωθῇ ἐνταῦθα ὅτι ἡ δοθεῖσα εἰς ἕκαστον ἀνεξαιρέτως πολίτην ἐλευθερία περιορίζεται ὑπὸ τινων ἠθικῶν, νομικῶν καὶ φυσικῶν περιορισμῶν, τὸ γεγονός δὲ τοῦτο τοῦ περιορισμοῦ ἀποτελεῖ μίαν ὅλως ἰδιαιτέραν, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, προσωπικὴν ἰδιορρυθμίαν καὶ ἐξόχως σπουδαίαν παραβίασιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου.

127. K. BARTH, *Church Dogmatics*, Edinburgh, pt. III, 4, σ. 344.

Τὸ ἔμβρυον ἔχει τὸ ἀπόλυτον δικαίωμα τῆς ἀπολύτου ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας προστασίας καὶ σεβασμοῦ τῆς ζωῆς του ὡς καθαρῶς ἀνθρωπίνης υπάρξεως, ὡς ἀκριβῶς προβλέπει τὸ Σύνταγμα (ἄρθρον 5 παρ. 2 καὶ ἄρθρον 2 παρ. 1), τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν γνώμην τῶν συνταγματολόγων, δὲν ποιεῖται διάκρισιν μεταξὺ τῆς ἐν ἔμβρῳ ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς εὐρισκομένης ζωῆς καὶ τῆς ἐκτὸς αὐτῆς. «Τὸ νὰ ὑποσκάπτουμε ὅποιο στάδιο τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, εἶναι τὸ ἴδιο ὅσον νὰ ὑποσκάπτουμε ὅλη τὴν ἀνθρωπίνην ζωή».

Ὡς εἶναι εἰς πάντα γνωστόν, ἡ ἐλευθερία καὶ τὰ, μετὴν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος (ἄρθρον 5, παρ. 1) κατοχυρωθεῖσαν ἐλευθέραν ἀνάπτυξιν τῆς προσωπικότητός των, δικαιώματα τῶν γονέων φθάνουν μέχρις ἐκείνου ἀκριβῶς τοῦ σημείου ἀπ' ὅπου ἀρχίζουν ἡ ἐλευθερία καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ παιδιοῦ, τὸ ὁποῖον ἔστω ὑπὸ τὴν προγεννητικὴν αὐτοῦ μορφήν δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τὸ ρίπτωμεν εἰς τοὺς ὑπόνομους ἢ νὰ τὸ τυλίγωμεν εἰς τὰς πλαστικὰς σακκούλας καὶ νὰ τὸ ρίπτωμεν εἰς τὸν κάλαθον τῶν ἀχρήστων, ἢ τέλος νὰ τὸ χρησιμοποιῶμεν πρὸς παρασκευὴν διαφόρων καλλυντικῶν ἀνευ οὐδεμιᾶς ἀπολογίας καὶ κυρώσεως ὑπὸ τοῦ νόμου¹²⁸. Οὔτε αἱ ἀγαθαὶ διαθέσεις καὶ πράξεις δύνανται νὰ ἀγιάσουν τὸν κακὸν σκοπὸν, ὅπως ἀκριβῶς οὔτε ὁ ἀγαθὸς σκοπὸς δύνανται νὰ καθαγιασθῇ τὰς φαύλας διαθέσεις καὶ πράξεις. Τὸ γνωστὸν ἀξίωμα τῶν Ἰησοῦιτῶν «ὁ σκοπὸς ἀγιάζει τὰ μέσα» οὐδεμίαν ἀπολύτως θέσιν καὶ ἐφαρμογὴν δύνανται νὰ ἔχῃ εἰς τὴν χριστιανικὴν ἠθικὴν καὶ τὴν δεοντολογίαν, ἡ ὁποία ἐκλαμβάνει τὸ ἔμβρυον ὡς ἐν ἐν ἐξελίξει εὐρισκόμενον πρόσωπον «a person in the process of becoming»¹²⁹, ὡς ζῶν μοναδικήν, ἀνεπανάληπτον καὶ ἀναντικατάστατον, ὡς ἐν ἀγέννητον νήπιον, ὡς ἕνα ἀληθῆ ἄνθρωπον διὰ τὴν ζῶν καὶ τὴν σωτηρίαν τοῦ ὁποίου ὁ προαιώνιος Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐνεσαρκώθη, ἐσταυρώθη καὶ ἀπέθανε. Τὸ ἀληθὲς φῶς τοῦ κόσμου ἤδη λάμπει ἐν τῇ σκοτίᾳ τῆς μητρὸς τῆς μητέρας¹³⁰, ἡ ὁποία ἔχει μιαν ἀπεριόριστον ἠθικὴν εὐθύνην νὰ ἐνδιαφερθῇ διὰ τὴν υἰείαν τοῦ ὑπ' αὐτῆς συλληφθέντος ἐμβρίου, τὸ ὁποῖον εἶναι μὲν πρόσωπον ἐν τῷ γίγνεσθαι, ἀλλὰ τοῦτο διαφέρει πολὺ τοῦ προσώπου τῆς μητέρας, διότι δὲν δύναται ὡς ἐκεῖνο νὰ σκέπτηται, νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ μέλλον μετ' ἐλπίδος ἢ ἀπογοητεύσεως, νὰ ἀγωνιᾷ διὰ τοῦτο καὶ νὰ λαμβάνῃ ἀποφάσεις λαμβάνον τὸ ἴδιον τὴν ὑπευθυνότητα δι' αὐτάς. «Τὸ

128. Ὁ Βουλευτὴς Ράιτλερ καὶ ἕτεροι 28 εὐρωβουλευταὶ κατήγγειλαν εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, ὅτι τὰ ἔμβρυα γίνονται καλλυντικὰ καὶ ὅτι ἀμείβονται γενναίως γυναῖκες προκειμένου νὰ κάνουν ἔκτρωσιν μετὰ καισαρικὴν τομὴν εἰς τρόπον, ὥστε νὰ πουληθοῦν τὰ ἔμβρυα ζῶντὰν διὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὡς πειραματόζωα.

129. Pope Paul VI, «Pourquoi l'Église ne peut accepter l'avortement», ἐν Documentation Catholique, τ. LXX, 1973, σσ. 4-5.

130. Πρβλ. K. BARTH, μνημ. ἔργ., σ. 416.

ἐμβρυον, ποῦ βέβαια δὲν εἶναι ἓν ἄτομο, οὔτε ἓνας ἐνῆλικας σὲ μικρογραφία, ἀποτελεῖ μία ἀνθρώπινη ὑπαρξή. Ἔχει ἱστορία. Μόλις ἐκκολαφθεῖ κινεῖται ἀπὸ μιᾶ ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης νὰ αὐτοοργανωθεῖ, νὰ ἀναπτυχθεῖ, (κατὰ γράμμα νὰ ἔκραγεῖ). Τὸ πᾶν παίζεται τῇ στιγμῇ τῆς συλλήψεως¹³¹.

Ἡ ἐλευθερία, διὰ τῆς ὁποίας ἕκαστος πολίτης ἀναπτύσσει καὶ διαπλάσσει ἐλευθέρως τὴν προσωπικότητά του, ἔχει καὶ αὐτὴ τὰ ὅρια τῆς καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύναται νὰ ὑπερβῇ ταῦτα, τὰ ὅρια δὲ ταῦτα πέρα τῶν ὁποίων δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐπεκταθῇ ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία ἕκαστου πολίτου εἶναι τὰ ὑπὸ τοῦ Σύνταγματος καθοριζόμενα, ἤτοι τὰ χρηστὰ ἤθη καὶ τὰ δικαιώματα τῶν τρίτων, ἔτι δὲ καὶ οἱ βασικοὶ νόμοι τῆς ζωῆς τοὺς ὁποίους ἐθέσπισεν οὐκ ἄνθρωπος ἀλλ' αὐτὸς οὗτος ὁ Δημιουργός. Ὑπογραμμίζοντες τὴν ἀτομικὴν ἐλευθερίαν, ἡ ὁποία εἶναι συνυφασμένη μὲ τὸ ἀτομικὸν καὶ μόνον συμφέρον, καὶ τὴν ὁποίαν ἐπικαλοῦνται οἱ ὑπέρμαχοι τῶν ἐκτρώσεων διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἀποποινικοποίησιν αὐτῶν, οὐδέποτε πρέπει νὰ λησμονῶμεν, ὅτι τοῦτο πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ συμβαδίζῃ, προκειμένου νὰ εἶναι ἐποικοδομητικόν, καὶ μὲ τὸ γενικώτερον ἐν γένει συμφέρον, τ.ἔ. μὲ τὸ κοινωνικὸν συμφέρον, τὸ ὁποῖον κατοχυρώνει τὸ Σύνταγμα διὰ τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθροῦ 25 καὶ τὸ ὁποῖον, σὺν τοῖς ἄλλοις, ἀπαιτεῖ τὴν προστασίαν τῆς ἐν ἐμβρῶν ὑπαρχούσης ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, ἡ ὁποία γεννωμένη καὶ ἀναπτυσσομένη ἀποτελεῖ τὸ βασικὸν κῦτταρον τῆς αὐριανῆς κοινωνίας¹³². Πᾶσα τυχὸν ἐπέμβασις διακοπῆς τῆς γεννήσεως αὐτῆς ἀποτελεῖ, διὰ νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν μαρτυρίαν τοῦ λατίνου συγγραφέως Τερτυλλιανοῦ, ἀ ν θ ρ ω π ο κ τ ο ν ἰ α ν¹³³, διακοπὴν τῶν σκοπῶν τῆς ζωῆς καὶ τελικὴν ματαίωσιν τοῦ ἀγαθοῦ τοῦ γένους (εἴδους) πρὸς ἀποκλειστικὸν καὶ μόνον ὄφελος τοῦ ἀτόμου (τ.ἔ. τῆς μητέρας) καὶ οὐχὶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Προϋπὸθεσις τοῦ νόμου εἶναι ὅτι ἡ κοινωνία ἔχει ἐν στήριγμα εἰς τὴν προ-ἀνθρωπίνην (προ-γεννητικὴν) ὕλην ἐκ τῆς ὁποίας προέρχεται τὸ ἀναντικατάστατον ἄτομον, ὁ ἄνθρωπος. Δι' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν προ-γεννητικὴν ὕλην (*pre human material*), ἡ ὁποία ἐμπίπτει εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, εὐθύνεται ἅπασα ἀνεξαιρέτως ἡ κοινωνία, ἀποτελεῖ δὲ μέρος τῆς καθ' ὅλου δημοσίας πολιτικῆς τῆς κοινωνίας (*public policy society*).

Εἰς τὴν παρούσαν περίπτωσιν ὁ ἄνθρωπος καλεῖται ἀνυπερθέτως νὰ

131. Cf. EDELMANN, *μημη. ἔργ.*, σ. 13.

132. Ἡ προστασία τοῦ γενικοῦ κοινωνικοῦ συμφέροντος παραλλήλως πρὸς τὸ ἀτομικὸν τοιοῦτον ὀδηγεῖ ἡμᾶς εἰς τὸ ἐθνικὸν συμφέρον, τὸ ὁποῖον οὐδόλως ἐξυπηρετεῖται ὑπὸ τοῦ ἀνησυχητικοῦ φαινομένου τῆς υπογεννητικότητος, ἡ ὁποία ὀφείλεται κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον εἰς τὰς ἀμβλώσεις. Περὶ τοῦ προβλήματος τούτου θέλομεν εἶπερ τὰ εἰκότα εὐθὺς κατατέρω.

133. ΤΕΡΤΥΛΛΙΑΝΟΥ, *Apologeticus adversus Gentes pro christianis*, PL I. 371-372.

ἀσκήση τὴν ἐλευθέραν αὐτοῦ βούλησιν ἐπὶ τὸ ἄμεινον καὶ οὐχὶ ἐπὶ τὸ χεῖρον, ἐν πλήρει δὲ συνειδήσει νὰ ἀποφασίσῃ ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ ἀγαθοῦ τῆς ζωῆς, ἢ ὅποια διὰ τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ προαιωνίου Λόγου τοῦ Θεοῦ ἐδιαφοροποιήθη ἐκ τῶν λοιπῶν ἐπὶ γῆς καὶ ἐν οὐρανοῖς δημιουργημάτων αὐτοῦ καὶ προσέλαβεν ἓνα χαρακτῆρα ὄλως εἰδικόν, ὁ ὁποῖος συνίσταται εἰς τὸ ὅτι αὕτη εἶναι, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, μοναδική, ἀνεπανάληπτος καὶ ἀναντικατάστατος. Ἡ ζωὴ, συμφώνως πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Εὐαγγελίου, ἀποτελεῖ τὴν ὄντως ἀπαραίτητον βάσιν καὶ προϋπόθεσιν πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ βίου ἀγαθῶν. Οἴκοθεν νοεῖται, ὅτι ἡ ἐλευθέρα ἐπὶ τοῦ προκειμένου αὐτοῦ ἀπόφασις οὐδόλως πρέπει νὰ συγγένηται ἢ νὰ παραλληλιζήται πρὸς τὰς οἰασδήποτε κομματικὰς, πολιτικὰς καὶ λοιπὰς κοινωνικὰς καὶ φιλοσοφικὰς αὐτοῦ ἰδέας καὶ πεποιθήσεις, τὰς ὁποίας οὗτος, ὡς ἀπολύτως ἐλεύθερον ὄν, δύναται νὰ ἔχη, νὰ πιστεύῃ, νὰ διακηρύσῃ καὶ νὰ προπαγανδίῃ. Τοῦναντίον αὕτη δέον νὰ περιορίζηται εἰς τὴν ἀξίαν αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν τῆς ζωῆς, εἰς τὸ ἀναφαίρετον δικαίωμα τοῦ σεβασμοῦ τῆς ὑπάρξεως τῆς ἐν ἐμβρύῳ ἐκκολαπτομένης αὐτονόμου ζωῆς. Οὐ μὴν ἀλλὰ ἡ ἔκτρωσις ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ συντελεῖ, διὰ τοὺς ὑγιᾶς καὶ ὀρθῶς σκεπτομένους, εἰς τὴν ἔκφρασιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου. Τοῦναντίον βιάζει τὴν λογικὴν ἀνθρωπιστικὴν δοξασίαν περὶ ἰσότητος τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων¹³⁴, περὶ ἰσότητος τῶν δύο φύλων, ἦτις, κατὰ τὴν Ἀγίαν Γραφὴν καὶ τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν, ἐρεῖδεται ἐπὶ τῆς ἀνθρωπολογικῆς βάσεως τῆς κοινῆς φύσεως τῶν δύο φύλων. Ἡ κοινὴ δὲ αὕτη φύσις τῶν δύο φύλων ἀποκλείουσα πᾶσαν τυχὸν διαφοροποίησιν τοῦ ἑνὸς ἔναντι τοῦ ἄλλου προϋποθέτει πλήρη ἰσότητα καὶ εἰς τὰ δικαιώματα καὶ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις. Ἡ ἐλευθερία, ἡ ὁποία κατὰ τὴν Χριστιανικὴν πάντοτε Ἠθικὴν, καὶ δὴ κατὰ τὴν Ὀρθόδοξον Θεολογίαν ἀποτελεῖ τὸν κατ' ἐξοχὴν πυρῆνα τῆς ἀνθρωπολογίας, δὲν εἶναι ἀποκάλυψις καὶ ἐν συνεχείᾳ γνῶσις τοῦ ψεύδους, ἀλλ' ἀποκάλυψις καὶ γνῶσις τῆς ἀληθείας, ἡ ὁποία ἐλευθερώνει τὸν ἄνθρωπον: «γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» διαβεβαιώνει ἡμᾶς αὐτὸς οὗτος ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός¹³⁵. Εἶναι λύτρωσις ἢ ἀπελευθέρωσις ἐκ τῶν παθῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ κυριαρχία ἀποτελεῖ τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς προσωπικῆς ἡμῶν ἐλευθερίας ὡς καὶ τὴν μεγαλυτέραν νίκην, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ ἀποκομίσῃ ὁ ἄνθρωπος. Ἡ ἐλευθερία ἀποτελεῖ ὄντως κατ' ἐξοχὴν θεῖον δῶρον, τὸ ὁποῖον ἐὰν μὲν χρησιμοποιηθῇ ὀρθῶς καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον-πρόσωπον ἱκανὸν νὰ ἀναπτυχθῇ ἐπὶ τὰ βελτίω καὶ νὰ φθάσῃ εἰς

134. Πρβλ. J. T. NOONAN Jr., *Abortion and the Catholic Church: A Summary History*, ἐν *Natural Law Forum*, τ. XII, 1967, σ. 131.

135. Ἰωάν. 8.32.

τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς πνευματικῆς τελειότητος, ἐὰν δὲ κακῶς ὀδηγεῖ τοῦτον εἰς ἓν εἶδος ἐπαναστάσεως καὶ αὐτονομήσεως ἔναντι τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν ἐπισημαίνει τὸ γεγονός τῆς διαρκοῦς ἡμῶν κλήσεως «ἐπ' ἐλευθερίᾳ» δὲν παραλείπει ὡσαύτως νὰ τονίσῃ τὴν δυνατότητα κακῆς ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου χρήσεως αὐτῆς: «μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκὶ ... δουλεύετε»¹³⁶. Τὸ νὰ ἀναζητῆ τις νὰ εὕρῃ ἐνσυνειδήτως ἠθικὰ ἐρείσματα δικαιολογοῦντα ἢ καὶ ἐπιτρέποντα τὴν ἀμβλωσιν ἰσοδυναμεῖ μὲ ὦμην παραβίασιν αὐτοῦ τούτου τοῦ νόμου καὶ μὲ ἐμπλοκὴν ἐτέρων προσώπων εἰς τὴν ὡς ἄνω πράξιν τῆς παραβιάσεως.

136. Γ α λ., 5,13.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΜΒΛΩΣΕΩΝ

1. Ἡ ἀμβλωσις φόνος ἐκ προμελέτης.

Πάντα ταῦτα ὀδηγοῦν ἡμᾶς εἰς τὸ συμπέρασμα καθ' ὃ πᾶσα ἐκ μέρους τῶν γόνεων (ἢ καὶ μονομερῶς ὑπὸ τῆς μητέρας, ὅποτε παραβιάζονται τὰ δικαιώματα τοῦ φυτουργοῦ τῆς ζωῆς τοῦ ἐμβρύου, τ.έ. τοῦ πατρὸς διὰ γονικὴν διαδοχὴν)¹³⁷ ἀπόφασις, ἔστω καὶ ἐὰν αὕτη ἐλήφθη διὰ λόγους προγεννητικῆς εὐθανασίας, νὰ διακόψουν τὴν ἀθῶαν ζωὴν διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ γονιμοποιηθέντος ὠαρίου ἐκ τῆς μήτρας δύναται μὲν νὰ θεωρηθῆ ὡς πράξις «ἐλευθέρα», οὐχ ἥττον ὅμως εἰς τὴν πραγματικότητα αὕτη εἶναι ἀνῆθικος, εἶναι ἀναμφιλέκτως φόνος ἀθῶας ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, εἶναι ἀληθῆς ἐκ προμελέτης ἀνθρωποκτονία, καθαρὰ παιδοκτονία, ἔτι δὲ καὶ ἀμάρτημα συγκαταλεγόμενον, ἐξ ἐπόψεως χριστιανικῆς ἠθικῆς, μεταξὺ τῶν θανασίμων ἀμαρτημάτων (*peccata mortalia*). Ὡς τοιαύτη ἀκριβῶς δὲν δύναται ἄλλως νὰ θεωρηθῆ εἰ μὴ μόνον ὡς καθαρὰ πράξις κηρυσσομένη ἔκνομος, ἐπ' οὐδενὶ ἐπιτροπομένη καὶ καθ' ὀλοκληρίαν καταδικαζομένη. Ἡ ὑποβληθεῖσα εἰς ἔκτρωσιν γυναῖκα, ἣτις παρέβη τὴν ἐβδόμην ἐντολὴν «οὐ φονεῖς», χαρακτηρίζεται ὡς ἀληθῆς «φόνισσα», ἐνῶ πάντες οἱ καθ' αἰονδῆποτε ἄμεσον ἢ ἔμμεσον τρόπον συνεργήσαντες εἰς αὐτὴν ἀποκαλοῦνται καὶ εἶναι «φονεῖς» (ἄνδρες, ἰατροί, συγγενεῖς κ.λπ.).

Ἡ ἀπόφασις θανατώσεως τοῦ ἐμβρύου ἢ, ἐπὶ τὸ εὐγενέστερον, τεχνητὴ διακοπὴ τῆς κησέως, ἣτις πραγματοποιεῖται διὰ τῆς προσφυγῆς εἰς τὴν ἀμβλωσιν, εἶναι ὕβρις ἐναντίον αὐτοῦ τούτου τοῦ Θεοῦ, ἢ ὁποῖα, σὺν τοῖς ἄλλοις, προέρχεται ἐκ καθαρᾶς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, φιλαυτίας ἢ ἐκ καθαρῶς ἐγωϊστικῶν ἐλαττηρίων ἐναντι αὐτοῦ τὸ ὁποῖον εἰς τὴν Βιβλικὴν Θεολογίαν καλεῖται καὶ εἶναι «ἐκὼν τοῦ Θεοῦ», ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῆς μεγάλης, πολλάκις, ἀνευθυνότητος ἐναντι τοῦ μυστηρίου τῆς δημιουργίας νέας ζωῆς, ἢ ὁποῖα, συνήθως, χαρακτηρίζει τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι καταφεύγουν εἰς αὐτὴν.

137. Πολλάκις εἰς τὰς περιπτώσεις μονομεροῦς ἀποφάσεως περὶ διενεργείας ἀμβλώσεως παραβιάζονται ὡσαύτως καὶ τὰ δικαιώματα τρίτων, οἱ ὅποιοι ἔχουν νόμιμον συμφέρον.

Ἡ δικαιολογία, τὴν ὅποιαν συχνάκις ἐπικαλοῦνται τὰ διάφορα ἀκραῖα φεμινιστικά κινήματα καὶ βάσει τῆς ὁποίας ἐκάστη γυναῖκα δύναται νὰ κάμη κατὰ βούλησιν χρῆσιν τοῦ σώματός της¹³⁸, δὲν ἰσχύει ἢ μᾶλλον δὲν πρέπει νὰ ἰσχύη διὰ τὴν περιπτώσιν τῶν ἀμβλώσεων. Καὶ τοῦτο διότι ἡ βούλησις αὕτη συνεπάγεται θυσίαν πολυτιμοτάτου ἀγαθοῦ, τ.ἔ. τὸν θάνατον τοῦ ἀθῶου καὶ ἀνυπερασπίστου ἐν αὐτῇ εὐρισκομένου ἐν δυνάμει ἀνθρώπου, τοῦ ὁποίου ὁ ἐν ψυχρῷ φόνος συνεπάγεται ἀποδυνάμωσιν τῆς θεωρήσεως τοῦ ἀνθρωπίνου ἐν γένει προσώπου. Ὅπως ὁ ἀνθρωπος φύσει τοῦ εἰδέναι ὀρέγεται, κατ' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν τρόπον καὶ φύσει ἐφίεται τοῦ εἶναι, γεγονόςς τὸ ὅποῖον ἀμφισβητεῖται καὶ οὐδόλως ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν τῶν ἐκτρώσεων, οἱ ὁποῖοι πέρα τοῦ ἑαυτοῦ των οὐδὲν ἀπολύτως λογίζονται περὶ τῶν ἄλλων, μὴ ἐξαίρουμένου μηδ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν θεῶθεν κειμένων νόμων καὶ διατάξεων. Ἄπαντες, μηδενὸς ἐξαίρουμένου, ἔχομεν ὄχι ἀπλῶς τὴν ὑποχρέωσιν ἀλλὰ καὶ τὸ καθῆκον νὰ σεβασθῶμεν τὴν ἱερότητα τῆς ζωῆς, ὡς καὶ τὴν χαρὰν καὶ τὴν μεγάλην αὐτῆς ἀξίαν καὶ σπουδαιότητα. Νὰ σεβασθῶμεν ὅμως ὄχι μόνον τὴν ζωὴν ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς γεννήσεώς της, ἀλλ' ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεώς της, ὡς διδάσκει ἡ Θεολογία, ἡ ὁποία, μὴ ποιοῦσα διάκρισιν μεταξὺ ἀγεννήτου (προγεννητικῆς) καὶ γεγεννημένης (μεταγεννητικῆς) ζωῆς ἐξετάζει ταύτην ὄχι μόνον ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς Μικροβιολογίας, τ.ἔ. ὡς καθαρῶς μεταγεννητικὸν φαινόμενον, ἀλλ' ἐπὶ πλέον καὶ ὡς φαινόμενον προ-γεννητικὸν ἢ προ-μικροβιολογικόν. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ Θεολογία, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν ἀντικείμενον, ἐπιτελεῖ ἔργον ὄχι μόνον «μικροβιολογίας», ἀλλὰ, ὅπερ ἔχει ὅλως ἰδιαιτέραν σημασίαν διὰ τὴν παροῦσαν περίπτωσιν, «Προ-μικροβιολογίας». Ὡς τοιαύτη ἡ Θεολογία ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς Μικροβιολογίας καὶ εἰσέρχεται εἰς μίαν σφαῖραν καθαρῶς ἀγνωστον εἰς αὐτήν.

Τὸ ἔμβρυον, τ.ἔ. ὁ ἐν τῷ γίγνεσθαί εὐρισκόμενος ἀνθρωπος, εἰς οὐδὲν διαφέρει τοῦ γεννηθέντος παιδίου εἰ μὴ μόνον κατὰ τὴν ψυχοσωματικὴν του ἀνάπτυξιν, ἡ ὁποία εἶναι ζήτημα χρόνου. Ὡς ἐκ τούτου ὁ φόνος αὐτοῦ, ἀπὸ καθαρῶς ἠθικῆς ἀπόψεως, οὐδὲν διαφέρει τοῦ φόνου τοῦ παιδιοῦ καὶ γενικώτερον τοῦ φόνου τοῦ ἀνθρώπου, ἢ, ὡς ἐπιγραμματικώτερον ὀρίζει ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, «καὶ φόνου τι χειρόν· οὐδὲ γὰρ ἔχω πῶς αὐτὸ καλέσω· οὐ γὰρ τεχθέντα ἀναίρει καὶ τεχθῆναι κωλύει». Ὡσαύτως ὁ Μ. Βασίλειος ὄχι μόνον δὲν θεωρεῖ τὴν ἀμβλωσιν ἀπλοῦν φόνον, ἀλλὰ προχωρεῖ ἔτι περαιτέρω καὶ χαρακτηρίζει ταύτην ὡς διπλοῦν τοιοῦτον, ἐπειδὴ ἀκριβῶς αὕτη διενερ-

138. Μεταξὺ τῶν πολλῶν μονογραφιῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἰδὲ S. R. WEDDINGTON, *The Woman's Right of Privacy, ἐν Abortion. The moral Issues*, edit. by Ed. Batchelor Jr., The Pilgrim Press, New York, 1984, σσ. 15-23.

γεϊται κατόπιν «ἐπινοίας τῶν ταῦτα τολμώντων»¹³⁹. Τόσον ἡ ζωὴ ὅσον καὶ ὁ φόνος τοῦ ἀνθρωπίνου ἐμβρύου λογίζονται ὡς ζωὴ καὶ φόνος τοῦ συνανθρώπου μας, τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ, ὡς ἄλλως τε καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ἐμβρύου, ἀνήκει ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς τὸν Θεόν, ἔχει δὲ ὡς σκοπὸν νὰ ἐκπληρώσῃ μετὰ προσωπικῆς του εὐθύνης μίαν θείαν καὶ ἱεράν ἐν τῷ κόσμῳ μοναδικὴν ἀποστολήν. Ὁ ἐν δυνάμει ἄνθρωπος ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστον μέρος τῆς ἐνότητος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, διὸ καὶ οἰοσδήποτε φόνος τῆς ἐμβρυακῆς ὑπάρξεως, ἐξ ἐπόψεως Ὁρθοδόξου Θεολογίας, λογίζεται ὡς φόνος αὐτῆς ταύτης τῆς ἀνθρωπότητος, δοθέντος ὅτι «παρ' ἡμῖν ἀνθρωπότης μία, τὸ γένος ἅπαν», ὡς τονίζει χαρακτηριστικῶς ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος¹⁴⁰.

Ὁμιλοῦντες περὶ τεχνητῆς διακοπῆς τῆς κησέως καὶ χαρακτηρίζοντες αὐτὴν ὡς φόνον γενικῶς οὐδέποτε πρέπει νὰ λησιμονῶμεν τὴν βασικὴν ἀρχὴν τῆς νομολογίας τῆς Νομικῆς Ἐπιστήμης, καθ' ἣν «προκειμένου περὶ ἐκτρώσεως εἶναι ἀδιάφορος ὁ βαθμὸς ἀναπτύξεως τοῦ ἐμβρύου»¹⁴¹. Οὐδεὶς ἀπολύτως λόγος, κατὰ τὴν γνώμην τῶν εἰδημόνων, δύναται νὰ δικαιολογήσῃ, πολλῶ μᾶλλον νὰ νομιμοποιήσῃ, τὴν ἐκούσιον τεχνητὴν διακοπὴν τῆς κησέως, ἡ ὁποία, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἶναι ἀποτελέσμα οὐχὶ ἀμέσου διακινδυνεύσεως τῆς ὑγείας τῆς γυναίκας ἀλλὰ τῆς ἐποχῆς τῆς εὐμαρείας καὶ τῆς χαλαρώσεως τῶν ἡθῶν, ἔτι δὲ τοῦ κλονισμοῦ τοῦ θεσμοῦ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου καὶ τῆς χθαμαλῆς ποιότητος τῶν σχέσεων τῶν δύο φύλων, αἱ ὁποῖαι «ὅσον γίνονται περισσότερο ἐλεύθεραι τόσον καὶ περισσότερο ἀποβαίνουν ὑπόδουλοι», κατὰ τὴν παρατήρησιν τῆς Σιμόν ντέ Μπωβουάρ.

Πρὸς τούτοις, αὐτὴ αὐτὴ ἡ πράξις τῆς τεχνητῆς διακοπῆς τῆς ζωῆς τοῦ ἐμβρύου, τ.ἔ. τοῦ ἐν δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ ἀνθρώπου ὄντος ἐμπίπτει εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ «οὐ φονεύσεις» (*Ἐξοδ. 20,15). Ἡ ἀγέννητος ζωὴ δὲν παύει νὰ εἶναι ζωὴ ἐν δυνάμει (p o t e n t i a) καὶ νὰ ἔχῃ πλήρη ἐνδομήτρια δικαιώματα, ὁ φόνος δὲ αὐτῆς ἐσκεμμένως ἐντάσσεται εἰς ὀρισμένους λόγους οἱ ὁποῖοι οὐδὲν ἀπολύτως ἔχουν νὰ κάμουν μὲ τὸ ἀγέννητον βρέφος αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἀλλὰ μὲ τὴν σκέψιν καὶ τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ ἦτο πολὺ προτιμότερον νὰ μὴ γεννηθῇ. Ἐντάσσεται δὲ εἰς τὴν παράβασιν τῆς ὡς ἄνω ἐντολῆς διότι ἡ ζωὴ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐτονίσθη, δὲν εἶναι ὑπόθεσις τῆς μητέρας ἢ τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ ἱατροῦ ἢ τῶν ἀμέσως συγγενῶν ἢ καὶ τοῦ ἰδίου τοῦ Κράτους ἀλλ' αὐτοῦ τούτου τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ὡς «ζωὴ καὶ ἀνάστασις» δημιουργεῖ, συντηρεῖ, προάγει καὶ σχεδιάζει τὴν θεανθρωποποίησιν ἐκάστου ἀνθρώπου, τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ ὡς καθαρὰ ἔκχυσις τοῦ πνεύματος

139. Ἴδὲ ἀνωτέρω, ὑποσ. 102.

140. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΗΝΟΥ, Ὁμιλίαι, XXXI, 15 (PG, 36, 149B)

141. Διακήρυξις Συνδέσμου Ἑλληγῶν Δικηγόρων, 1985.

εἶναι πολὺ ἀνωτέρα ἐκείνης τῶν ζῳων, ὑπέγκειται ταύτης καὶ ὡς «εἰ κ' ἔν τ' οὐ Θεοῦ» δὲν ἐπιτρέπεται χάριν οἰασθήποτε σκοπιμότητος νὰ θυσιά-
ζηται. («Ἡ πραγματικὴ γέννησις») τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι ἡ στιγμή τοῦ το-
κετοῦ ἀλλ' ἡ κυριώνυμος στιγμή τῆς συλλήψεως αὐτοῦ¹⁴².

Ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τῆς μεταποστολικῆς ἐποχῆς τόσο ἡ φθορὰ
τοῦ ἐμβρύου ὅσον καὶ ἡ θανάτωσις τοῦ γεννηθέντος παιδίου ἐθεωροῦντο, ἄνευ
οὐδεμιᾶς ἀπολύτως διακρίσεως, ὡς πρᾶξις στρεφομένη κατὰ τοῦ κατ' ἐξοχὴν
δημιουργικοῦ ἔργου τοῦ Θεοῦ, ὡς τοιαύτη δὲ ἐχαρακτηρίζετο ὡς ἀληθῆς φόνος.
Οὕτως, ἐπὶ παραδείγματι, ὁ συγγραφεὺς τῆς *Διδαχῆς τῶν Ἀποστό-
λων* ὁμιλῶν περὶ τοῦ θέματος τούτου παραγγέλλει εἰς τοὺς ἀναγνώστας
αὐτῆς: «οὐ φονεύσεις τέκνον ἐν φθορᾷ, οὐδὲ γεννηθέντα ἀποκτενεῖς»¹⁴³. Ἡ
αὕτη διδασκαλία-ἐντολὴ ἐπαναλαμβάνεται καὶ ὑπὸ τοῦ ἀγνώστου εἰς ἡμᾶς
συγγραφέως τῆς *Ἐπιστολῆς τοῦ Βαρνάβα*¹⁴⁴. Ἐκ τῶν ὡς ἀνω
δύο ῥητῶν ἀποσπασμάτων καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων μεταγενεστέρων σαφῶς προ-
κύπτει ὅτι αὕτη ἦτο ἡ περὶ τοῦ ἐμβρύου ἀκλόνητος πίστις καὶ διδασκαλία τῆς
ἀρχηγόπου χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ γενικοῦ τούτου
συμπεράσματος ἐπικαλούμεθα καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀπολογητοῦ Ἀθη-
ναγόρου, ὁ ὁποῖος, ἀναφερόμενος εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος θέμα, μεταξὺ τῶν ἄλλων
ὑπογραμμίζει, ὅτι «τὰς τοῖς ἀβλωθριδίαις χρωμέναις ἀνδροφονεῖν καὶ λόγον
ὑφέξειν τῆς ἐξαμβλώσεως τῷ Θεῷ φαμέν»¹⁴⁵.

Ἡ γυναῖκα «ἐλευθέρως» σκεπτομένη δύναται, ἄνευ πάσης ἀμφισβητή-
σεως, νὰ διαθέτῃ τὸ ἑαυτῆς σῶμα ὅπως αὕτη βούλεται, ἰδιαιτέρως δὲ ἡ ἐγγα-
μος διὰ τὴν ὁποῖαν ὁ Ἄπ. Παῦλος λέγει: «ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξου-
σιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ ...» (Α' Κορ., 7, ...). Ἐνταῦθα ὅμως δὲν πρόκειται, ἀληθῶς
εἰπεῖν, περὶ τοῦ ἰδικοῦ τῆς σώματος ἀλλὰ περὶ ἐνὸς ἐτέρου σώματος-ὀργανι-
σμοῦ, τὸ ὁποῖον φιλοξενεῖται ἐντὸς τοῦ ἰδικοῦ τῆς καὶ διὰ τὸ ὁποῖον δὲν ἐπι-
τρέπεται, ἔστω καὶ μὲ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ πατρὸς, νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ
θανάτου αὐτοῦ, διότι, σὺν τοῖς ἄλλοις, ἔχει ἴσα δικαιώματα ζωῆς μὲ αὐτοὺς
(γονεῖς). Ἀναμφιβόλως ἡ γυναῖκα ὡς πρόσωπον δύναται νὰ ἀποφασίσῃ ἐλευθέ-
ρως, οὐ μὴν ἀλλὰ ἡ ἐλευθερία αὐτῆς δὲν πρέπει νὰ καταλύῃ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ
ἄλλου προσώπου, τ.ἔ. τῆς ἐν αὐτῇ ὑπαρχούσης ἐτέρας ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως,
ἣτις εἶναι καὶ αὕτη πρόσωπον καὶ ἔχει, τοῦλάχιστον θεωρητικῶς, δικαιώματα
ἐλευθερίας, τ.ἔ. ἐπιλογῆς. Βεβαίως πρέπει νὰ ἀναγνωρίσωμεν ἐνταῦθα, ὡς ὀρθῶς

142. Αὐτὸ εἶναι τὸ γενικὸν συμπέρασμα τοῦ Β' Ἱατρικοῦ Συνεδρίου τοῦ Μοναχό.

143. *Διδαχῆ τῶν Ἀποστόλων*, II, 2 (ΒΕΠ, τ. II, σ. 215, 26 ἐξ.).

144. *Ἐπιστολὴ τοῦ ΒΑΡΝΑΒΑ*, XIX, 5: Οὐ φονεύσεις τέκνον ἐν φθορᾷ, οὐδὲ πάλιν γεννηθέν ἀποκτενεῖς (ΒΕΠ, τ. 2, σ. 242, 16-17).

145. ΑΘΗΝΑΓΟΡΟΥ, *Πρεσβεία περὶ Χριστιανῶν*, XXXV (ΒΕΠ, τ. 4, 309, 19-20).

ἐπισημαίνουν και οἱ ἐπαίοντες νομικοί, ὅτι ὑπάρχει μία σύγκρουσις καθηκόντων, ἥτοι ἡ ἐλευθέρᾳ βούλησις τῆς γυναίκας νὰ καταστρέψῃ τὸν ἐν τῷ γίγνεσθαι εὐρισκόμενον ἄνθρωπον καὶ ἡ «βούλησις» τοῦ ἐν δυνάμει ἀνθρώπου νὰ ζῆσῃ, ἢ μᾶλλον νὰ ἀποκτήσῃ τὸ συνταγματικὸν δικαίωμα τῆς ζωῆς. Εὐλόγως διερωτᾶται τις ποῖον ἐκ τῶν δύο εἶναι ἰσχυρότερον: ἡ βούλησις τῆς γυναίκας νὰ φονεύσῃ τὸ ἔμβρυον ἢ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐμβρύου νὰ ζῆσῃ; «Ὅσον ἀφορᾷ τὴν χριστιανικὴν ἠθικὴν, ἡ ὁποία ἐμμένει σταθερῶς καὶ ἀμετακλήτως ἐπὶ τῆς ἱεραρχήσεως τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν ἀξιῶν, ἡ ἀπαιτήσις τῶν ἀκραίων φεμινιστικῶν σωματείων ὅτι ἡ γυναίκα δύναται, λόγῳ προσωπικῆς καὶ ἐλευθέρᾳ αὐτῆς ἀποφάσεως, νὰ φονεύσῃ τὸ ἔμβρυον δὲν εὐσταθεῖ, διότι, ὡς ἐλέχθη καὶ ἀλλαχοῦ, ἡ ἐλευθέρᾳ ἀπόφασις τῆς γυναίκας δὲν εἶναι καὶ δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀνωτέρα τῆς ζωῆς τοῦ ἐμβρύου. Ἡ ζωὴ, ὡς ἀρκοῦντως ἐτονίσθη ἀνωτέρω, ἀποτελεῖ τὸ ὑπέρτατον μεταξὺ τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ βίου ἀγαθῶν (S u m m u m b o n u m), τὸ ὁποῖον δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τὸ φονεύσῃ ἡ γυναίκα. Τὸ ἐπιχείρημα αὐτῆς καθ' ὃ «ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χρησιμοποίησῃ τὸ σῶμα αὐτῆς κατὰ τὴν ἰδίαν βούλησιν»; ἀποτελεῖ τὴν κατακλιεῖδα ἐνὸς ἀνισχύρου καὶ μὴ ἀποδεικνυομένου ἐπιχειρήματος, τ.ἔ. ἐνὸς λίαν προβληματικοῦ συνθήματος καὶ μιᾶς λίαν παρακεκινδυνευμένης ὑποθέσεως. Διαπράττουσα τὴν ἀμβλωσιν φρονεῖ ὅτι ἡ πρᾶξις αὕτη ἐξ ἐπόψεως ἠθικῆς δὲν εἶναι ἐσφαλμένη, πιστεύει δὲ ὅτι αὕτη εἶναι ἡ πλέον ἐνδεδειγμένη ἀπόφασις, ἀδυνατεῖ ὅμως νὰ συλλάβῃ ὅτι ὁ ἠθικὸς χαρακτήρ πρᾶξεώς τινος δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς κοσμοθεωρίας καὶ ἀντιλήψεως τοῦ προσώπου, τὸ ὁποῖον διαπράττει ταύτην.

Ἰπὸ τὸ γενικὸν τοῦτο πρῖσμα κρίνοντες τὴν ἀμβλωσιν ἢ ἔκτρωσιν ἢ διακοπὴν τῆς κυήσεως δὲν διστάζομεν ποσῶς νὰ τὴν παραβάλωμεν μὲ τὴν ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἡρώδου σφαγὴν τῶν 14.000 νηπίων καὶ νὰ τὴν χαρακτηρίσωμεν ὡς ἐκτροπὴν τῆς ἀληθινῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, ὡς καθαρὰν ἄνομίαν, ἡ ὁποία ἐκπηγάζει ἐκ τῆς ἀξιολογικῆς ὑποστάσεως τῆς κοινωνίας, ὡς εἰδεχθὲς ἔγκλημα.

2. Ἡ ἀμβλωσις καὶ οἱ Ἱεροὶ Κανόνες.

Τούτων λεχθέντων, ἔλθωμεν τώρα νὰ ἴδωμεν τί ἐπιτάσσουν οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι ἀντιμετωπίζουν τὰς περιπτώσεις τῶν γυναικῶν ἐκεῖνων, αἱ ὁποῖαι ἐπεχειροῦν νὰ ἀπαλλαγοῦν ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ συλληφθέντος ἐμβρύου.

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι οἱ ἱεροὶ Κανόνες τῆς κατ' Ἀνατολὰς Ἀγίας, Καθολικῆς, Ἀποστολικῆς καὶ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀγνοοῦν παντελῶς τὴν ὑπὸ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας γενομένην σχολαίαν καθ' ἑαυτὴν διάκρισιν μεταξὺ ἀ μ έ σ ο υ καὶ ἐ μ μ έ σ ο υ ἐκτρώσεως

(direct and indirect abortion)¹⁴⁶, ὡς και τὴν διάκρισιν τῶν διαφόρων φεμινιστικῶν κινήματων περὶ προγεννητικῆς ἢ ἀγεννήτου και μεταγεννητικῆς ἢ γεγεννημένης ζωῆς. Οὗτοι, θεωροῦντες τὸ ἔμβρυον ἐξ ἄκρας συλλήψεως ὡς δυνάμει και ἐνεργείᾳ ψυχосоματικὴν ὕπαρξιν, ἡ ὁποία, σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου αὐξάνεται, εἶναι λίαν σαφεῖς ἐπὶ τοῦ ἀπασχολοῦντος ἡμᾶς θέματος και οὐδὲν ἀπολύτως ἀφήνουν περιθώριον μὴ χαρακτηρισμοῦ τῆς ἠθελημένης πράξεως τῆς τεχνητῆς διακοπῆς τῆς κυήσεως (ἐκτρώσεως), ἀνεξαρτήτως τοῦ χρόνου πραγματοποιήσεως αὐτῆς, ὡς ἀληθοῦς φόνου (και εἰδεχθοῦς ἐγκλήματος), διὸ και ἐπιβάλλουν εἰς τοὺς ἀμέσους ἢ ἐμμέσους συνεργοὺς ὠρισμένα ἐπιτίμια, και δὴ και τὴν ποινήν, ἡ ὁποία ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς φονεῖς εἰς περίπτωσιν ἐκ οὐσίου θανάτου. Οὕτως, ἐπὶ παραδειγματι, ὁ Μέγας Βασίλειος ἐν τῷ ὑπὸ τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐπικυρωθέντι Β' αὐτοῦ Κανόνι ἀναφερόμενος εἰς τὸ θέμα τῶν ἀμβλώσεων μετ' ἰδιαιτέρας ἐμφάσεως σημειώνει ὅτι «ἡ φθείρασα κατ' ἐπιτήδευσιν φόνου δίκην ὑπέχει»¹⁴⁷. Ἀλλαχοῦ, και δὴ και ἐν τῷ Η' αὐτοῦ Κανόνι ἐπανερχόμενος ὁ Μέγας Βασίλειος ἐπὶ τοῦ θέματος ἡμῶν καταδικάζει ῥητῶς και ἀπεριφράστως ὡς φονίσσας ὄχι μόνον τὰς γυναῖκας ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι λαμβάνουν φάρμακα προκειμένου νὰ φονεύσουν ἐκουσίως τὸ ἴδιον αὐτῶν ἔμβρυον, ἀλλὰ ὡσαύτως και ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι προμηθεύουν ταῦτα εἰς τὰς γυναῖκας πρὸς διενέργειαν ἀκουσίας ἀμβλώσεως: «καὶ αἱ τοῖνυν τὰ ἀμβλωθρίδια διδοῦσαι φάρμακα φονεύτριαί εἰσι

146. Περὶ τῆς διακρίσεως ταύτης ἰδιαιτέρως ἰδὲ τὴν Ἑγκύκλιον «C a s t i C o n n u b i i» τοῦ Πάπα Πίου ΙΒ', ὡς και τὴν «H u m a n a e V i t a e» τοῦ Πάπα Παύλου ΣΤ'. Ἡ Β' Βατικανὴ Σύνοδος ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐκτρώσεως ὡς ἐνὸς «εἰδεχθοῦς και ἀκατονομάστου ἐγκλήματος», χωρὶς ἐν τούτοις νὰ ποιῆται διάκρισιν εἰς τὰς ποιμαντικὰς αὐτῆς διατάξεις μεταξὺ ἀμέσου και ἐμμέσου ἐκτρώσεως-ἀμβλώσεως περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλοῦν οἱ λατῖνοι Πατέρες τοῦ μεσαίωνος (πρβλ. R. A. McCORMICK, Past Church Teaching on Abortion, ἐν Proceedings of the Catholic Theological Society of America, τ. XXIII, 1968, σσ. 133-137). Ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος θεωρία ἐνεφνήσθη, ἐξ ὅσων γνωρίζομεν, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἁγίου Ἀλφόνσου. Κατὰ τὴν θεωρίαν αὐτὴν ἡ ἄμεσος ἐκτρωσις εἶναι πάντοτε ἀπηγορευμένη, ἐνῶ ἡ ἔμμεσος ἐπιτρέπεται ὑπὸ ὠρισμένων πάντοτε ὄρων.

147. Τὸ πλῆρες κείμενον τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος δευτέρου Κανόνος τοῦ Μ. Βασιλείου ἔχει ὡς ἐξῆς: «Ἡ φθείρασα κατ' ἐπιτήδευσιν, φόνου δίκην ὑπέχει· ἀκριβολογία δὲ ἐκμεμορφωμένον και ἀνεξεικονίστου παρ' ἡμῖν οὐκ ἔστιν· ἐναυθα γὰρ ἐκδικεῖται οὐ μόνον τὸ γεννηθισόμενον, ἀλλὰ και αὐτὴ ἡ ἑαυτῇ ἐπιβουλεύσασα, διότι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐναποθνήσκουσι ταῖς τοιαύταις ἐπιχειρήσεσιν αἱ γυναῖκες. Προσέτι δὲ τούτῳ και ἡ φθορὰ τοῦ ἐμβρύου, ἕτερος φόνος κατὰ γε τὴν ἐπίνοιαν τῶν ταῦτα τολμώντων. Δεῖ μέντοι μὴ μέγρι τῆς ἐξόδου παρατείνειν αὐτῶν τὴν ἐξομολόγησιν, ἀλλὰ δέχεσθαι μὲν μετὰ τὸ μέτρον τῶν δέκα ἐτῶν, ὀρίζειν δὲ μὴ χρόνον, ἀλλὰ τρόπον τῆς μετανοίας τὴν θεραπείαν» (Α. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΥ, μνημ. ἔργ., σ. 357).

καὶ αὐταί, καὶ αἱ δεχόμεναι τὰ ἐμβρυοκτόνα δη-
λητήρια»¹⁴⁸.

* * *

Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ διὰ τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι ἐφόνευον τὸ ἔμβρυον εἴτε διὰ βοτάνων, εἴτε διὰ φαρμάκων, εἴτε δι' ἄλλων μέσων, ἀπηγορεύετο ἢ μετὰδοσις τῆς θείας κοινωνίας, ἐδίδετο δὲ αὕτη μόνον εἰς τὰς ἐν τῇ ἐπιθανα-
τίῳ κλίνη εὐρισκομένας. Ἀργότερον βεβαίως ἢ Ἐκκλησία ἐμετρίασε τὴν ὡς ἄνω αὐστηρότητα καὶ ἀντιμετώπισε τὸ πρόβλημα τοῦτο «φιλανθρωπότερον» ὥρισασα, ὅπως παρέχεται ἡ θεία κοινωνία εἰς τὰς «φονίσσας» γυναῖκας μετὰ παρέλευσιν δεκαετίας καὶ ἀφοῦ προηγουμένως μετανοήσουν εἰλικρινῶς καὶ συμμορφωθοῦν πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ πνευματικοῦ ἐπιβαλλόμενον εἰς αὐτὰς κανό-
να. Οὕτως, ἐπὶ παραδείγματι, ὁ ΚΑ' Κανὼν τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ Συνόδου (313-314) μεταξὺ τῶν ἄλλων ὀρίζει καὶ τὰ κάτωθι: «Περὶ τῶν γυναικῶν τῶν ἐκπορευουσῶν καὶ ἀναιρουσῶν τὰ γεννώμενα καὶ σπουδαζουσῶν φθόρια πιεῖν, ὁ μὲν πρότερος ὅρος μέχρις ἐξόδου ἐκώλυσε, καὶ τούτῳ συντίθεται. Φιλανθρωπότερον δὲ τι εὐρόντες, ὥρισamen δεκαετῆ χρόνον, κατὰ τοὺς βαθμοὺς τοὺς ὥρισμένους». Τὸ μέτρον τοῦτο τῆς ἐκκλησιαστικῆς φιλανθρωπίας ἐρμη-
νεύων ὁ Μ. Βασίλειος παρατηρεῖ: «Δεῖ μέντοι μὴ μέχρι τῆς ἐξόδου παρατεί-
νειν αὐτῶν τὴν ἐξομολόγησιν, ἀλλὰ δέχεσθαι μὲν μετὰ τὸ μέτρον τῶν δέκα ἐτῶν, ὀρίζει δὲ μὴ χρόνῳ, ἀλλὰ τρόπῳ τῆς μετανοίας τὴν θεραπείαν»¹⁴⁹. Ἡπιώτερος φαίνεται νὰ εἶναι ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννης ὁ Νηστευτής, (582-595) ὁ ὁποῖος, διὰ τοῦ ΚΑ' αὐτοῦ κανόνος, ἀναφερόμενος εἰς τὰ ἐπιτίμια, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐπιβάλλωνται εἰς τὴν γυναῖκα, ἡ ὁποία διὰ τῆς ἐκτρώσεως συνετέλεσεν εἰς τὸν φόνον τοῦ ἐμβρύου, ὀρίζει: «Τὰς φθειρού-
σας τὰ ἔμβρυα κατ' ἐπιτήδευσιν καὶ τὰς διδούσας καὶ τὰς λαμβανούσας φάρ-
μακά, ὥστε, ἀμβλωθρίσαι καὶ ἄωρα τὰ βρέφη ἐκπεσεῖν. ἡμεῖς μέχρι καὶ τῶν ε' ἢ καὶ τῶν τριῶν ἐτῶν τὸ πλεῖον, οἰκονομεῖσθαι ταύτας ὀρίζομεθα». Εἰς περίπτωσιν ἀκουσίας ἀποβολῆς ὁ αὐτὸς καὶ πάλιν πατῆρ διὰ τοῦ ΚΒ' αὐτοῦ Κανόνος ὀρίζει, ὅτι «ἡ ἀκουσίως τὸ βρέφος ἀποβαλοῦσα, εἰς ἓν ἔτος τὴν ἐπι-
τίμησιν δέχεται».

Φρονοῦμεν ταπεινῶς, ὅτι δὲν εἶναι καὶ τόσον ἀπαραίτητον, ἐπὶ τῇ εὐ-
καιρίᾳ ταύτῃ, νὰ ὑπογραμμισθῇ καὶ τὸ γεγονός, καθ' ὃ ἔνοχος διὰ τὴν ἐκτρω-
σιν, τ.ἐ. διὰ τὸν ἐκ προμελέτης φόνον, δὲν εἶναι μόνον ἡ γυναῖκα, ἡ ὁποία ἀπο-
φασίζει νὰ ὑποβληθῇ εἰς αὐτήν, ἀλλὰ προσέτι καὶ οἰοσδήποτε ἕτερος θεσμός,

148. Α. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΥ, μνημ. ἔργ., σ. 360. Περὶ τοῦ ἰδίου θέματος ἰδὲ ὡσαύτως καὶ τὸν ΚΑ' Κανόνα Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ.

149. Ἰδὲ ἀνωτέρω ὑποσ. 147.

φορέας ἢ καὶ κύκλος προσώπων (κυκλωμάτων) συνεργούντων ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἰς τὴν καθ' οἰονδήποτε τρόπον πραγματοποίησιν αὐτῆς¹⁵⁰.

3. Ἡ εὐθύνη τῶν ἱατρῶν διὰ τὰς ἀμβλώσεις.

Ἡ ἔκτρωσις ἢ ἀμβλωσις ἢ ἡ διακοπὴ τῆς κυήσεως ἐπὶ τὸ εὐγενέστερον δὲν εἶναι ὑπόθεσις καθαρῶς προσωπικῆ, ὡς ἀτυχῶς ἰσχυρίζονται οἱ φίλα πρὸς αὐτὴν κείμενοι, ἀλλ' εἶναι, ὡς ἐτονίσθη καὶ ἀνωτέρω, ἀναντιρρήτως ζήτημα τῆς πανανθρωπίνου ἠθικῆς τάξεως καὶ συνειδήσεως, αἱ ὁποῖαι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δέχονται τὸν ἐν ψυχρῷ θάνατον τοῦ ἐν τῷ γίγνεσθαι εὐρισκομένου ἀνθρωπίνου ὄντος. Ὁ κατ' ἐξοχὴν μέγας ἠθικολόγος τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος εἶναι λίαν σαφῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, μάλιστα δὲ προχωρεῖ ἔτι περαιτέρω θεωρῶν συνένοχον εἰς τὴν διάπραξιν τοῦ φόνου καὶ αὐτὸν ἔτι τὸν ἄνδρα, ὅστις ἔδωκε σπέρμα εἰς τὴν ἀποφασίσασαν νὰ κάμῃ ἔκτρωσιν γυναῖκα¹⁵¹.

Τῆς ὅλης ταύτης διαδικασίας τῆς διαπράξεως τοῦ στυγεροῦ ἐγκλήματος καὶ τοῦ παιξίματος ἐνὸς βρωμεροῦ καὶ τρομακτικοῦ, ἀπὸ ἠθικῆς ἐπόψεως, παιγνιδιοῦ, δέχονται δυστυχῶς νὰ συμμετάσχουν ἄλλος περισσότερον καὶ ἄλλος ὀλιγότερον πλὴν τῶν γονέων καὶ πολλοὶ ἕτεροι, μεταξὺ τῶν ὁπρίων οἱ διάφοροι σύμβουλοι, δικηγόροι, δικασταί, ἄμεσοι καὶ ἔμμεσοι συγγενεῖς, ὅλως δὲ ἰδιαίτερος οἱ ἱατροί, οἱ ὁποῖοι χωρὶς νὰ ἐννοήσουν καὶ νὰ ἐρμηνεύσουν καλῶς καὶ ὀρθῶς τὴν σημασίαν, ἀξίαν, τὸ περιεχόμενον καὶ τὴν ἱερὰν ἀποστολὴν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ χωρὶς νὰ συνειδητοποιήσουν ὅτι αὕτη (ἀνθρώπινος ζωὴ) δὲν εἶναι κάτι τὸ ἐπιβαλλόμενον διὰ τῆς βίας ἀλλὰ κάτι τὸ ἐπιτρεπόμενον, ἦτοι εἶναι καρπὸς τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς χάριτος, δὲν δέχονται νὰ συμμορφωθοῦν πρὸς τὴν δεοντολογίαν τοῦ ἐπαγγέλματός των καὶ ἀθετοῦντες

150. Περιττὸν νὰ λεχθῇ ἐνταῦθα ὅτι εὐθύνην διὰ τὴν ἔκτρωσιν-ἀμβλωσιν φέρουν ὡσαύτως καὶ αὐτοὶ οὗτοι οἱ γονεῖς, οἱ ὁποῖοι εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως, καὶ δὴ καὶ διὰ λόγους τιμῆς, ὠθοῦν τὴν κόρην αὐτῶν εἰς τὴν ἀμβλωσιν ὡς μοναδικὴν λύσιν διὰ τὴν ἀνεπιθύμητον αὐτῆς ἐγκυμοσύνην.

151. ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, Ὁμιλίαι εἰς τὴν πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολήν, XXIV,4: Τί σπείρεις ἔνθα ἡ ἄρουρα σπυδαίξει διαφθεῖραι τὸν καρπὸν; ἔνθα πολλὰ τὰ ἀτόκια; ἔνθα πρὸ τῆς γενέσεως φόνος; καὶ γὰρ καὶ τὴν πόρνην οὐκ ἀφίεις μεῖναι πόρνην μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀνδροφόνον ποιεῖς. Εἶδες ἀπὸ μέθης πορνεῖν, ἀπὸ πορνεῖας μοιχεῖν, ἀπὸ μοιχείας φόνον; μᾶλλον δὲ καὶ φόνον τι χεῖρον· οὐδὲ γὰρ ἔχω πῶς αὐτὸ καλέσω· οὐ γὰρ τεχθέντα ἀναιρεῖ, ἀλλὰ καὶ τεχθῆναι κωλύει. Τί τὸινυν; Καὶ τοῦ Θεοῦ τὴν δωρεὰν ὑβρίζεις, καὶ τοῖς αὐτοῦ μάχη νόμοις, καὶ ὅπερ ἐστὶ κατάρτα, τοῦτο ὡς εὐλογίαν μεταδιώκεις; καὶ τὸ ταμεῖον τῆς γενέσεως ταμεῖον ποιεῖς σφαγῆς, καὶ τὴν πρὸς παιδοποιεῖαν δοθεῖσαν γυναῖκα πρὸς φόνον παρασκευάζεις; (PG, 60, 626-627).

τὸν ὄρκον τοῦ πατρὸς τῆς Ἱατρικῆς, τοῦ Ἱπποκράτους, προβαίνουν εἰς τὴν ἔκτρωσιν, προκειμένου οὐχὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νὰ βοηθήσουν τὴν ἔχουσαν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς ὑποδείξεις τῶν μητέρα, ὡς ψευδῶς καὶ ἀσυστόλως διατείνονται, ἀλλὰ διὰ νὰ πλουτίσουν παρανόμως, ἐφ' ὅσον δὲν πληρώνουν φόρον διὰ τὰς ἀμβλώσεις, ἐκμεταλλευόμενοι κυρίως τὰ ἀποτελέσματα τῶν προγαμιαίων σχέσεων τῆς νεολαίας¹⁵², αἱ ὁποῖαι κατέστησαν πλέον «*ν ὀ μ ι μ ο ς σ υ μ π ε ρ ι φ ο ρ ᾶ*», τὴν γνώμην τῆς κοινωνίας περὶ ἀγάμων μητέρων, τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειαν πάσης ἐλληνίδος, τὸ ἀβέβαιον αὐτῆς μέλλον, ἔτι δὲ καὶ αὐτὴν ταύτην τὴν ἀνοχήν, τὴν ὅποιαν δεικνύουν πρὸς αὐτοὺς οἱ διάφοροι ἐγκληματολόγοι. Βεβαίως τὸ σημεῖον τοῦτο ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ γενικεύσωμεν, θέτοντες ἀπαντας τοὺς ἱατροὺς εἰς τὴν τάξιν τῶν φονέων. Ἡ πλειονότης τῶν ἱατρῶν ἴσταται εἰς τὸ ὕψος τῆς ὑψηλῆς καὶ ἱεραῆς αὐτῶν ἀποστολῆς καὶ δὲν δέχεται νὰ γίνῃ συνεργὸς εἰς τὸν ἐκ προμελέτης τοῦτον θάνατον. Κυρίως τὸ σημεῖον τοῦτο ἀφορᾷ τοὺς ἱατροὺς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶχον ἢ δὲν ἔχουν πελατεῖαν εἰς τὸ ἱατρεῖον τῶν-κλινικῶν τῶν καί, ὡς ἐκ τούτου, ἀντιμετωπίζοντες προβλήματα ἐπιβιώσεως, ἢ ἐκλαμβάνοντες τὴν ἱατρικὴν οὐχὶ ὡς ὑ π ο ὄ ρ γ η μ α, ὡς ἐθέσπισε τοῦτο ὁ Ἱπποκράτης, ἀλλ' ὡς κατ' ἐξοχὴν ἐπάγγελμα εὐκόλου καὶ ταχέος πλουτισμοῦ, θέτουν τὴν ἱατρικὴν σκοπιμότητα ὑπεράνω πάσης ἠθικῆς ἀρχῆς¹⁵³ καὶ καταφεύγουν εἰς τὴν βιομηχανοποίησιν τῶν ἀμβλώσεων, ἀποκομίζοντες οὕτω τεράστια καὶ ἀνεξέλεγκτα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, κέρδη¹⁵⁴. Εἶναι λίαν σημαντικὴ καὶ ἀξιοπαρατήρητος ἐπὶ τοῦ

152. Ἡ πλειονότης τῶν ἐκτρώσεων ἀφορᾷ κυρίως γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουν εἰσέτι ἔλθει εἰς γάμου κοινωνίαν, ἰδιαίτερος δὲ κορίτσια νεαρῆς ἡλικίας. Συμφώνως πρὸς ὀρισμένες στατιστικὰς ἢ ἀμβλώσεις εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀποτέλεσμα προῶρων ἐρωτικῶν σχέσεων, τῆς χαλαρώσεως τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιών, ἔτι δὲ καὶ τοῦ συνδρόμου τῆς σεξουαλικῆς χειραφετήσεως ὑπὸ τοῦ ὁποῖου κατέχονται οἱ νέοι μας.

153. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ὑπογραμμίζει μετ' ἰδιαίτερας ἐμφάσεως ὁ O'Donnell λέγων ὅτι «doctors who perform therapeutic abortions have adopted a philosophy of «medical expediency» that they are willing to place above any other moral standard» (Th. J. O'DONNELL, *Abortion, II, Moral Aspect*, ἐν *New Catholic Encyclopedia*, New York, 1967, τ. I, σ. 219).

154. Τοῦ λόγου ὄντος περὶ τῶν ἱατρῶν τῶν προβαίνοντων, ἐλαφρᾶ τῇ συνειδήσει καὶ δι' ὀλιγομικροὺς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λόγους, χωρὶς βεβαίως οὗτοι νὰ ἀποτελοῦν τὴν πλειοψηφίαν τοῦ ἱατρικοῦ κόσμου, εἰς ἀμβλώσεις-ἐκτρώσεις, ὀφείλομεν νὰ μνημονεύσωμεν καὶ μίαν ἐτέραν μερίδα ἱατρῶν, οἱ ὁποῖοι κατ' ἀρχὰς μὲν προέβησαν εἰς ἐκατοντάδας ἐκτρώσεων, ἔπειτα ὅμως, χάρις εἰς τὰς ἐν τῷ μεταξύ ἐπαναστατικὰς ἐρεῦνας τῆς Ἐμβρυολογίας καὶ τῆς Βιοχημείας, ἀπρηνήθησαν τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν ἰδεολογίαν καὶ ἐκ τοῦ στρατοπέδου τῶν ἐνθέρμων ὑποστηρικτῶν τῆς ἀπανθρωποποίησης τοῦ ἐμβρύου διὰ τῶν ἀμβλώσεων ἐπέρασαν εἰς τὸ ἀντίθετον στρατόπεδον, ἀποβάντες οἱ πλεόν φανατικοὶ πολέμοι τῆς διαπράξεως τοιούτων ἐν ψυχρῷ φόνων, ὅπως εἶναι αἱ ἀμβλώσεις.

Εἰς τὴν κατηγορίαν τούτων ἀνήκει ὁ ἀμερικανὸς ἱατρὸς γυναικολόγος Dr. B. Nathanson, ὁ ὁποῖος ἀπέκτησε, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐτονίσθη, παγκόσμιον φήμην διὰ τῆς διὰ

προκειμένου ή τόσον πικρά, άπογοητευτική, άμα δέ και θαρραλέα δήλωσις- διαπίστωσις του άκαδημαϊκού και διδασκάλου των περισσοτέρων Ιατρών της χώρας μας Ν. Λούρου: «'Επί 40 χρόνια δέν μπόρεσα νά πείσω τους "Έλληνες νά προστατέψουν ίκανοποιητικά δύο κοινωνικούς παράγοντας, την μητέρα και

υπερήχων κινηματογραφήσεως της διαδικασίας, ή όποία γενικώς άκολουθείται εις την άμβλωσιν-έκτρωσιν του έμβριου των δώδεκα εβδομάδων εις μιαν ειδικήν ταινίαν φέρουσαν τον τίτλον «The Silent Scream» ('Η σιωπηλή κραυγή), ταινίαν ή όποία ή 'Εκκλησία πρέπει νά φροντίση νά προβληθή εις άπαντα τά Πνευματικά αύτης Κέντρα και νά άπαιτήση από τό κράτος νά την προβάλη και εκ των δύο καναλιών της κρατικής Τηλεοράσεως προς άντικειμενικήν ένήμερωσιν σύμπαντος του 'Ελληνικού Λαού. Διά της ως άνω ταινίας, έν τη όποία διά των συγχρόνων τεχνολογικών μέσων (όια ύπερήχοι, ηλεκτρονική εξέταση της καρδιάς του έμβριου, έμβρυοσκόπησις, ραδιοανοσοβιολογία), δεικνύεται, παραστατικῶ τῷ τρόπῳ, τίνι τρόπῳ γίνεται ή έκτρωσις. Δι' αύτης ό Dr. B. Nathanson, ό όποϊος είναι δεδηλωμένος άθεος και εις εκ των ιδρυτικών μελών του Naral (1969), τ.έ. του «Συνδέσμου Δράσεως διά τό Δικαίωμα της Έκτρώσεως», απέδειξεν ότι τό έμβρυον, άμα τη είσαγωγῇ του φονικου έργαλειου της έκτρώσεως εις την μήτραν της γυναίκας, έχει προαίσθησιν της ειδικής αυτού άποστολής και χρήσεως, πρό δέ του επικειμένου κινδύνου άντιδραῖ καταλλήλως, και δη και διά μιᾶς βίας κινήσεως, διά της αύξήσεως των κτύπων της καρδιάς από 140 εις 200 και τέλος διά του άνοίγματος του στόματός του εις μιαν σιωπηλήν κραυγήν. "Όπως ιδιαίτεράν σημασίαν δι' ήμᾶς έχει ή πανηγυρική αυτού διακήρυξις, καθ' ήν «τό ότι τό έμβρυον είναι άνεξάρτητον άνθρώπινον ὄν μεθ' άπάντων των Ιδιαιτέρων αυτού προσωπικῶν χαρακτηριστικῶν, δέν είναι πλέον ζήτημα πίστεως», ως άλλοτε έπιστεύετο, άλλ' άναντίρρητον συμπέρασμα της συγχρόνου 'Ιατρικής 'Επιστήμης, ή όποία καλείται νά άντιμετωπίση «ως δεύτερον αύτης άσθενῆ» τό αύθύπαρκτον άνθρώπινον έμβρυον, τό όποϊον έπιθυμεί και όφείλει νά ζήση.

Τά συμπεράσματα της μακράς έρευνής του Dr. B. Nathanson, τά όποία ούτος άγωνίζεται νά μεταδώση εις τά εύρύτερα κοινωνικά στρώματα, προκειμένου νά ένημερωθούν πλήρως περί του θέματος των άμβλώσεων και των καταστρεπτικῶν συνεπειῶν αυτών διά την γυναίκα, την οίκογένειαν και την κοινωνίαν, μετά παρέλευσιν χρόνου τινός έπεκυρώθησαν και διά των έρευνῶν του ζεύγους των άμερικανῶν ώσαύτως Ιατρῶν Dr. and Mrs. J. C. WILKE, τό όποϊον και εξέδωκε τό ὄντως θαυμάσιον από πάσης έπόψεως σύγγραμμά «Π ὡ ς ε ἴ ν α ἰ ή έκ τ ρ ω σ ι ς».

Κατόπιν τούτων εὐλόγως τίθεται τό έρώτημα: ποία είναι ή θέσις των έλλήνων Ιατρῶν έναντι των γενικῶν συμπερασμάτων του Β. Nathanson;

Πρην ή ὀμιλήσωμεν περί των Ιατρικῶν συλλόγων της 'Ελλάδος σημειοῦμεν, ότι ό Καθηγητής κ. Δ. Παπαευαγγέλου διεκήρυξε παρρησίᾳ, ότι τά συμπεράσματα του Β. Nathanson ώχριοῦν πρό της δραματικής πραγματικότητας, την όποιαν παρουσιάζει έκάστη άμβλωσις.

'Ο Πανελλήνιος 'Ιατρικός Σύλλογος διά ψηφίσματός του τό 1983 διεκήρυξεν αρχικώς, ότι ή αύθύπαρκτος ζωή εις τό έμβρυον άρχεται μετά την δωδεκάτην εβδομάδα.

Δύο έτη άργότερον, ήτοι τό 1985, ό αύτός 'Ιατρικός Σύλλογος κατέδρασε την προηγούμενήν αυτού άπόφασιν διά της νέας διακηρύξεως, καθ' ήν «ή έναρξη της ζωής του άνθρώπου συμπιπτει με την στιγμήν της γονιμοποιήσεως», διό, ως ὀρθῶς υπογραμμίζει ό διεθνούς φήμης Ιατρός και άκαδημαϊκός Ν. Λούρος, είναι «φόνος εκ προμελέτης».

'Εσχάτως τά 98 μέλη του Διδακτικου 'Ερευνητικου Προσωπικου του Τμήματος 'Ια-

τὸ παιδί. Καταλογίζω τὴν εὐθύνη στοὺς παιδιάτροους καὶ μαιευτῆρες, ποὺ δὲ μπόρεσαν νὰ περιορίσουν τὴν ἔκτρωση, ὑπ' ἀριθμ. 1 αἷτιο ὑπογεννητικότητας καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς στείρωση». Ἡ τάξις αὕτη τῶν ἰατρῶν καθίσταται κατ' ἐξοχὴν ὑπεύθυνος εἰς (τὴν ἀποφυγὴν τῆς τεκνογονίας), ἡ ὁποία, κατὰ τὴν ἐκφράσιν τοῦ Λίπμαν, «εἶναι μία κερδισμένη μάχη ἐναντίον κάθε μορφῆς τῆς ἠθικῆς».

τρικῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἔλαβον θέσιν ἐναντίον τῆς νομιμοποιήσεως τῶν ἀμβλώσεων τῆς ἐπιδικωμένης ὑπὸ τοῦ πρὸς ψήφισιν Νομοσχεδίου. Εἰς τὴν τόσον δὲ σαφῆ καὶ θαρραλέαν διακήρυξίν του τὸ ἐν λόγῳ Τμῆμα τῆς Σχολῆς τονίζει:

«Ὡς ὑπεύθυνοι ἀκαδημαϊκοὶ διδάσκαλοι καὶ ἰατροὶ θεωροῦμε ὅτι ὁ συζητούμενος νόμος περὶ ἀμβλώσεων:

α. ἀντιβαίνει σὲ κάθε ἔννοια ἐλευθερίας, ἀληθείας καὶ ἀνθρώπινης ἀκόμῃ δικαιοσύνης.

β. ἀντιβαίνει στὴν ἔννοια τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος ὑφίσταται σὰν ἄνθρωπος ἀπὸ τῆς συλλήψεως ἕως τοῦ βιολογικοῦ του θανάτου. Ὡς ἐκ τούτου ἀποτελεῖ ἀνθρωποκτονία ἢ παρέμβαση ἐπὶ τῆς ἐπιβιώσεώς του σὲ ὁποιαδήποτε περίοδο τῆς ζωῆς του.

γ. περιφρονεῖ καὶ καταργεῖ καὶ αὐτὸν ἀκόμῃ τὸν ὄρκο τοῦ Ἱπποκράτους, ὁ ὁποῖος ἀποκλείει κάθε βλαπτικὴ ἐνέργεια γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἰδιαιτέρα στὴν περίοδο τῆς ἐμβρυϊκῆς του ζωῆς. Εἶναι γνωστὸ ἄλλωστε ὅτι, ἀπὸ ἀμύγῳς ἰατρικῆ ἀποψη, ὁποιαδήποτε ἐπέμβαση ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἢ παρέμβαση στὶς ψυχικὰς λειτουργίας τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ὁποία δὲν ἔχει αὐστηρῶς θεραπευτικὸ σκοπὸ, ἐπέχει θέσιν ἀδικήματος ποὺ στρέφεται στὴν ἴδια τὴν ὑπόστασιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ νομοθετικῶς ἀποδεκτὴ διακοπὴ τῆς κηῆσεως ἀλλοιώνει βαθύτατα τὸ ὄρθο φρόνημα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἰδιαιτέρως τῶν νέων.

Ὡς ἀκαδημαϊκοὶ διδάσκαλοι, οἱ ὁποῖοι ἔχομε ὡς σκοπὸ τὴν προάσπισιν τοῦ ἀνθρώπου ὡς προσώπου, ὑπὸ τὴν ἀπόλυτην ὄντολογικὴ ἔννοια τοῦ ὄρου, ἀντιτιθέμεθα σὲ ὁποιαδήποτε νομοθετικὴν διάταξιν, ἢ ὁποία ἐπισημοποιεῖ τὴν παρέμβαση στὴν ψυχικὴ καὶ σωματικὴ ἀκεραιότητα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὴν ἀποδοχὴ μεθόδων, οἱ ὁποῖες ἀναγκοῦν τὴν ἐπιβίωσιν ἢ τὴν ἀρμονικὴν ἐξέλιξιν του.

Γι' αὐτὸ καλοῦμε κάθε ἀρμόδιο καὶ ὄλο τὸν Ἑλληνικὸν λαὸ στὴν λήψην κάθε πρόσφορου μέτρου γιὰ τὴν ὀριστικὴν ματαίωσιν τῆς ψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ».

Ἡ ὡς ἄνω πανηγυρικὴ διακήρυξις τῶν εἰδημόνων ἀκαδημαϊκῶν τῆς συμπτωτευοῦσης ἔρχεται κυριολεκτικὰ νὰ κοινοτοποιοῖ τὴν οὐδεμίαν σχέσιν πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἀλήθειαν ἔχουσαν γνῶμην τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Κ. Μπέη, ὅστις ἀνεπιτυχῶς ἰσχυρίζεται, ὅτι ἡ ἔκτρωσις δὲν εἶναι φόνος ἐφ' ὅσον τὸ ἄρθρον 35 τοῦ Π. Κώδικος ὀρίζει ὅτι: «Τὸ πρόσωπον ἀρχίζει νὰ ὑπάρχη μὲν γέννησθαι ζωντανὸ καὶ παύει νὰ ὑπάρχη μὲ τὸν θάνατόν του» (Κ. ΜΠΕΗ, Ἄ μ β λ ὡ σ ε ι ς, ἐν Ἑ λ ε υ θ ε ρ ο τ υ π ἰ α τ ῆ ς 12.3.1986). Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄρθρον τοῦ Π. Κώδικος ἐγράφη εἰς μίαν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ Ἐπιστῆμὴ τῆς Βιοχημείας, Ἐμβρυολογίας καὶ τῆς Γεννητικῆς δὲν εἶχον προχωρήσει καὶ φθάσει εἰς τὸ σημεῖον εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκοντα σήμερον. Συνεπῶς τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἐκσυγχρονισθῆ βάσει τῶν τελευταίων ἐπιστημονικῶν δεδομένων περὶ τῶν ὁποίων ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω.

4. Ἡ Ἐκκλησία καταδικάζουσα τὰς ἀμβλώσεις.

Ἡ Ἐκκλησία, ἀκολουθοῦσα ἀνέκαθεν πιστῶς τὴν περὶ ἀνθρώπου διδασκαλίαν τῆς ὑπερφυσικῆς θείας Ἀποκαλύψεως, τ.ε. τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως, ἐμμένουσα εἰς τὴν πιστὴν αὐτῆς τήρησιν καὶ ἀκνωσ ἐργαζομένη διὰ τὴν ἐμπέδωσιν τῶν ἰδεωδῶν νόμων, κανόνων καὶ τύπων τοῦ κατὰ καὶ ἐν Χριστῷ ἠθικοῦ βίου, δὲν δύναται καὶ δὲν πρέπει ἄλλως τε δεοντολογικῶς σκεπτομένη καὶ ἐνεργοῦσα νὰ μὴ προβῇ εἰς ἄμεσον καταδίκην τῆς οἰασδῆποτε μορφῆς ἀμβλώσεως, θεωροῦσαν αὐτὴν ὡς παράβασιν τῆς θείας ἐντολῆς «οὐ φονεύσεις» (Ἐξ., 20,15), ὡς ἀφαίρεσιν αὐτῆς ταύτης τῆς ζωῆς, ὡς φόνον ἐκ προμελέτης, καὶ δὴ καὶ συλλογικῆς καὶ πολλαπλῆς εὐθύνης, ὡς πάντη ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν βασικὴν καὶ θεμελιώδη περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ἐμβρίου ὡς ψυχοσωματικῆς υπάρξεως ἀρχὴν τῆς ἠθικῆς τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκεκαλυμμένης ἀληθείας, ἔτι δὲ καὶ πρὸς τὰς βασικὰς ἀρχὰς τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Ἐν τῇ πορείᾳ τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος πᾶσαι αἱ ἐναντίον τῶν ἀμβλώσεων γενόμεναι διαμαρτυρίαι ἐξέφραζον τὴν ἠθικὴν εὐαισθησίαν διὰ τὴν ἀξίαν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἀνεξαρτήτως ἐὰν πρόκειται περὶ πραγματικῆς ἢ δυνατικῆς τοιαύτης.

Ἡ Ἐκκλησία γενικῶς σεβομένη ἑαυτὴν καὶ τὴν εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου ἀποβλέπουσαν διδασκαλίαν αὐτῆς, ἔχουσα πλήρη καὶ βαθεῖαν συνείδησιν τῆς μοναδικῆς καὶ ἀνεπαναλήπτου ἀξίας τοῦ ὑπερτάτου ἀγαθοῦ, ὅπερ ἀποκαλεῖται ζωὴ, καὶ ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τοῦ χαμηλοῦ βιολογικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐνστίκτων (τροφῆς, σέξ κ.λπ.) εἰς τὰ πλέον ὑψηλὰ ἐπίπεδα τῆς ἀξίας, τῆς λογικῆς καὶ τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως, διὸ καὶ καλεῖ τοῦτον συνεχῶς εἰς μίαν μεταμόρφωσιν καὶ ἀλλαγὴν ὅχι ἐξωτερικὴν ἀλλ' ὄντολογικὴν, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύναται καὶ ἐπιτρέπεται νὰ παίξῃ τὸ παιγνίδι τῆς φθηνῆς συναλλαγῆς, νὰ γίνῃ συνένοχος τῆς ὁμαδικῆς σχιζοφρενείας, νὰ ταχθῇ ὑπὲρ τῶν ἀμβλώσεων καὶ νὰ προσδώσῃ ἠθικὸν χαρακτῆρα καὶ νομιμότητα εἰς μίαν καθαρῶς ἀνήθικαν, ἀπαισίαν, ἀπάνθρωπον, ἀνανδρον καὶ εἰδεχθῇ ἐκ προμελέτης ἐγκληματικὴν πράξιν, ἡ ὁποία πολλακίς πραγματοποιεῖται ὑπὸ τῆς γυναικῆς οὐχὶ διὰ λόγους καθαρῶς ἱατρικοῦς ἢ ἀνωτέρας βίας, ἀλλὰ διὰ λόγους καθαρῶς ἐγωϊστικοῦς, ἀτομικιστικοῦς καὶ δῆθεν προοδευτικοῦς, διὰ λόγους, ἐπαναλαμβάνομεν, ἐλλείψεως πνεύματος διακονίας, αὐτοθυσίας, σεβασμοῦ τῆς ζωῆς τοῦ ἄλλου, ὑπευθυνότητος καὶ συνεπειᾶς, διὰ λόγους κρίσεως τῆς συνειδήσεως, ἐλλείψεως πίστεως καὶ ἐμπιστοσύνης εἰς τὰς αἰωνίους ἠθικὰς ἀληθείας, ἔτι δὲ καὶ διὰ λόγους ἀπιστίας ἢ τοῦλάχιστον ὀλιγοπιστίας εἰς τὴν πρόνοιαν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἀνθρώπον καὶ τὸν κόσμον καὶ τῆς ὑποταγῆς εἰς τὰ ἠθικὰ αὐτοῦ κελεύσματα, τέλος δὲ διὰ λόγους ἐπιβαλλομένους ὑπὸ τοῦ σήμερον ἐπικρατοῦντος πνεύματος τοῦ φεμινιστικοῦ κινήματος, τῆς χειραφετήσεως, τῆς ἀνεξαρ-

τησίας και τῆς φιλοζωίας τῆς γυναικός, ἡ ὁποία ματαίως ἀναζητεῖ νὰ ἀνεύρη τὴν χαμένην αὐτῆς εὐτυχίαν μακρὰν τῆς ἀναπτύξεως τῆς μητρότητος καὶ νὰ καλύψῃ τὰ δντως μεγάλα κενὰ τὰ ὁποῖα καθημερινῶς δημιουργοῦνται καὶ ραγδαίως πολλαπλασιάζονται εἰς τὰ ἐνδότερα αὐτῆς, διὰ διαφόρων περιφερειακῶν ἐκδηλώσεων καὶ προσκαίρων ἀπολαύσεων, αἱ ὁποῖαι μᾶλλον περισσότερα ψυχολογικὰ προβλήματα δημιουργοῦν παρά λύσεις εἰς τὴν ἀπομόνωσιν εἰς τὴν ὁποῖαν περιῆλθεν αὕτη σήμερον¹⁵⁵. Ἡ γυναῖκα μηδαμῶς ἐκκινουσα ἐκ τῶν κελευσμάτων τῆς φωνῆς τῆς συνειδήσεως αὐτῆς καὶ ἐν πολλοῖς διακατεχομένη ὑπὸ τινος ναρκισσισμοῦ ζῆ ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον διὰ τὸν ἑαυτὸν της, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ αἰσθάνηται κατὰ βάθος χαρούμενη καὶ εὐτυχισμένη. Ἡ ὑπ' αὐτῆς πολλαχῶς ἐπιδιωκομένη πνευματικὴ ἄρσις τῆς κοινωνίας αὐτῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ δημιουργεῖ ἄπειρα εἰς αὐτὴν προβλήματα, ἐνῶ πᾶν εἶδος ἀμβλώσεως προκαλεῖ πρῶτον εἰς τὴν γυναῖκα καὶ δεύτερον εἰς τὸν ἄνδρα φοβερὰ καὶ ἀνυπερβλήτα συμπλέγματα ἐνοχῆς. Εἶναι πράγματι παράδοξον ἀλλὰ καὶ ἀληθὲς ὅτι τὰ ἄτομα, τὰ ὁποῖα εἶναι ὑπὲρ τοῦ ἐλευθέρου ἔρωτος, αἰσθάνονται περισσότερο ἀνελεύθερα ἀπ' ὅ,τι αἰσθάνονται τὰ ζῶντα τὸν ἐν τῷ θεσμῷ τοῦ γάμου ἔρωτα. Χάριν τῆς εὐζωίας, τῆς ἀτομικῆς ἀπολαύσεως, τῆς φιλαυτίας, τῆς ἀποφυγῆς δεσμεύσεων καὶ ὑποχρεώσεων ἢ φεμινίστρια γυναῖκα ἐπιθυμοῦσα τὴν δημιουργίαν μιᾶς νέας τάξεως πραγμάτων καὶ ἐμφανῶς ἢ ἀφανῶς ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ἐγκαθίδρυσιν μιᾶς καθαρῶς μητριαρχικῆς κοινωνίας ἐν τῇ ὁποῖα θὰ πρυτανεύῃ τὸ συναίσθημα τοῦ ἀνικανοποιήτου, θυσιάζει εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐγωλατρείας τὸ κατ' ἐξοχὴν διακριτικὸν αὐτῆς γνώρισμα, τ.ἔ. τὴν μητρότητα, ἡ ὁποῖα τὴν καθιστᾷ ἀναντικατάστατον ἐν τῷ κόσμῳ καὶ διὰ τὸν κόσμον¹⁵⁶.

Βεβαίως ἡ νοοτροπία αὕτη τῆς σημερινῆς γυναίκας γενικῶς δὲν εἶναι ἀνεξάρτητος τῆς παρατηρουμένης, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, σήμερον μεγάλης χαλαρώσεως τῶν ἠθῶν. Αὕτη, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἶναι προῖον τῆς μεγάλης

155. 'Ο G. Baum σχολιάζων τὰ αἷτια, τὰ ὁποῖα ὀδηγοῦν τὴν γυναῖκα εἰς τὴν ἀμβλωσιν ὑποσημειοῖ, ὅτι «the demand for abortions becomes a symptom of an ultimate capitalism where people claim total control not only over their property, but over their bodies, a kind of *reductio ad absurdum* of the individualism our economic system has generated» (Gr. BAUM, *Abortion: An Ecumenical Dilemma*, ἐν *Abortion. The Moral Issues*, edit. by Ed. Batchelor, The Pilgrim Press, New York, 1984, σ. 38).

156. Ὁρθῶς ὁ Daniel Callahan παρατηρεῖ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὅτι ἡ γυναῖκα ἡ ὁποῖα τάσσεται καὶ διενεργεῖ τὴν ἀμβλώσιν δὲν εἶναι οὔτε πτωχὴ, οὔτε ἔχει πολλὰ παιδιά ἀλλ' εἶναι «unmarried, very young woman of modest, or relatively affluent means whose main indication for abortion will be her expressed wish not to have a [this] child [now]». (D. CALLAHAN, *Abortion: Thinking and Experiencing*, ἐν *Christianity and Crisis*, τ. XXXII, 1973, σσ. 295-98).

εὐμαρείας καὶ χλιδῆς, ἡ ὁποία ὡς ἄμεσον καὶ συγκεκριμένον ἀποτέλεσμα ἔχει ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸν κλονισμόν τοῦ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 21, παρ. 5 τοῦ Συντάγματος θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας θεωρουμένου ὡς «θεμελίου συντηρήσεως καὶ προαγωγῆς τοῦ "Ἐθνους» καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ ἀρρήκτως συνδεδεμένην κατακόρυφον πτώσιν τῶν γεννήσεων τόσον εἰς τὴν ὑπαιθρον ὅσον καὶ κυρίως εἰς τὰ μεγάλα ἀστικά κέντρα, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν διατάραξιν τῆς ὅλης κοινωνικῆς εὐρυθμίας. Δυστυχῶς σήμερον παρατηρεῖται αὐξήσις τῆς ἐφέσεως τοῦ εἶναι καὶ τοῦ ἀπλῶς ζῆν καὶ ὑπάρχειν, κατὰπτωσις δὲ τῆς ἀνωτέρας καὶ ὑψηλοτέρας ἐφέσεως τοῦ εἶναι καὶ καλῶς καὶ ἐντίμως ζῆν καὶ ὑπάρχειν. Ἔπαυσε πλέον νὰ εἶναι, κατὰ τὸν φιλοσοφικὸν τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων ἀφορισμόν, «μέτρον πάντων ὁ ἄνθρωπος», καὶ κατέστη μέσον ἐπιτεύξεως ἰδιοτελῶν καὶ κοινωνικῶν συμφερόντων. Ἄντι οἱ ἄνθρωποι νὰ ἀσχολῶνται πῶς καὶ τίνι τρόπῳ θὰ ἐπιτύχουν τὸ εὖ ζῆν διὰ τὸν ἑαυτὸν τους, διὰ τὴν οἰκογένειάν τους, ἀντὶ νὰ διαμαρτυρηθοῦν τὰ μέλη τῶν ἀκραίων φεμινιστικῶν σωματείων καὶ νὰ ζητήσουν καλύτερας καὶ εὐνοϊκώτερας συνθήκας διὰ τὰς ἐργαζομένας γυναῖκας, ἰδιαιτέρως δὲ διὰ τὰς σκληρῶς ἐργαζομένας μητέρας, αἱ ὁποῖαι καλοῦνται νὰ κάνουν διπλὴν ἐργασίαν, τ.ἔ. μίαν εἰς τὸ γραφεῖον ἢ τὸ ἐργοστάσιον καὶ τὴν ἄλλην εἰς τὴν οἰκίαν των, ἀντὶ νὰ «ἐ π α ν α σ τ α τ ῆ σ ο υ ν» καὶ νὰ ζητήσουν τὴν κοινωνικὴν, πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἐξύψωσιν τῆς γυναίκας τῆς σημερινῆς πολυταράχου κοινωνίας, ζητοῦν, μέσῳ κινήματων καὶ συνθημάτων, τὰ ὁποῖα λαμβάνονται εἰς τὰ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ἐδρεύοντα μεγάλα καὶ σκοτεινὰ κέντρα ἀποφάσεων, «σεξουαλικὴν ἀπελευθέρωσιν», διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς ὁποίας μονοπωλοῦν τὸ ραδιόφωνον καὶ τὴν τηλεόρασιν διὰ τῶν ἐκπομπῶν τῶν ὁποίων συστηματικῶς ἀποκλείουσι — ἐννοεῖται ὅτι τοῦτο γίνεται τῇ ἀνοχῇ ἐὰν μὴ καὶ τῇ παροτρύνσει τῆς Κυβερνήσεως — τὴν ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τῶν ἐλληνίδων γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι αἰσθάνονται ἀηδιασμένοι ἀπὸ τὰ ἐξτρεμιστικὰ αὐτὰ γυναικικῆα σωματεῖα, τὰ ὁποῖα, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, παρερμηνεύοντα τὰς διακηρυχθείσας ἀπελευθερώσεις καὶ κακῶς ἐφαρμόζοντα τὰς ἀρχὰς τούτων, ἀσχολοῦνται καὶ μάλιστα κατέρχονται εἰς τὸ πεζοδρόμιον διὰ νὰ φωνάξουν διὰ τὴν εἰρήνην καὶ τὰ δικαιώματα τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰδικώτερον τῶν γυναικῶν ἄλλων κρατῶν καὶ ἄλλων ἡπείρων, ἐνῶ δὲν καταδέχονται νὰ ἀσχοληθοῦν οὐδὲ κατέρχονται εἰς διαμαρτυρίας διὰ τὴν κραυγαλέαν καταπάτησιν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ τῆς πνευματικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἐλευθερίας εἰς τὴν Β. Ἠπειρον καὶ εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Ἄττιλα κατεχόμενα ἐδάφη τῆς ἐλληνικῆς Κύπρου. Ἐπὶ πλέον τὰ ἀκραῖα ταῦτα φεμινιστικὰ κινήματα ἐνῶ τάσσονται ἐναντίον τῶν πολέμων καὶ κηρύσσονται ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς, ἐν τούτοις συστηματικῶς ὑποστηρίζουν τὸν θάνατον τῆς ἐμβρυακῆς ζωῆς λησιμονοῦντα προφανῶς ὅτι ἡ ἠθικὴ ἀρχὴ καὶ ἡ εὐθύνη ἡμῶν ἐναντι τῆς ζωῆς γενικῶς παραμένουν πάντοτε ἀναλλοίωτα καὶ ὅτι «οἱ μαζικὲς ἀμβλώσεις ἀποτελοῦν τὴν πιὸ πρόσφατην καὶ ἴσως τὴν μεγαλύτερην ἐκδήλωσιν τῶν ἐναντίων

πρὸς τὴ ζωὴ δυνάμεων. Κάνουν τὴν ἀμβλωση νὰ μοιάζει σὰν κάτι τὸ εὐκόλο, τὸ ἀνώδυνο καὶ γενικὰ τὸ ὠφέλιμο γιὰ ὅλους, ἀλλ' ἴσως νὰ εἶναι τὸ μεγαλύ-τερο λάθος, ποῦ ἔχει κάνει ἡ ἀνθρωπότητα»¹⁵⁷.

Ἡ Ἐκκλησία, ἔχουσα ὡς κυρίαν αὐτῆς ἀποστολὴν τὴν διακήρυξιν, διαφύλαξιν καὶ μετάδοσιν τῆς διδασκαλίας τῆς θείας Ἀποκαλύψεως, ἐνδιαφερομένη περισσότερον ὄχι διὰ τὸ τί συμβαίνει ἐν τῷ κόσμῳ ἀλλὰ διὰ τὸ τί δέον γενέσθαι, ἐρμηνεύουσα ὀρθῶς τὸ περὶ ἀνθρώπου ὡς καθαροῦ ἡθικοῦ ὄντος αἰώνιον καὶ κοσμοσωτήριον μήνυμα τῆς τε Ἀγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως καὶ ἐμμένουσα ἀμετάκλητος καὶ ἀμετακίνητος εἰς τὰς προσταγὰς τοῦ θεοῦ Νόμου, ὁ ὁποῖος δίδει προτεραιότητα εἰς τὴν προστασίαν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς τοῦ ἐμβρύου, οὐχὶ ἀπλῶς καὶ μόνον καλεῖται ἀλλ' ὑποχρεοῦται νὰ παρέμβῃ ἀποτελεσματικῶς καὶ νὰ βοηθήσῃ τὴν ἑλληνικὴν οἰκογένειαν, τὴν ἑλληνίδα γενικῶς, τὴν κοινωνίαν καὶ ὀλόκληρον τὸ δημογραφικῶς ἐκ θεμελίων κλονιζόμενον εὐσεβὲς ἡμῶν Ἔθνος καὶ Γένος, ὅπως δὲ ἰδιαιτέρως νὰ ἐπιστήσῃ τὸν προσοχὴν εἰς τὰς ἑλληνίδας ὅτι ἡ πολλαχῶς διατυμπανιζομένη γυναικεία ἀπελευθέρωση, ἡ σεξουαλικὴ ἀπελευθέρωση καὶ γενικώτερον ἅπαντα τὰ ὑποπροϊόντα τῶν ἀπελευθερώσεων τῆς λίαν προοδευτικῆς ἐποχῆς μας ὠδήγησαν εἰς μίαν ἄνευ προηγουμένου ὑποτίμησιν τοῦ ρόλου καὶ τῆς ἀξίας τῆς γυναίκας καὶ ἐδημιούργησαν, ὡς τονίζουν ἄλλοτε κορυφαῖα στελέχη τοῦ γυναικείου κινήματος, ἰατροὶ καὶ κοινωνιολόγοι, μὲ τὴν ἄνευ προηγουμένου κρίσιν εἰς τὰς σχέσεις τῶν δύο φύλων. Διὰ τὴν κρίσιν βεβαίως ταύτην ὑπεύθυνοι δὲν εἶναι μόνον αἱ γυναῖκες ἀλλὰ καὶ ὁ ἄκρατος αὐταρχισμὸς, ἐν τινι τρόπῳ, τῶν ἀνδρῶν. Ἡ Ἐκκλησία, ὡς κατ' ἐξοχὴν ἡθικὴ καὶ πνευματικὴ δύναμις, ὡς κύριος καὶ ἀμετάκλητος ἄρωγὸς τοῦ Ἔθνους καὶ ὡς κύριος στυλοβάτης τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας, ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι «ὁ θεμελιώδης θεσμὸς τῆς ταξικῆς κοινωνίας»¹⁵⁸ ἀλλὰ ὁ κατ' ἐξοχὴν τόπος καὶ χῶρος τῆς ἀναπτύξεως τῆς προσωπικότητος καὶ τῆς ἀποκαλύψεως τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εὐτυχίας, ἔτι δὲ καὶ ὡς ὁ ἀδιάψευστος ὑπερασπιστὴς τῶν δικαιωμάτων τῆς ἐν ἐμβρῶν ὑπαρχούσης ψυχосоματικῆς ὑπάρξεως καλεῖται νὰ ὀρθώσῃ τὸ ἀνάστημα αὐτῆς, νὰ ὑψώσῃ τὴν φωνὴν της καὶ διὰ παντὸς θεμιτοῦ τρόπου καὶ μέσου νὰ ἀντιταχθῇ σθεναρῶς εἰς τὸ περὶ τῶν ἀμβλώσεων ἐπαίσχυντον Νομοσχέδιον διακηρύττουσα πρὸς πάσας γενικῶς τὰς κατευθύνσεις καὶ πρὸς ἅπαν τὸ εὐσεβὲς αὐτῆς πλῆρωμα:

157. Ph. G. NEY, «Παλεύουμε μὲ τὸν θάνατο», ἐν Ἐκκλησιαστικῇ Ἀλήθειᾳ, 16.6.1986, σ. 6.

158. Αὕτη εἶναι ἡ διακήρυξις τοῦ ΙΑ' Συνεδρίου τῆς Τετάρτης Διεθνoῦς Κομμουνιστικῆς (1979). Ἰδὲ Ἡ Σοσιαλιστικὴ Ἐπανάσταση καὶ ὁ ἀγῶνας γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν γυναικῶν, ἐν Γυναικεῖες μελέτες, ἔκδοσις Θεωρία, 1982.

Ἔστιν οὖν τὸ «περὶ τῆς τεχνικῆς διακοπῆς τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ τῆς προστασίας τῆς ὑγείας τῆς γυναίκας» Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀποποινικοποίησιν τῶν ἀμβλώσεων.

Ἔστιν οὖν τὸ «περὶ τῆς τεχνικῆς διακοπῆς τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ τῆς προστασίας τῆς ὑγείας τῆς γυναίκας» Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀποποινικοποίησιν τῶν ἀμβλώσεων.

Ἔστιν οὖν τὸ «περὶ τῆς τεχνικῆς διακοπῆς τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ τῆς προστασίας τῆς ὑγείας τῆς γυναίκας» Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀποποινικοποίησιν τῶν ἀμβλώσεων.

Ἔστιν οὖν τὸ «περὶ τῆς τεχνικῆς διακοπῆς τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ τῆς προστασίας τῆς ὑγείας τῆς γυναίκας» Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀποποινικοποίησιν τῶν ἀμβλώσεων.

Ἔστιν οὖν τὸ «περὶ τῆς τεχνικῆς διακοπῆς τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ τῆς προστασίας τῆς ὑγείας τῆς γυναίκας» Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀποποινικοποίησιν τῶν ἀμβλώσεων.

Ἔστιν οὖν τὸ «περὶ τῆς τεχνικῆς διακοπῆς τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ τῆς προστασίας τῆς ὑγείας τῆς γυναίκας» Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀποποινικοποίησιν τῶν ἀμβλώσεων.

159. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον μεταξὺ τῶν ἄλλων προβλέπει, ὅτι ἡ ἀμβλωσις εἶναι νόμιμος:

1. Ὄταν ἡ ἐγκυμοσύνη δὲν ὑπερβαίνει τὴν 12ην ἐβδομάδα συμπληρωμένη.
2. Ὄταν ὑπάρχουν ἐνδείξεις σοβαρῆς ἀνωμαλίας τοῦ ἐμβρίου καὶ ἡ διάρκεια τῆς ἐγκυμοσύνης δὲν ὑπερβαίνει τὴν 24ην ἐβδομάδα.
3. Ὄταν ὑπάρχῃ κίνδυνος γιὰ τὴ ζωὴ ἢ τὴν ὑγεία (σωματικὴ καὶ ψυχικὴ) τῆς ἐγκύου καὶ
4. Ὄταν ἡ ἐγκυμοσύνη εἶναι ἀποτέλεσμα βιασμοῦ, αἰμομιξίας ἢ κατάχρησις γυναίκας ἀνίκανης νὰ ἀντισταθῇ. Ὄταν ἡ ἐγκυος εἶναι ἀνήλικος ἀπαιτεῖται ἡ συγκατάθεσις ἐνὸς ἐκ τῶν προσώπων τῶν ἀσκούντων τὴν γονικὴν μέριμναν.

Ἐπιπλέον τὸ Νομοσχέδιον προβλέπει, ὅτι ἡ ὑπὸ ὠρισμένους ὄρους τελουμένη ἀμβλωσις γίνεται νόμιμος ὑπὸ μαιευτῆρος-γυναικολόγου εἰς ὀργανωμένην νοσοκομειακὴν μονάδα καὶ με ἀσφαλιστικὴν κάλυψιν. Περὶ τῶν ἄρθρων τοῦ Νομοσχεδίου τούτου θὰ γίνῃ ἐκτενέστερος λόγος κατωτέρω.

160. Ἡ ἀνθρώπινος ζωὴ, τὴν ὁποίαν ὡμῶς περιφρονεῖ τὸ δημιουργοῦν μέγαν ἠθικὸν σεισμόν με ἀπροβλέπτους συνεπείας εἰς τὰς συνειδήσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ νομοθετικὸν τοῦτο ἀπάνθρωπον, ἀντιδημοκρατικόν, ἀντιχριστιανικόν καὶ ἀντικοινωνικόν νομοθετικὸν τοῦτο κατασκευάσμα τῆς Πολιτείας, ρητῶς προστατεύεται ὑπὸ τῶν ἄρθρων 2 παρ. 1, 2 καὶ 5, παρ. 2 τοῦ Συντάγματος τῶν Ἑλλήνων. Συμφώνως πρὸς τὰ συνταγματικὰ δικαστήρια

“Οχι εἰς τὴν παραβίασιν τῆς δεοντολογίας τοῦ πατρὸς τῆς Ἱατρικῆς Ἱπποκράτους, διακηρύξαντος: «ὀρκίζομαι ὅτι δὲν θὰ μεταχειρισθῶ οὐδὲν μέσον διὰ νὰ καταστρέψω τὸ συλληφθὲν ὃν ἢ τὸ ἔμβρυον» (οὐδὲ γυναικὶ πεσπὸν φθόριον δώσω), ἀλλὰ ἀγνώως καὶ ὀσίως διατηρήσω τὸν βίον καὶ τὴν τέχνην».

“Οχι εἰς τὴν ἀγνοίαν τῆς διακηρύξεως τοῦ ἄραβος ἱατροῦ καὶ τοῦ ἀσσυριακοῦ κώδικος¹⁶¹.

“Οχι εἰς τὴν παραβίασιν καὶ ἀθέτησιν τῆς διακηρύξεως τῆς Γενεύης¹⁶².

“Οχι εἰς τὴν κατάργησιν τῆς διακηρύξεως τῶν βασικῶν ἀρχῶν τοῦ Ο.Η.Ε. (1959) τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν προγεννητικὴν καὶ τὴν μεταγεννητικὴν μέριμναν καὶ φροντίδα τοῦ παιδιοῦ¹⁶³.

“Οχι εἰς τὴν προσβολὴν τῶν χρηστῶν ἡθῶν καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ὡς καὶ εἰς τὸν πρωτοφανῆ καὶ κατάφωρον σκανδαλισμὸν τῆς συνειδήσεως τῆς πλειοψηφίας αὐτοῦ, καὶ δὴ καὶ τῶν ἐλληνίδων μητέρων, αἱ ὁποῖαι οὐδόλως εἶναι διατεθειμέναι νὰ ἀποδεχθοῦν τὴν πολλαπλῶς καὶ πολλαχῶς διατυμπανιζομένην καὶ ὑπὸ τοῦ Νομοσχεδίου ἐπιδιωκομένην «τομὴν εἰς τὰ ἦθρη» τοῦ λαοῦ μας¹⁶⁴.

καὶ τὴν γνώμην τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τῶν θεωρητικῶν τοῦ Ποινικοῦ Δικαίου αἱ ὡς ἄνω διατάξεις ἀναφέρονται εἰς τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν προστασίαν ὄχι μόνον τῆς ὠλοκληρωμένης ἀλλὰ καὶ αὐτῆς ταύτης τῆς κυφορουμένης ἀνθρωπίνης ζωῆς. Εἰδικώτερον διὰ τῆς διακοπῆς τῆς ἐν ἔμβρῳ ὑπαρχούσης ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως παραβιάζεται καὶ αὐτὴ αὕτη ἢ θεμελιώδης διάταξις τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ Συντάγματος τῆς χώρας ἡμῶν, τὸ ὅποιον ὡς πρωτίστην καὶ ὑπεράτατην ὑποχρέωσιν τῆς Πολιτείας θεωρεῖ τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν προστασίαν τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου.

161. Κατὰ τὸν ἐν λόγῳ κώδικα ὁ ὅποιος χρονολογεῖται τὸ ἔτος 1500 π.Χ., «any woman who causes to fall what her womb holds — shall be tried, convicted and impaled upon a stake and shall not be buried».

162. Ἴδου τί λέγει ἡ διακήρυξις τῆς Συνθήκης τῆς Γενεύης, τὴν ὅποιαν ὑπέγραψε καὶ ἡ Ἑλλάς: «... αἱ σύγχρονοι ἀρχαὶ διὰ τὴν ἀσκησιν τῆς Ἱατρικῆς συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Ἱπποκράτους... Ὁ ἱατρὸς ὀφείλει νὰ τηρῇ τὸν μέγιστον σεβασμὸν διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν ἀ π ὀ τ ἦ ν ἀ ρ χ ῆ ν α ὐ τ ῆ ς καὶ νὰ μὴ χρησιμοποιεῖ, ἔστω καὶ ἐὰν ἀπειλήται ἡ ζωὴ του, τὰς γνώσεις αὐτοῦ ἐναντίον τῶν κανόνων τῆς ἀνθρωπότητος».

163. Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ διεθνοῦς τούτου ὀργανισμοῦ μεταξὺ τῶν ἄλλων διεκήρυξεν, ὅτι «...τὸ παιδί, λόγῳ ἐλλείψεως φυσικῆς καὶ διανοητικῆς ὠριμάνσεως, ἔχει ἀνάγκην εἰδικῆς προστασίας καὶ φροντίδος... τόσον πρὸ, ὅσον καὶ μετὰ τὴν γέννησίν του» (Διακήρυξις Δικαιωμάτων τοῦ Παιδιοῦ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ ΟΗΕ, 1959). Ὁ αὐτὸς διεθνὴς ὀργανισμὸς οὐ μόνον ἀπαγορεύει πᾶν εἶδος προπαγάνδας ὑπὲρ τῶν ἐκτρώσεων διὰ τῆς προβολῆς τοῦ λεγομένου Ο ἰ κ ο γ ε ν ε ι α κ ο ῦ Π ρ ο γ ρ α μ μ α τ ι σ μ ο ῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ Π ρ ο γ ρ ᾶ μ μ α τ ο ς Π α γ κ ο σ μ ῖ ο υ Δ ρ ᾶ σ ε ω ς (1984) συνιστᾷ εἰς τὰς Κυβερνήσεις «νὰ λάβουν ἀμέσως κατάλληλα μέτρα διὰ νὰ βοηθήσουν τὰς γυναῖκας νὰ ἀποφεύγουν τὰς ἐκτρώσεις».

164. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἡ Πολιτεία καλεῖται νὰ δώσῃ ἰδιαιτέραν σημασίαν δοθέντος ὅτι ἡ προσβολὴ τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος συνδέεται στενῶς μὲ τὴν ἀύξησιν τῆς

"Οχι εις τήν χθαμαλήν μεταχείρησιν τῆς γυναίκας, ή όποία καταλήγει νά εἶναι άπλοῦν ὄργανον σεξουαλικῆς ἱκανοποιήσεως τοῦ άνδρός.

"Οχι εις τήν επιβράβευσιν τῆς προγεννητικῆς εὐθανασίας, ή όποία μοιραίως ὀδηγεῖ εις τήν μεταγεννητικὴν εὐθανασίαν¹⁶⁵.

"Οχι εις τὸν σύγχρονον καιάδα, ό όποίος συστηματικῶς καλλιεργεῖται διὰ τῆς θεωρίας, καθ' ἣν δὲν πρέπει νά ἐπιζήσῃ πᾶν ἔμβρυον, τὸ όποῖον

ἐγκληματικότητος. Περὶ τῶν σχέσεων τούτων ἰδὲ πλεονα ἐν I. ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ, *Θρησκευτικὸν συναίσθημα καὶ ἐγκληματικότης*, ἐν *Ζητήματα*, Α', 'Αθήναι, 1971, σσ. 5 ἐξ.

165. 'Η 'Εκκλησία ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύναται νά ἀποδεχθῆ τὴν οὕτως ἀποκαλουμένην εὐγονικὴν ἔκτρωσιν, τ.ἔ. τὴν μέθοδον τῆς ἐφαρμογῆς τῆς προγεννητικῆς εὐθανασίας, ή όποία μοιραίως ὀδηγεῖ εις τὴν μεταγεννητικὴν τοιαύτην, δηλαδὴ εις τὸν φόνον όποιασδήποτε μὴ φυσιολογικῆς καὶ μὴ πεπρωκισμένης ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, μία φασιστικὴ μέθοδος, ή όποία ἐφαρμόζεται καὶ σήμερον ἀκόμη, συμφώνως πρὸς τὴν καταγγελίαν τοῦ ἴαν γνωστοῦ ἱατροῦ Κοορ, εις ἐλαττωματικὰ βρέφη καὶ ἠλικιωμένους ἀρρώστους. Μία τοιαύτη ἀποδοχὴ μοιραίως θά ὀδήγει ἡμᾶς εις τὴν ἠθικῶς καταδικαστέαν πρᾶξιν τῆς ἀρχαίας Σπάρτης, ή όποία διὰ νόμου ἐπέτρεπε τὴν εὐγονικὴν ἔκτρωσιν καὶ τὰ ἐλαττωματικὰ παιδιὰ τὰ ἔρριπτεν εις τὸν Καιάδα.

Προϋπόθεσις τῆς γεννήσεως δὲν εἶναι ή φυσικὴ καὶ πνευματικὴ τελειότης τοῦ παιδιοῦ, ὅπως ἀκριβῶς ἐπίστευον οἱ Ναζὶ, οἱ όποιοί, ἔχοντες ὡς μοναδικὸν σκοπὸν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀρείας φυλῆς ἐφόρευον ἅπαντα γενικῶς τὰ ἐλαττωματικὰ παιδιὰ. 'Η υλοθέτησις τῆς ἀρχῆς ὀρισμένων φεμινιστικῶν σωματείων «ζωὴ μόνον διὰ τὰ ὑγιῆ ἔμβρυα, θάνατος δὲ εις τὰ παθολογικὰ λόγω σοβαρᾶς ἀνωμαλίας», τὴν όποίαν ἐάν μὴ ἀμέσως τοῦλάχιστον ἐμέσως φαίνεται νά ἀποδέχεται καὶ ὁ 'Υπουργὸς Δικαιοσύνης κ. 'Αλ. Μαγκάκης διακηρύξας «καὶ βέβαια τὸ ἔμβρυον ἔχει ζωὴν ἀπὸ τὴν σύλληψίν του, ἀλλὰ δὲν ἔχει ποιότητα ζωῆς», θά ὀδήγει τὸν τόπον καὶ τὴν κοινωνίαν μας εις μεγάλα ἠθικὰ, θρησκευτικὰ, πνευματικὰ, ἀνθρωπιστικὰ καὶ κοινωνικὰ ἀτοπήματα καὶ θά ἦνοιγε τὰς θύρας τῆς εὐθανασίας καὶ τῆς βρεφοκτονίας διάπλατα, προσέτι δὲ θά διηκλόυνε τὴν ἐφαρμοσθεῖσαν ἐν τῷ παρελθόντι καὶ σήμερον ἀπλῶς ἐπανεμφανισθεῖσαν καὶ συστηματικῶς ὑπὸ τινων κυκλωμάτων κατευθυνομένην ἐκλεκτικὴν ἔκτρωσιν, ή όποία, ὡς γνωστόν, σκοπὸν ἔχει τὴν γέννησιν ὑπερανθρώπων παιδιῶν μὲ τὴν παράλληλον θανάτωσιν, καὶ δὴ καὶ δι' ἐξόδων τῆς Πολιτείας, τῶν ἀτόμων μειωμένης ἀντιλήψεως ἢ ἐχόντων κάποιαν ἀναπηρίαν. Περιττὸν νά τονίσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι πᾶσα παρέμβασις τοῦ ἀνθρώπου εις τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν εἶναι πρᾶξις καθαρῶς ἐγωϊστικῆ, ἀλαζονικῆ καὶ ἐωσφορικῆ, κατ' οὐσίαν δὲ ἀποτελεῖ ὡμὴν παρέμβασιν εις αὐτὸ τοῦτο τὸ δημιουργικὸν ἔργον τοῦ Θεοῦ καὶ ἔχει ὡς σκοπὸν νά καταστήσῃ καλύτεραν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἀπ' ὅ,τι τὴν ἐδημιούργησε (δημιουργεῖ) ὁ Θεός, λησμονῶν βεβαίως ὅτι τοῦτο ἀνήκει εις τὴν ἀποκλειστικὴν καὶ μόνον κυριότητα καὶ προστασίαν τοῦ Θεοῦ-Δημιουργοῦ. 'Επιπροσθέτως πρέπει ὅλος ἰδιαιτέρως νά τονισθῆ ἐνταῦθα ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς θανατώσεως τῶν ἐλαττωματικῶν ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων συνδέεται ἀμέσως μετ' αὐτῆς τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας, ή όποία, εις τὴν παροῦσαν περίπτωσιν, παραβιάζεται κατὰ τὸν πλέον ἀνήθικον καὶ βίαιον τρόπον. 'Ως δὲ παρατηρεῖ ὁ καθηγητῆς W. Pannenberg, «Lebensqualität als Inbegriff von menschlicher Freiheit und Würde ist immer auch die Lebensqualität der anderen, und das heist für den Christen, der Schwächeren» (W. PANNENBERG, *Das christologische Fundament christlicher Anthropologie*, ἐν *Concilium*, 1973, Heft 6/7). Περὶ τοῦ ἰδίου

δὲν ἔχει ποιότητα ζωῆς, ἀρχὴ ἡ ὁποία δύναται, ἐν ἀνάγκῃ, νὰ ἐπεκταθῆ κάλλιστα καὶ εἰς τὰ προβληματικά παιδιὰ τῶν εἰδικῶν Ἰδρυμάτων καὶ εἰς τοὺς ἐξ ἀνοίας πάσχοντας γέροντας.

Ἔστιν οὖν ἡ ἐξασθένισις τοῦ βιολογικοῦ δυναμισμοῦ τῆς χώρας καὶ τὴν μετατροπὴν αὐτῆς εἰς χώραν γερόντων μὲ τὰς γνωστὰς πνευματικὰς, κοινωνικὰς, ἐκπολιτιστικὰς, οικονομικὰς καὶ ἔθνικὰς ὀδυνῆρας διὰ τὸ Ἔθνος μας συνεπειὰς.

Ἔστιν οὖν ἡ συλλογικὴ ἔθνικὴ αὐτοκτονία-γενοκτονία, ἡ ὁποία, σὺν ταῖς ἄλλοις, συνεπάγεται τὴν χαμηλοτέραν δημογραφικὴν πυκνότητα διὰ τὴν χώραν μας.

Ἔστιν οὖν ἡ ἀνησυχητικῶς αὐξανόμενον πληθυσμιακὸν γηρασμὸν τῆς χώρας μας¹⁶⁶.

θέματος ἰδὲ H. RINGELING, Theologische Kriterien der Lebensqualität dargestellt am Konfliktmodell der genetischen Indikation des Schwangerschaftsabbruchs, ἐν Evangelische Theologie, 34 (1974), σσ. 571-586.

166. Τὸ φαινόμενον τοῦτο τοῦ πληθυσμιακοῦ γηρασμοῦ τῆς χώρας, τὸ ὁποῖον δυστυχῶς συνοδεύεται καὶ ὑπὸ τῆς πνευματικῆς γηράνσεως καὶ τῆς ψυχικῆς κενότητος τοῦ λαοῦ μας, καθίσταται ὁλονὲν καὶ μεγαλύτερον, τελευταίως δὲ ἀρχίζει νὰ λαμβάνῃ τεραστίας ἀνησυχητικὰς διαστάσεις. Οὕτως, ἐπὶ παραδείγματι, συμφώνως πρὸς τὰ ἐπίσημα δημογραφικὰ στοιχεῖα κατὰ τὰ ἔτη 1961-81 οἱ νέοι τῶν 14 ἐτῶν καὶ κάτω ἀπὸ 27% ποὺ ἦσαν ἄλλοτε ἐμειώθησαν εἰς τὸ 23%, κατὰ δὲ τοὺς πλέον αἰσιοδόξους ὑπολογισμοὺς ἐὰν ὁ ρυθμὸς οὗτος θὰ συνεχισθῆ ὁ ἀριθμὸς τῶν νέων θὰ φθάσῃ εἰς τὸ 22% εἰς τὸ 2.000. Ἀντιθέτως καὶ κατὰ τὸ ἴδιον πάντοτε χρονικὸν διάστημα τὸ ποσοστὸν τῶν ἡλικιωμένων ηὐξήθη ἀπὸ 8% τὸ 1961 εἰς 13% τὸ 1978, μὲ τὴν προοπτικὴν νὰ φθάσῃ τὸ 15% τὸ 2.000.

Ἐξ ἐπόψεως γεννήσεων κατὰ τὸ αὐτὸ πάντοτε χρονικὸν διάστημα παρατηρεῖται, ὅτι ἐνῶ ἄλλοτε εἰς 1000 κατοίκους ἀντιστοιχοῦσαν 17,9 γεννήσεις, σήμερον μόλις καὶ μετὰ βίας ἀντιστοιχοῦν 15,6 γεννήσεις. Εἰδικώτερον πρὸ τοῦ πολέμου ὁ ἀριθμὸς τῶν γεννήσεων ἀνήρχετο εἰς 200.000 τὸ ἔτος, μετὰ τὸν πόλεμον ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἤρχισεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ ἐλαττωῖται κατ' ἀρχὰς μὲν ἀργῶς, εἶτα δὲ ἀποτόμως. Τοιοῦτοτρόπως τὸ 1959 ἔχομεν 160.000 γεννήσεις, τὸ 1980 ὁ ἀριθμὸς τούτων κατῆλθεν εἰς 148.000 περίπου, τὸ 1983 εἰς 133.000, τὸ 1984 εἰς 125.000, τὸ δὲ 1985 ὑπολογίζεται ὅτι κατῆλθεν εἰς τὰς 115.000. Ἐὰν συνεχισθῆ ὁ ἀριθμὸς οὗτος —καὶ θὰ συνεχισθῆ ἐὰν δὲν ληφθοῦν τὰ κατάλληλα πρὸς τοῦτο ριζικὰ καὶ ἀντίρροπα μέτρα— ὑπολογίζεται, ὅτι τὸ 2.000 ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας θὰ εἶναι 10.000.000 καὶ θὰ ἀντιστοιχῆ ἓνας ἡλικιωμένος ἄνω τῶν 60 ἐτῶν εἰς κάθε 5 κατοίκους. Ἐπομένως ἀπὸ 100 ἔτη καὶ βάσει τοῦ σημερινοῦ ἀριθμοῦ ἀναπαραγωγῆς καὶ θνησιμότητος θὰ εἴμεθα μόνον 5.000.000 καὶ οὐχὶ 17.000.000, ὡς ἀφήνουν νὰ ἐννοηθῆ αἱ πλέον αἰσιοδόξοι δημογραφικὰ στατιστικὰ. Εἶναι ἀπορίας ἄξιον πόθεν ἡ κ. Ἀλίκη Μαραγκοπούλου, Καθηγήτρια καὶ Πρόεδρος τοῦ Ἀσυνδέσμου γιὰ τὰ Δικαιώματα τῆς Γυναίκας ἠρώσθη τὰ στοιχεῖα, καθ' ἃ, συμφώνως πρὸς τὰς στατιστικὰς τῆς τελευταίας δεκαετίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, παρατηρεῖται ὅχι μείωσις ἀλλ' αὐξήσις πληθυσμοῦ!!! Νομίζομεν ταπεινῶς, ὅτι διαπράττομεν μέγα ἔθνικὸν καὶ κοινωνικὸν ἐγκλήμα, ὅταν χάριν τῆς ἐξυπηρετήσεως τοῦ κόμματος καὶ τῶν ἀρχαίων γυναικείων σωματείων, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὴν

"Οχι εἰς τὴν διὰ λόγους καθαρῶς οἰκονομικούς, κοινωνικούς και πολιτιστικῆς-κομματικῆς σκοπιμότητος και δημαγωγίας κατακρεούργησιν τῶν νέων ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ ὀμιλήσουν και νὰ ἀντιδράσουν εἰς τὴν βιαίαν διακοπὴν τοῦ νήματος τῆς ζωῆς των, ἡ ὁποία θὰ γίνηται μὲ τὰ δι' ἄλλους σκοποὺς προοριζόμενα ἔσοδα τῶν διαφόρων ἀσφαλιστικῶν ταμείων.

"Οχι εἰς τὴν δημιουργίαν ἀγεφυρώτου ῥήγματος εἰς τὰς σχέσεις μετα-

δημιουργίαν ἐντυπώσεων ἐπικαλούμεθα και παραθέτομεν φανταστικά στοιχεία, τὰ ὁποῖα ἐπικαλούμεθα ὄχι διότι τὰ πιστεύομεν, ἀλλ' ἀπλῶς και μόνον διὰ νὰ ἐπισημοποιήσωμεν τὴν ὀργανωμένην πλέον γενοκτονίαν τῶν Ἑλλήνων, ἥτις ραγδαίως ἐπιταχύνεται διὰ τῆς νομιμοποιήσεως τῶν ἀμβλώσεων ὑπὲρ τῶν ὁποίων μάχεται ἡ κ. Α. Μαραγκοπούλου. Περιττόν νὰ τονισθῇ ἐνταῦθα, ὅτι δὲν ἔχομεν ἀνάγκην δημαγωγίας εἰς τὸ ἐθνικὸν και κοινωνικὸν τοῦτο θέμα, ἀλλὰ συνέσεως, ἀληθοῦς ὁμολογίας και ρεαλισμοῦ. Ἡ ὁμολογία τῆς ἀδυναμίας εἶναι ρώμη, προτέρημα. Τὸ σῆμα τοῦ συναγερμοῦ ἤδη ἐσήμανε και ἔκκστος καλεῖται νὰ ἀναλάβῃ τὰς εὐθύνas του βάσει τῆς σημερινῆς δραματικῆς, ἐθνικῆς δημογραφικῆς πραγματικότητος. Ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς κ. Α. Μαραγκοπούλου ὡς και τῶν ὁμοϊδεατῶν αὐτῆς οὐδὲν συμβιβάζεται μὲ τὰ καλῶς ἠλεγμένα στατιστικὰ δημογραφικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα δίδει τόσον ἡ διεθνὴς ὅσον και ἡ ἑλληνικὴ δημογραφικὴ βιβλιογραφία, ἡ ὁποία εἶναι και πλουσιωτάτη και εὐρυτάτη και ἡ ὁποία, σὺν τοῖς ἄλλοις, ὑπογραμμίζει τὸ φανταστικὸν ἀλλ' ἐν τούτοις πραγματικὸν γεγονός, ὅτι ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἡ περισσότερο ἀραιοκατοικημένη χώρα τῆς Εὐρώπης. Πράγματι. Ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ὡς τῆς πλέον ἀραιοκατοικημένης θεωρουμένης Γαλλίας κατὰ τετρ. χιλιομ. εἶναι 93 κάτοικοι, και τῆς πλέον πυκνοκατοικημένης χώρας τῆς Εὐρώπης, τ.ἔ. τῆς Ὀλλανδίας, εἶναι 350 κάτοικοι ἀνὰ τετρ. χιλιομ., τότε θὰ ἔπρεπε, συμφώνως πρὸς τὴν ἔκτασιν τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ χώρα μας, νὰ εἴμεθα 52.000.000. Καὶ δὲν εἴμεθα τόσα ἑκατομμύρια λόγῳ τῶν συνεχῶν πολέμων, τῆς μὴ ἐγκαίρου βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας, τῆς ἐγκαταλείψεως τῆς γῆς καὶ ἀποτέλεσμα τὴν ἀστυφίαν, ἔτι δὲ και λόγῳ τῆς μεταναστεύσεως και πολλῶν και διαφόρων ἄλλων ἀρνητικῶν παραγόντων, ὅπως δὲ ἰδιαιτέρως λόγῳ ἐλλείψεως βραχυπροθέσμου και μακροπροθέσμου ρεαλιστικῆς ἐθνικῆς και κοινωνικῆς πολιτικῆς διὰ τὴν ὁποίαν εὐθύνονται αἱ κατὰ καιροὺς κυβερνήσεις τῆς χώρας μας, ἡ ὁποία κινδυνεύει, ὕστερα ἀπὸ πολλὰ ἔτη, νὰ κατοικεῖται ὑπὸ ἄλλων λαῶν και οὐχὶ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἐφ' ὅσον διαρκῶς φθίνουмен δημογραφικῶς μὲ ἀπροβλέπτους κοινωνικοοικονομικὰς, πολιτικὰς και ἐθνικὰς ὀδονηρὰς συνεπειὰς. Τὸ συνεχῶς ἐπαυξανόμενον σῆμερον φαινόμενον τῆς ὑπογεννητικότητος τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ὀφείλεται τόσον εἰς τὴν ἔλλειψιν ἀναγκαίων οἰκονομικῶν κινήτρων πρὸς σχηματισμὸν πολυμελῶν οἰκογενειῶν, εἰς τὴν αἰσθητὴν ἔλλειψιν ἐξευρέσεως κατοικίας, ὅσον και εἰς τὴν συνειδητὴν ἀποφυγὴν τῆς τεκνογονίας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει περὶ τοῦ δέυ-τάτου τούτου δημογραφικοῦ προβλήματος, τὸ ὁποῖον ἐναγωνίως ἀντιμετωπίζει ἡ χώρα και ὀλόκληρον τὸ ἔθνος και γένος ἡμῶν ἐγράφησαν πλεῖστα μονογραφαίαι και εἰδικαὶ μελέται ὑπὸ εἰδημόνων ἐπισημόνων. Ἐν εἶδει παραδείγματος ἀρκούμεθα ἐνταῦθα νὰ παραπέμψωμεν τὸν ἀναγνώστην ἡμῶν εἰς τὴν ὅπως ἐνημερωτικὴν και πλέον ἀντιπροσωπευτικὴν μελέτην τοῦ Ν. ΠΟΛΥΖΟΥ, Δ η μ ο γ ρ α φ ι κ ῆ Π ρ ὀ κ λ η σ η . Ὑ π ο γ ε ν ν η τ ι κ ὄ τ η τ α , Γ ῆ ρ α ν σ η τ ῆς Ἑ λ λ ἄ δ ο ς , Ἀθῆναι, 1981, ὡς και εἰς τὰ Πρακτικὰ τοῦ Συνεδρίου τῆς Ἑλληνικῆς Δημογραφικῆς Ἐταιρείας «Ἑ λ λ η ν ι κ ῆ Δ η μ ο γ ρ α φ ι κ ῆ Κ ρ ῖ σ η ».

ξὺ τῶν συζύγων, δεδομένου ὅτι τὸ Νομοσχέδιον (ἄρθρον 3,1) ἐσκεμμένως προβλέπει κάθειρξιν «εἰς ὅποιον διακόπτει τὴν ἐγκυμοσύνην χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τῆς ἐγκύου», χωρὶς καὶ νὰ ζητῆται ἡ σύμφωνος γνώμη καὶ τοῦ πατρός, ὁ ὁποῖος, συμφώνως πρὸς τὸ νέον οἰκογενειακὸν Δίκαιον (Ν. 1329/1983) εἶναι συνυπεύθυνος διὰ τὸ παιδί, ἐνῶ, βάσει τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, οὐδεμίαν εὐθύνην ἔχει διὰ τὸ κυοφορούμενον ἀνθρώπινον ἔν.

Ὅχι εἰς τὸν φαρισαϊσμόν καὶ τὴν ἄνευ προηγουμένου ὑποκρισίαν τῶν μελῶν τῶν ἀκραίων φεμινιστικῶν καὶ τῶν παραλλήλων πρὸς αὐτὰ εἰρημιστικῶν κινήματων, τὰ ὁποῖα, ἀναλόγως τῆς τριτοκοσμικῆς αὐτῶν προελεύσεως, τοποθετήσεως καὶ ἰδεολογίας, ἔχουν καὶ ἀκολουθοῦν δύο μέτρα καὶ σταθμὰ εἰς τὰς διαμαρτυρίας των, διὸ καὶ τὰ μέλη τούτων δὲν διαμαρτύρονται τόσον ἔντονα καὶ σταθερὰ διὰ τὴν θανάτωσιν τόσων καὶ τόσων ἀθῶων ζῶων, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶχον τὴν «καλὴν τύχην» νὰ ἴδουν τὸ φῶς τοῦ κόσμου καὶ διαμαρτύρονται μόνον διὰ τὴν παραβίασιν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων εἰς ὠρισμένας χώρας καὶ ὑπὸ ὠρισμένων Κυβερνήσεων μὴ φίλα διακειμένων πρὸς τὴν ἰδεολογίαν τοῦ λεγομένου «ὑπαρκτοῦ» σοσιαλισμοῦ.

Τέλος δὲ ἔχι εἰς τὴν ἀποδοχὴν, τοῦλάχιστον ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ἀντισυνταγματικοῦ, ἀνθεθνικοῦ, ἀντιχριστιανικοῦ, ἀντιεπιστημονικοῦ ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἀντιφεμινιστικοῦ, εἰς τὴν πραγματικότητα, Νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον σχετικοποιεῖ τὴν ἀπόλυτον ἀξίαν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ ἀνοίγει διάπλατα τὸν δρόμον πρὸς τὴν εὐθανασίαν καὶ τὴν βρεφοκτονίαν.

(Συνεχίζεται)